REALITATEA ilustrată

ANUL VII. No. 321
23 MARTIE 1933

10 LEI

PRIMĂVARĂ!!...

(ARTISTA PUICA PAULY DELA TEATRUL „REGINA MARIA")

SILUETE și SĂNĂTATE

Muriel Evans

Silueta ! ! Iată cuvântul de ordine al lumii feminine, pentru vara care vine. Iar în cele ce urmează, un specialist dă câteva sfaturi pentru menținerea sau obținerea ei.

AMERICANII împing totul până la extrem. Acum câțiva ani, lumea medicală a pornit o cruciadă împotriva obesităței. Ea se menține încă la această idee, întrucât toți experții sunt de acord că un prea mare surplus de greutate e dăunător sănătăței și scurtează viața. Dar un număr imens de americani, în special femei și fete, au luat avizul doctorilor atât de în serios, încât se îmbolnăvesc prin posturi și diferite droguri vătămătoare.

Nu de mult, „Asociația medicală Americană" cea mai de seamă organizație în acest gen a Statelor Unite, publică în oficiosul său regulile după care ar trebui să ne conducem atunci când ne decidem pentru o dietă sau alte procedee de slăbire.

In primul rând, spun aceste rânduri, trebue să stabilim maxima până la care putem slăbi.

Tabelele greutăților normale publicate de societățile de asigurare sunt destul de bune ca ghiduri generale, dar aci intervin multe excepții. Persoanele cu scheletul mare, cu oastura mai desvoltată, trebue să cântărescă mare, cu osatura mai desvolnălțimea lor, decât indică tabelele în medie, iar pentru persoanele cu oase excepțional de mici, greutatea normală poate prezenta la aceeași înălțime, un quantum inferior. Mai sunt apoi și alte excepții, determinate de anumite condițiuni de sănătate, reclamând o supra sau o sub-greutate.

Aceste incertitudini au dictat prima regulă a asociației medicale, care spune că nu se va adopta un regim alimentar sau alt mijloc de reducere a greutăței, decât după consultarea unui medic care va decide după un amănunțit studiu al organismului dv., ce regim sau ce alte măsuri puteți lua, pentru a vă atinge scopul.

O altă regulă spune că oricine poate, cu ajutorul unui aviz medical adecuat, să scape de un surplus de grăsime luând pur și simplu o cantitate mai mică de substanțe nutritive. S'a scris adesea despre anumite soiuri de obesitate, determinată de o boală a glandelor, de o reținere a apei în țesuturile corpului, sau de alte cauze ce n'ar atârna de acțiunile persoanei obeze, adică n'ar sta tocmai în legătură cu inesteticul păcat al lăcomiei. Ce-i drept, există și asemenea cazuri. Una sau două la sută din persoanele obeze sunt victimele un[illegible] astfel de condițiuni anormale. Dar și acestea pot slăbi printr'o reducere a hranei, numai în urma unei examinări medicale și sub observația continuă a medicului.

Asociația experților arată că mulți oameni mănâncă de obiceiu mai mult decât le trebue, fără a-și da însă seama de asta. Unele alimente sunt mai nutritive decât altele și lumea în genere, cunoaște prea puțin aceste valori.

Câțiva ani la rând a fost curent printre persoanele ce doriau să-și facă o siluetă într'un răstimp cât mai scurt, așa numita „Dietă de 18 zile a Hollywoodului", un regim alimentar special, despre care se spunea că fusese compus de actrițele centrului cinematografic și care se presupunea că ar fi fost în stare să reducă pe cea mai grasă aspirantă la gloria ecranului, la supleța necesară, nici mai mult nici mai puțin decât în 18 zile, cât durează dieta.

Uneori, această dietă are într'adevăr efect, pentrucă privează victima de mai toate substanțele nutritive, ceeace determină consumarea grăsimei depozitată în organism.

Din nefericire însă, aceste procedee extreme, atacă grav sănătatea multora, și probabil, a mai tuturor celor cari urmează cu rigiditate regimul prescris. Asociația medicală americană a publicat și o broșură în care critică această dietă de 18 zile, arătând cele șase lipsuri

Paulette Goddar

putut obicinui cu ideea că soțul trebue cunoscut abia în ziua nunții și că alte două-trei tovarășe vor avea aceleași drepturi ca și ea, în viața casnică.

S'a măritat cu un negustor din Nagasaki și soarta a vrut după aceea să colinde țări și mări, până s'a statornicit în țara noastră. Se vede că la noi a fost mai bine ca oriunde, căci a rămas aci pentru totdeauna.

A avut moșie în apropierea Giurgiului; răsboiul i-a distrus conacul și celelalte acareturi, iar bătrânețea nu i-a mai dat răgaz să refacă nimic. Sfârșitul vieții a fost silită să și-l trăiască la azil.

— Cum te simți aici, d-nă Dinabem? I-am vorbit prin cornetul acustic, căci bătrâna nu aude bine. Răspunsul e un surâs larg care-i destinde trăsăturile.

— Bine... foarte bine... îți răspunde ea într'un târziu, cașicum gândurile i-ar veni de departe.

— De câți ani stai aici?

— De șapte ani. Tia Roza a stat patruzeci...

Ce binecuvântată e resemnarea! Femeea știe s'o poarte eroic.

— Dacă lucrurile au ajuns aci ce puteam face?... se disculpă ea.

Are o cameră luminoasă încăpătoare, caldă, un pat curat, confortabil.

O vecină mai în putere îi poartă vecinic grija. Ii pune pelerina pe umeri când iese afară să ia puțin aer, îi ajută să se desbrace, îi ține de urât în nopțile de insomnie și astfel viața se scurge domol, ca o apă liniștită.

— Tia Lunaci, a murit o fată de optzeci și șase de ani. După înfățișare nu i-ai da nici șaizeci.

Și-a trăit primii ani ai tinereții ca și cealaltă în Turcia. A venit în țara noastră în timpul răsboiului pentru Independență. A făcut negoț, i-a mers bine, a sărăcit apoi și acum iat-o adăpostită de grija la azil. Tia Lunaci are însă o meserie. Spală morții și stă de veghe lângă ei. In miez de noapte i se aduce câteodată vestea, care sosește ca și o poruncă.

— Tia Lunaci a murit o fată. Trebue să te duci să-i faci baie și s'o păzești.

Bătrâna se îmbracă încetișor, se învelește bine în pelerina neagră și pornește la drum, alături de însoțitor. Dacă i se plătește, mulțumește bucuros, dacă nu, nu poartă nici un gând rău cu sine. De unde să scoată bani omul sărac, lipit pământului?

Astfel am trecut în revistă viața din acest umil azil, unde parcă înțelepciunea și-a făcut lăcașul. Bătrânele toate par a vorbi aceeaș limbă, aceea a resemnării.

La plecare, reporterul nostru fotograf Berman, le-a urat bătrânețe ușoară.

— Moarte ușoară... aceasta dorim noi toate... a răspuns blând una dintre ele.

* * *

Afară, razele călduțe de primăvară, mângâiau fațadele clădirilor și acoperișele. Pe o bancă, două pisicuțe se lăfăiau la soare.

Ce bună și plăcută poate fi viața dacă o iei așa cum e...

M. N.

Silueta și sănătate

(Urmare din pag. 3-a)

mușchi și celelalte țesuturi ale ceeace poate fi uneori foarte periculos sănătății. Pentru a preveni aceasta, medicul sub observația căruia se face cura, va avea grijă ca regimul, oricât de sărac ar fi el în substanțe generatoare de grăsime, să cuprindă totuși o mare cantitate de proteine, sub formă de carne pește, ouă sau lapte.

Reducerea proteinei mai determină și acele groaznice crampe ale foamei, pe care toți cei cari urmează un regim de slăbire, le cred un rău inerent al procesului. Nimic mai departe de adevăr. Menu-uri inteligent compuse, în care să se cuprindă proteine din abundență și legume proaspete, vă va ajuta să vă pierdeți din greutate, fără nici unul din inconvenientele de mai sus și mai cu seamă fără inutilele suplicii ale foamei.

Nervositățile și irascibilitățile sunt rezultatul unor diete nechibzuite. Ele indică lipsa anumitor elemente nutritive, necesare echilibrului sistemului nervos. Unul din acestea este fosforul, ce se obține de obiceiu din pește și alte alimente de proveniență marină apoi din legume proaspete, cornuri, lapte etc. In majoritatea regimurilor de slăbire extreme, cum e cel de optsprezece zile, fosforul lipsește.

In genere alimentele ce determină îngrășarea sunt: untul, smântâna, cărnurile grase, slănina, untdelemnul sau alte vegetale uleioase și nucile. Dar nici acestea nu pot fi reduse cu desăvârșire dintr'un regim alimentar căci în cazul acesta, organismul va fi lipsit de vitaminele necesare și de alte substanțe indispensabile sănătății.

Ceeace vă poate spori volumul, imediat după grăsimi, este amidonul, prezent în toate felurile de pâine: caldă, prăjită sau pesmet, precum și în fasole, mazăre, banane și cartofi. Cei cari cred că pâinea prăjită sau pesmetul îngrașă mai puțin decât celelalte forme de pâine, se înșeală.

Insfârșit, în lipsa aceasta se mai cuprinde zahărul și toate dulciurile. Celelalte alimente ca peștele, carnea slabă, fructele și legumele proaspete, nu îngrașă.

Dar după ce dau toate indicațiile de mai sus, experții sunt de părere că nimeni nu poate lua fără pericol lista alimentelor ce îngrașă și nu îngrașă, pentru a-și compune singur un regim de reducere a volumului.

Aceasta nu poate fi decât de competența unui medic specialist și numai în urma unei amănunțite examinări fizice, pentru a determina starea inimei, a glandelor, a sângelui și a altor organne apoi exacta cantitate ce se poate pierde și în ce interval e compatibil să se piardă pentru a nu periclita sănătatea.

Stabilind regimul necesar, se va ținea seamă și de exercițiile fizice, zilnice care trebuesc sau pot fi făcute și anume alimentația va spori în raport cu aceste exerciții.

E. A.

In atențiunea cititorilor noștri!

(Referitor la articolul din pag. 9 -a)

Organizatorii Secțiunei Românești la Expoziția din Chicago aranjează o excursie București-New-York-Chicago în condițiuni perfecte de confort (hoteluri și întreținere de rangul întâiu, clasa turist la vapor) și un popas de 15 zile în Statele-Unite. Se vor vizita de-asemenea orașele, Cleveland, Bufallo — cu cascada Niagara — Detroit, Washington, Philadelphia, Pittsburg.

Durata excursiei va fi de 40 de zile, cu plecarea la 20 Iulie. Prețul: 42.000 lei.

D-ra ELVIRA LOEBE cunoscuta pianistă, a obținut medalia de aur a Academie de Muzică din Berlin.

NECONSOLAT

— „De multă vreme ești văduv?"

— „De-o jumătate de oră".

Mobilizarea pisicilor

Plaga șobolanilor a decis municipalitatea parisiană, să organizeze o crescătorie de pisici, care s'au dovedit mijlocul cel mai eficace pentru distrugerea șobolanilor.

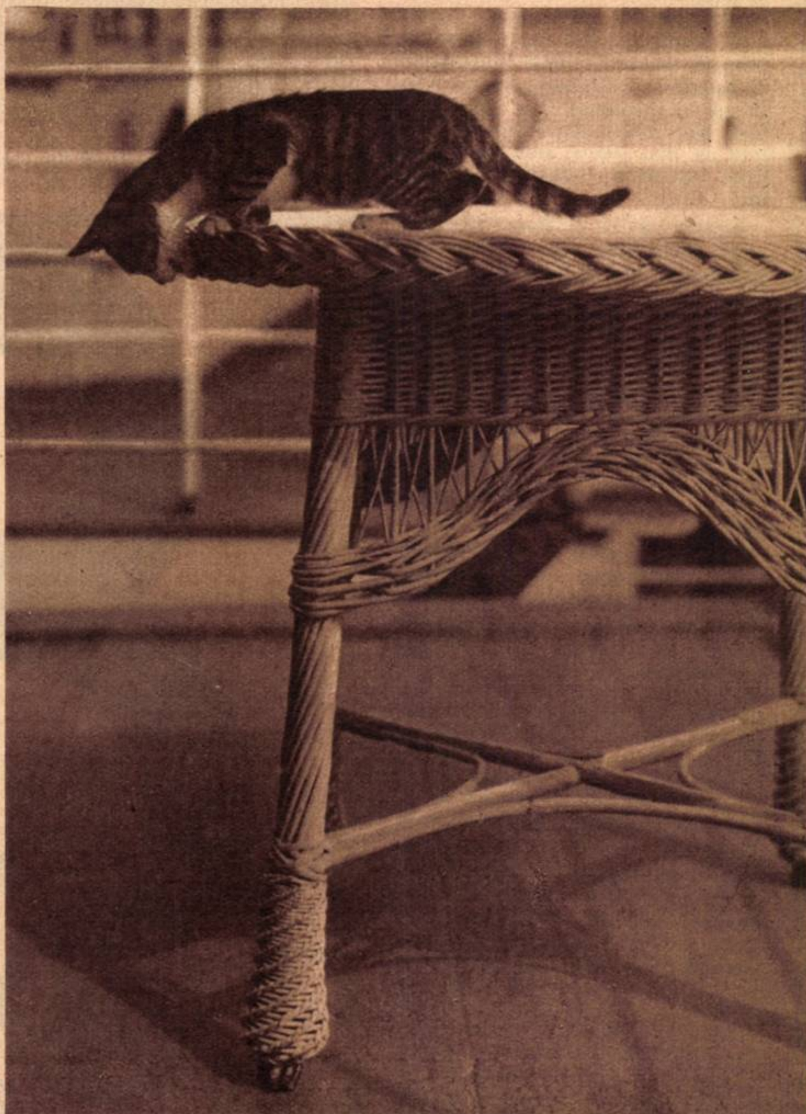
CONSILIUL municipal al Parisului, după o lungă deliberare, a fost nevoit să admită că, pentru exterminarea șoarecilor, pisicile prețuesc chiar mai mult decât oamenii și toate descoperirile acestora.

Intr'adevăr, șoarecii sunt una din calamitățile Parisului. Odată, în timpul asediului din 1870, erau foarte mult căutați, pe când astăzi au ajuns să fie ținta celei mai înverșunate ofensive care s'a înregistrat vreodată. Teribilii rozători se înmulțesc într'un chip spăimântător și nu se mulțumesc numai să se înfrupte din brânza și celelalte alimente ale pașnicilor cetățeni; cu dinții lor ascuțiți găuresc conductele de plumb de prin subterane, ba pricinuesc chiar scurt-circuite și scurgeri de gaz aerian, care au dat drept urmare câte un incendiu sau o explozie; iar pe de-asupra răul de căpetenie este acela că împrăștie molimele cele mai primejdioase. Și toate-acestea, în afară de cantitățile considerabile de alimente pe cari le distrug în fiecare an.

Șoarecii sunt șireți nevoemare și se pricep să ocolească mai totdeauna cursele oamenilor. Nu rămâne în cazul acesta decât pisica, cel mai eficace mijloc prin care să fie combătuți cu arme oportune, dat fiindcă domnul Hans din fabulă, nu mai e dispus să apară ca să-i ademenească și astăzi, cu cântecul flautului său vrăjit și să-i innece în Sena.

Astfel stând lucrurile, Consiliul Municipal al Parisului are în studiu pregătirea unei „brigăzi", care să fie alcătuită din pisici de vânătoare. Nu va fi vorba de pisici îmbuibate la bucătărie, ci de feline cu instinctele de rasă în de-ajuns de desvoltate și înclinate să deslănțue o ofensivă nemiloasă, împotriva dușmanilor lor firești. Două asemenea crescătorii de feline ființează chiar astăzi la Lyon și Hâvre, — totuși, mai mult decât crescătoriile va trebui să se aibă în vedere selecționarea cât mai îngrijită a animalelor.

Cheltuelile de instalare ale „brigăzii" vor fi, bine'nțeles, mari — se calculează la peste 30.000 de franci, anual — dar Municipiul intenționează să le acopere din produsul vânzării, către particulari, a pisicilor destinate viitoarelor lupte. Pisicile de până mai ieri, au devenit prea blânde, prea iubitoare de viața tihnită: va trebui ca animalul să fie readus la instinctul lui natural, îndepărtându-l de la toate viciile care l-au făcut să uite gustul cărnii de șoarece. Așadar lupta va fi condusă numai cu două mijloace: pisici și curse. Toate celelalte sisteme de stârpire au fost lăsate de-oparte, deoarece prezentau prea multe neajunsuri.

Unii s'au gândit la gaze asfixiante, dar ar fi fost o permanentă amenințare de asfixiere și a celorlalte suflete aflătoare într'o casă, pe lângă aceea că-i omoră pe rozători în însăș vizuina lor. Putrefacția, care ar fi urmat acestei asasinări în massă a șoarecilor, ar fi putut să deslănțue boale grave. O altă ideie prezentată Consiliului, a fost aceea de-a se inoculà unui număr oarecare de șoareci, bacilul unor boale epidemice, pentruca apoi să fie trimiși, liberi, printre... semenii lor. E lesne de închipuit cam ce anume s'ar fi întâmplat; dar și în cazul acesta, rozătorii ar fi murit în vizuina lor, împrăștiind pericolele de mai sus.

Pisicile, după perioada de creștere și instrucțiune specială, vor fi date în seama unor agenți, anume însărcinați cu distrugerea flagelului șoricăresc.

Ofensiva aceasta oficială se va desfășură alături de aceea... oficioasă pe care-o constitue „vânătorii de șoareci", oameni cari lucrează tot anul și primesc dela Municipiu o anumită răsplată pentru fiecare rozător mort, ce-l prezintă unui biurou într'adins instituit în acest scop.

Familia mondială a pisicilor, e în doliu, de oarece a pierdut, zilele acestea, pe unul dintre cei mai buni campioni ai săi: Tobby, dușmanul neîmpăcat al șoarecilor londonezi și care devenise celebru. Nemulțumit de această specialitate a sa, plănui să se dedeà călătoriilor pe calea ferată. Din locuința lui, aflată în... restaurantul gării Carlisle, se strecurà tiptil în câte un vagon de marfă, preferind garniturile care transportau pește.

„Călătorul clandestin" nu mergeà decât în trenurile cari se îndreptau spre nord și, uneori, făcea itinerarii de câteva sute de kilometri. Intr'o zi fu descoperit la Aberdeen (400 km. de Carlisle), iar într'alta, la Stanraer. Vreme neîntreruptă de șase ani, cotoiul vagabond a dus această existență ambulantă, numărând la activul lui nu mai puțin de 50 călătorii constatate oficial.

Dar, însăș mania lui l-a ucis: acum câteva zile, bietul animal a fost strivit de un expres, în care tocmai încercà să se urce!...

Crescătoria pariziană denumită „a brigăzii pisicilor de vânat", ne va dovedi cu

(Continuare în pag. următoare jos)

Jertfiţi un ceas pe zi şi 30 lei pe săptămână

JERTFIŢI *un ceas pe zi şi in patru ani puteţi deveni un om cult şi invăţat.*

Dar ca să fim inţeleşi, nu e vorba aci de o carieră, nu puteţi să vă aşteptaţi la un câştig material imediat de pe urma acestui sacrificiu de timp. S'ar putea prea bine ca incidental, de pe urma cunoştinţelor pe care le veţi căpăta mai târziu şi indirect, să aveţi un beneficiu. Aceasta n'ar fi decât un fel de dividende, asemenea celor pe care le acordă unele societăţi, când afacerile lor prosperă. Ceeace câştigaţi prin timpul pe care il veţi jertfi culturii voastre, este mulţumirea pe care o are omul prin insuş faptul cunoaşterii."

Cam acestea erau cuvintele de introducere pe care un american le-a pus în fruntea unui îndrumător pentru cultura generală. Era o listă de o sută de cărţi, alese din tot ce-a produs geniul omenesc mai de seamă.

Intr'adevăr, dificultatea pentru cineva care doreşte să-şi facă singur o cultură, constă tocmai în alegerea cărţilor pe care trebue să le citească. Un codru de nepătruns acoperă muntele, spre vârful căruia tindem. Dacă nu e nimeni care să ne arate calea cea mai scurtă şi cea mai lesnicioasă, cele mai adeseaori vom rătăci îndelung, printre copaci, prin desişuri neumblate şi pe marginea prăpăstiilor primejdioase. Arareori — şi numai după o experienţă îndelungată — învaţă cineva să găsească adevărata cale spre vârf.

Satisfacţia pe care o dă cultura, mângâierea pe care o are omul când se poate refugia în lectura unei cărţi bune este atât de mare, nevoia de a ridica sufletul omenesc e atât de imperioasă, — în primul rând la noi în ţară, unde există încă mult întuneric, — încât socotim c'ar fi una dintre cele mai frumoase opere, aceea de a călăuzi mulţimile, sus, spre culmile culturii.

După pilda americanului, voim — impreună cu oricare dintre cititorii insufleţiţi de propunerea noastră — să intocmim un program şi o listă care să insemne Ciceronele oricui vrea să pornească pe drumul culturii.

Planul nostru e de a intocmi mai intâi o listă de o sută de cărţi, alese din tot ce-a produs mai bun geniul omenesc şi in aşa fel, incât să cuprindă toate ramurile de preocupare şi cercetare: istorie, filozofie, ştiinţă pozitivă, biologie, istoria artelor, literatură universală şi română, religie, sociologie şi geografie.

Cărţile vor fi alese in aşa fel, incât cel care le va ceti, să capete cunoştinţe clare şi precise din toate domeniile amintite. Ele vor fi ordonate, pentruca cititorul să capete cunoştinţele treptat-treptat şi desigur că cea mai bună ordonare e aceea care urmează desvoltarea omenirii dealungul veacurilor. Impreună cu acele capitole din istorie, care se ocupă de perioada respectivă, voim să dăm — pe rând — din fiecare epocă, intreaga producţie culturală şi literară, ce o caracterizează.

Săptămânal vor apărea fascicole din şapte volume. Din fiecare atâta cât poate citi cineva timp de un ceas. In total, săptămânal se va da abonatului la fascicolele acestea, atât cât poate citi in şapte ore.

Un calcul aproximativ a arătat că cele şapte fascicole săptămânale vor costa 30 lei.

Abonatul care a plătit 30 lei pe săptămână şi a sacrificat in fiecare zi un ceas pentru citirea fascicolelor, după 10—12 săptămâni va avea satisfacţia să constate că a citit 70—80 fascicole, care alcătuesc 6—7 volume complete şi că, pe nesimţite, a acumulat o cantitate mare de cunoştinţe noui.

In patru ani de zile, cei cari in mod regulat au cumpărat fascicolele şi au citit in fiecare zi un ceas, vor avea o bibliotecă de o sută de volume, tot ce-a produs mai bun omenirea şi toate aceste volume le va fi citit, va cunoaşte lumina, adevărul şi frumuseţea pe care ele o cuprind. După patru ani de zile, cel care a avut perseverenţa să jertfească pentru cultură un ceas pe zi, va fi un savant şi un inţelept.

Printre cărţile care vor forma lista noastră, vor fi: Istoria lumii de Wells, Biblia, Iliada, Istoria Chinei, Filozofia lui Platon, toate operele importante ale literaturii antice, ale literaturii europene din timpul Renaşterii, ale romantismului şi până'n zilele noastre, fundamentele ştiinţelor naturale şi ale ştiinţelor fizico-chimice, o istorie a artelor, o parte din filozofia lui Kant, a lui Schopenhauer şi „Aşa grăit-a Zarathustra" a lui Nietzsche, cărţi de sociologie, de geografie, operele cele mai de seamă ale literaturii româneşti, etc.

Socotim că acest plan al nostru va găsi mulţi adepţi şi aşteptăm toate sugestiile şi aderările pe care cititorii vor voi să ni le dea.

V. R.

ARIANA COVRIGEANU
din Timişoara

LELIA LAZĂRESCU
din Timişoara

prilejul acesta şi cât e de adevărată zicala: *„animalele se combat cu animale!"*

Se spune că odată, plantaţiile de cafea şi trestie de zahăr din Martinica au fost invadate de o armată întreagă de şerpi, încât a fost nevoe să se recurgă la şoareci, ca să-i scape de plaga aceea. Totuş bieţii negri văzură într'o zi cu groază, că şerpii aproape dispăruseră, iar în schimb plantaţiile gemeau de şoareci, cari nimiciau totul. Atunci au mobilizat toate pisicile din insulă şi lucrurile s'ar fi sfârşit cine ştie cum, dacă negrii n'ar fi descoperit că, după gustul lor, carnea mâţelor era... delicioasă de mâncat!...

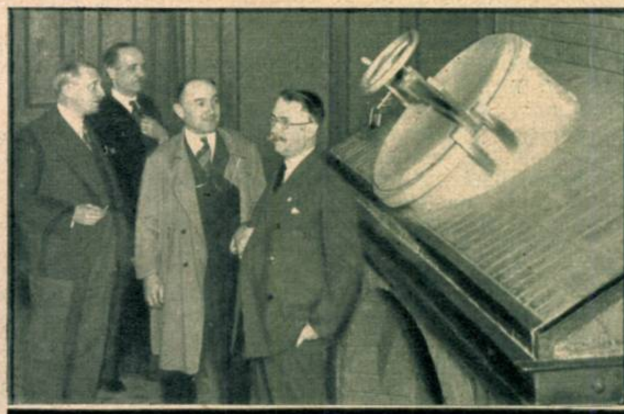
Istorioara aceasta din Martinica ne face să prevedem o eventuală ofensivă contra pisicilor, după stârpirea definitivă a şoarecilor.

G. R.

Sus: *D. Gabriel Puaux, ministrul Franței în România, a ținut o interesantă conferință la Ateneu;* dr.: *Fotografia noastră reprezintă pe delegații Conferinței Interbalcanice, ale cărei desbateri au loc de câteva zile în Capitală;* jos: *Duminică 19 Martie s'a alergat cu mult succes primul ciclo-cross al acestui an;* în dreapta, mijloc: *In prezența funcționarilor superiori, s'au ars în crematoriul Băncii Naționale o cantitate de bancnote scoase din circulație, reprezentând o valoare de 200.000.000 lei.* (Foto Berman-Realitatea)

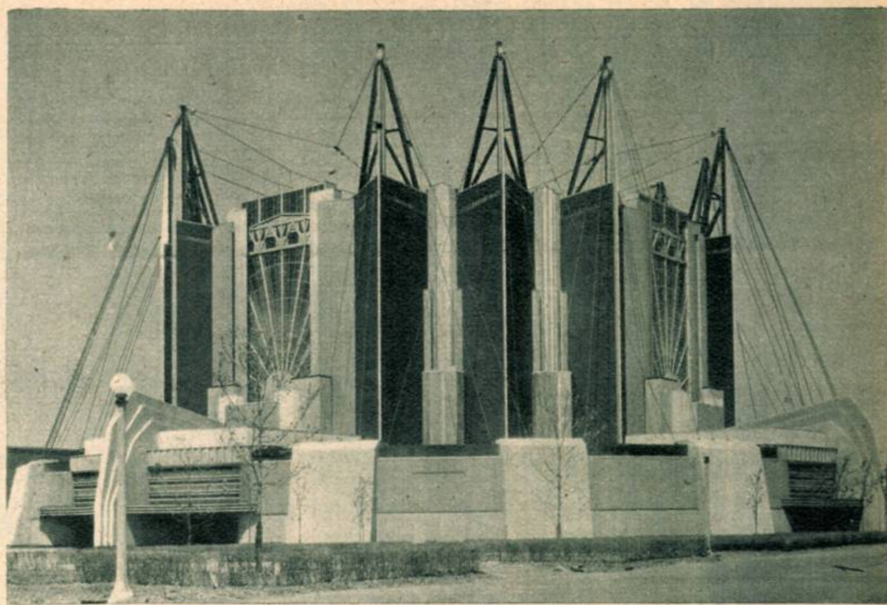
Niculae Gruia *dela „V. C. R. G.", câștigătorul ciclo-crossului care s'a alergat Duminică.*

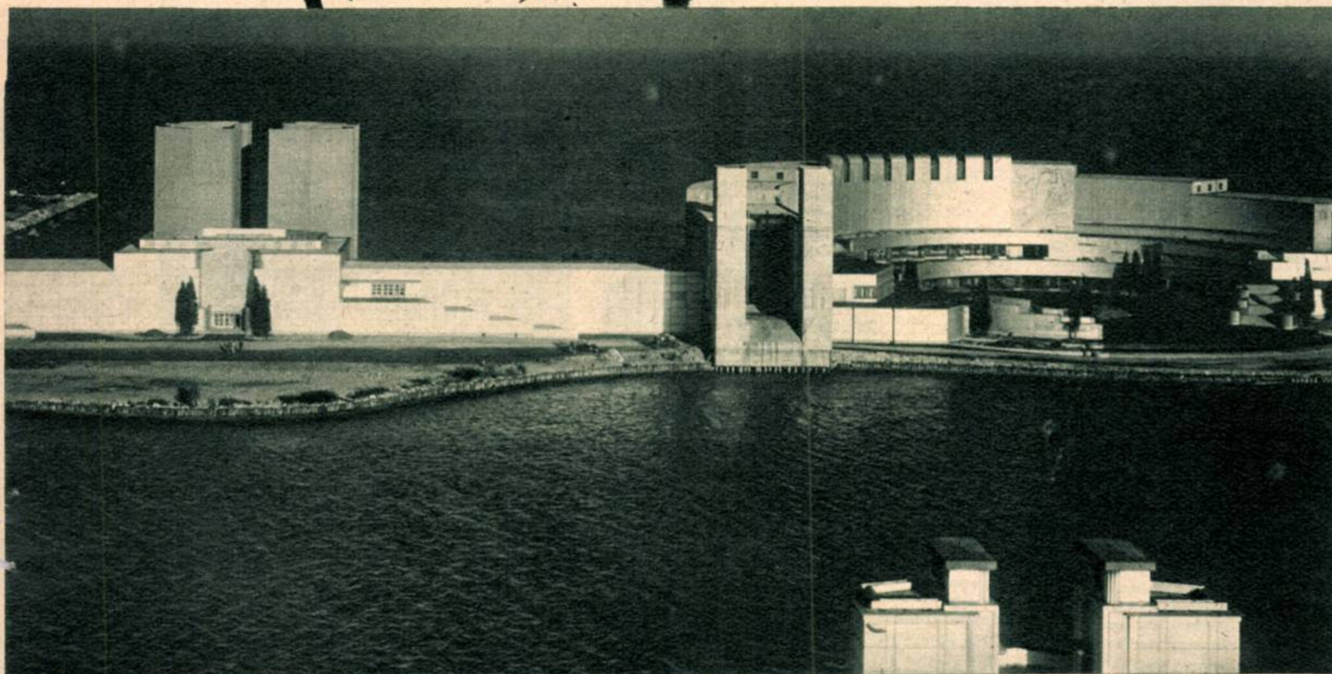

D. COMANDOR SION

directorul general al Serviciului Maritim Român, unul dintre cei mai buni ofițeri ai marinei noastre comerciale

LA PORUNCA UNEI STELE

Sus: *Palatul științelor, monumentala construcție dela expoziția din Chicago;* stg.: *Lacul interior al expoziției;* jos: *O probă de lumini care s'a făcut recent într'una din curțile interioare.*

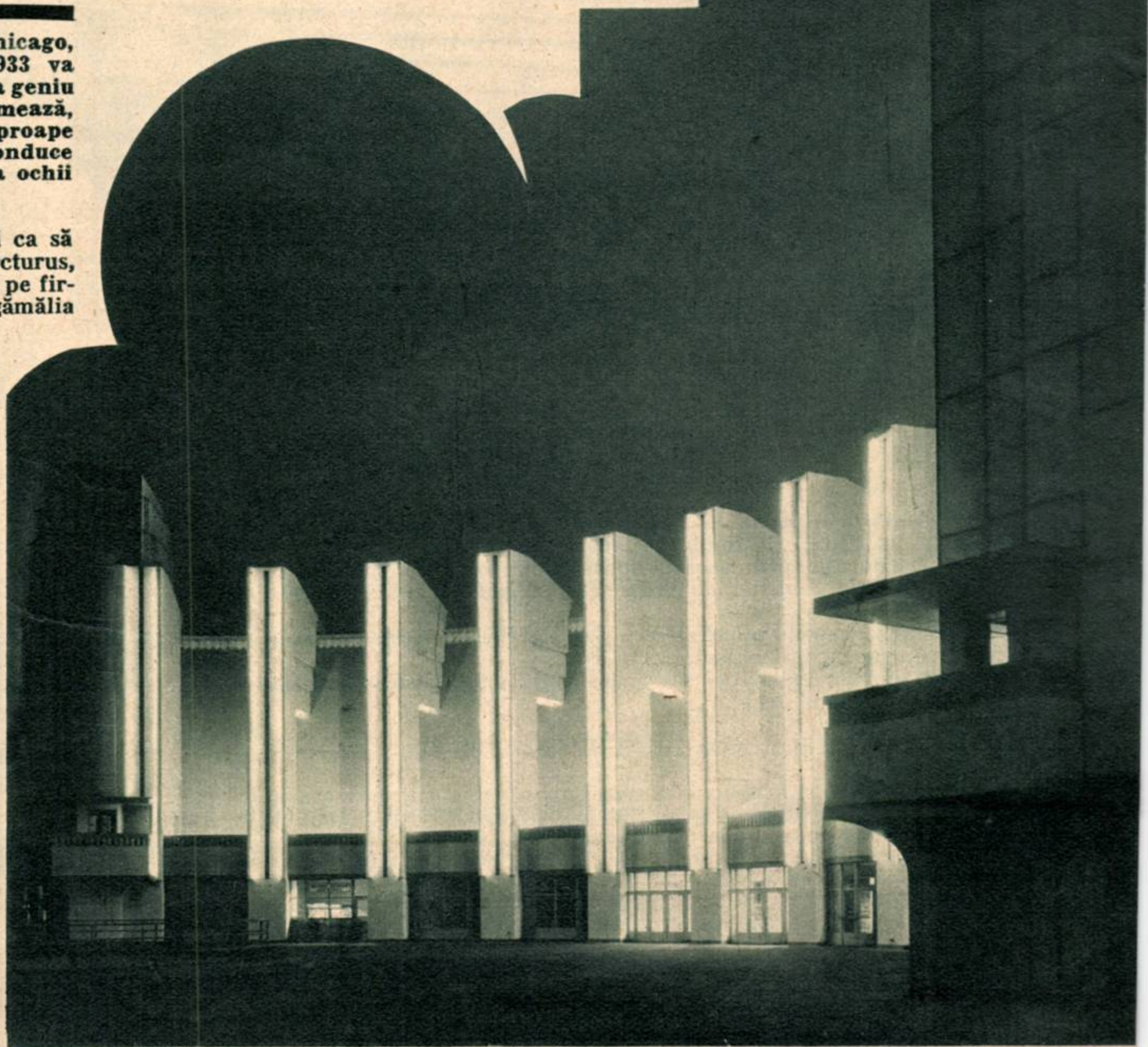
Expoziția internațională din Chicago, care se va deschide la 1 Iunie 1933 va fi cea mai monumentală expresie a geniu lui omenesc. In articolul care urmează, autorul, care a vizitat lucrările aproape terminate ale expoziției, ne conduce printre minunile care vor delecta ochii vizitatorilor.

PATRUZECI DE ANI îi trebuie luminei ca să ajungă dela strălucitoarea stea Arcturus, până la noi, pe pământ și nu o vedem pe firmamentul cerului decât atât de mică, cât gămălia unui ac!

Razele lansate în văzduh de stea pe vremea primei expoziții mondiale din Chicago, în anul 1893, ne sosesc tocmai în momentul când în acelaș oraș se pregătește cea de-a doua expoziție internațională, cea mai formidabilă din câte a văzut vreodată lumea.

Aceste raze, prin puterea lor, vor deschide expoziția la 1 Iunie 1933, alcătuind astfel o trăsătură de unire încele două mari expoziții, ca un simbol al progresului, al științei și al technicei, în cursul ultimilor 40 de ani.

Prin lentilele puternice ale unui telescop uriaș, din observatorul orașului Yorkes, razele stelei Arcturus vor fi concentrate asupra unei minuscule celule fotolelectrice, care transformă lumina primită dela astrul atât de îndepărtat, în curent electric. Acest curent, întărit în amplificatoare, acționează un releu, care pune în mișcare un dispozitiv ce va aprinde deodată toate lămpile expoziției, va deschide porțile și va pune în funcțiune o serie de mașini uriașe. Pentru prima oară omul pătrunde în spațiul cosmic, dincolo de sistemul solar, pentru a da unui astru ceresc o însărcinare pământ-

Sus : *Marea scară a palatului ştiinţelor, luminată noaptea.* Dr. sus: *Vedere din oraşul Chicago;* dr.: *palatul călătoriilor şi transporturilor.*

tească. O dovadă impresionantă a biruinţei omului asupra naturii, prin aplicarea ştiinţei, un triumf ce iluminează ideea dominantă a expoziţiei!

Chicago sărbătoreşte prin această formidabilă expoziţie mondială, organizată sub deviza *„Un centenar de progres"*, împlinirea primului veac dela întemeierea oraşului.

In 1833 primul grup de pionieri cari s'au stabilit pe aceste locuri, a primit diploma de intemeetori ai oraşului.

In faţa vizitatorilor expoziţiei se va desfăşura priveliştea progresului întregei omeniri din ultimul secol.

UN MILION DE VIZITATORI PE ZI

Siluetele uriaşe ale „zgârie-norilor" din Chicago alcătuesc fondul acestei privelişti, iar în faţa expoziţiei se profilează undele albastre ale măreţului lac Michigan. Construcţiile ultramoderne ale expoziţiei se înalţă dealungul ţărmurilor lacului şi a celor două insule, despărţite de ţărm prin lagune, insule răpite lacului abia în cursul ultimilor ani, prin efortul perseverent al omului. Complexul expoziţiei, care se desfăşoară pe un teren de 214 hectare, împreună cu canalizările ei speciale de apă, gaz, electricitate şi telefon interurban, formează un oraş aparte, construit ca să deservească nevoile unui milion de vizitatori pe zi.

CASCADE LUMINOASE ŞI FOCUL GHEENEI

Expoziţia mondială din 1933 va fi o armonie de culori şi de raze luminoase. O feerie de culori ziua, când clădirile multicolore sclipesc în lumina soarelui şi un basin din 1001 de nopţi, noaptea, în profuziunea fantastică de lumini.

Până acum nu s'a înfăţişat încă nicăeri o asemenea bogăţie de culori şi de efecte luminoase, într'o formă atât de interesantă şi inedită.

Arhitectul Joseph Urban, — un vienez stabilit la New-York— supraveghează direct aranjamentul artistic şi coordonarea armo-

nioasă a acestor efecte de culori, începând de la steguleţele bărcilor în lagune până la nuanţele infinit de variate ale clădirilor în cursul zilei şi jocul luminilor multicolore noaptea.

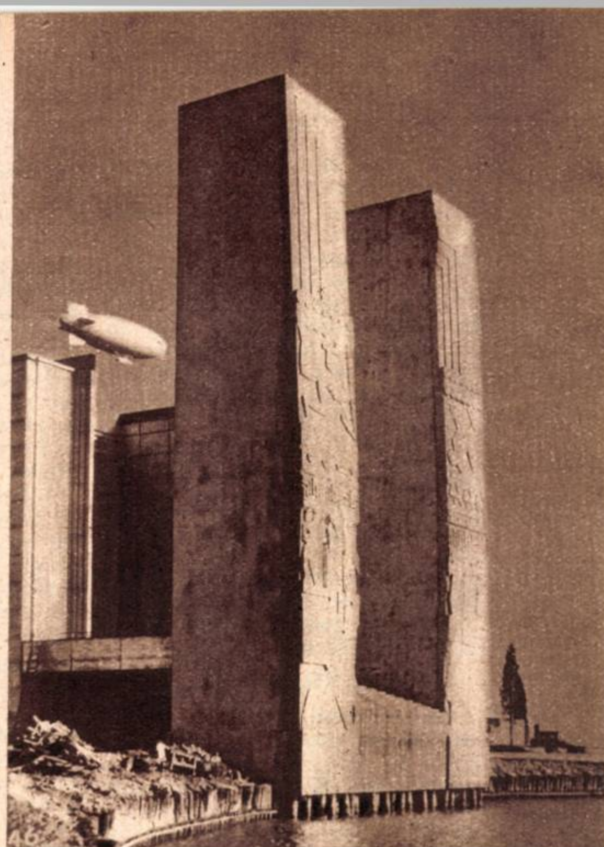
Deocamdată se fac numeroase încercări în studioul de experienţe, care reprezintă el însuş un mic palat al vrăjei. La fiecare învârtitură a unuia din numeroasele întrerupătoare, se execută un adevărat hocus-pocus. Cascade colorate se preling dealungul zidurilor, jocurile de apă ţâşnesc în reflexe de lumină, atât de naturale încât ţi se par palpabile, văpăile de foc se înalţă sălbatec, razele luminoase colorate se rânduesc în desene complicate şi interesante, care se schimbă ca modelele unui caleidoscop, în timp ce lumini ascunse, produc ca prin farmec, umbre tainice. Toate aceste efecte sunt realizate prin mijloacele cele mai simple şi mai modeste. Pare aproape comic că „focul gheenei" de exemplu este obţinut printr'o bucăţică de mătase, care fâlfâie în razele unui reflector cu lumina roşie.

PADURI, CARE PRIBEGESC

Multe din clădirile expoziţiei sunt gata; altele sunt în construcţie. Terenul sustras lacului, e încă pretutindeni gol şi fără vegetaţie, scormonit de lucrările pe şantier.

Ţi se pare de necrezut că la 1 Iunie va fi acoperit cu verdeaţă, cu flori, pomi şi boschete. Au şi sosit trenuri întregi cu transporturi de pământ humos şi îngrăşăminte artificială. Vor fi plantaţi aci pomi în vârstă de 60 ani.

Din Florida au venit 800 de portocali, fructe, precum şi plante tropicale, cari sunt ţinute deocamdată în sere, în aşteptarea anotimpului cald. Seminţe speciale de iarbă vor preface în trei săptămâni terenul deşert într'un splendid covor verde.

Dr: *Un templu asirian construit pe malul lacului;* jos: *O vedere din expoziţie.*

CRISTALE, PICATURI ŞI TELEVIZIUNE

In clădirea ultramodernă în formă de palat, cu un turn în colţ înalt de 55 m., îşi găseşte o expresie palpabilă spiritul şi esenţa progresului ştiinţific.

Deviza este înfăţişarea unei imagini limpezi şi pe înţelesul tuturor a ştiinţelor fundamentale şi să se demonstreze cât de mult le datoreşte progresul industrial. Aceste demonstraţiuni vor fi nu numai exacte, din punct de vedere ştiinţific, dar vor avea în acelaş timp un caracter atrăgător şi amuzant pentru vizitatorul profan.

Fizica, chimia, matematica, biologia, geologia şi astronomia vor desvălui în faţa publicului multe din tainele naturei şi vor arăta cum studiul legilor naturale şi aplicaţiile lor, au ajutat omenirea să ajungă la puterea ei actuală.

Dece picăturile de apă sunt rotunde, cum se grupează moleculele în cristale, toate aceste vor fi înfăţişate profanilor într'un chip tot atât de atrăgător ca şi producerea şi recepţia undelor de radio, rolul celulei fotoelectrice în televiziune şi încă o mulţime de alte fenomene extrem de interesante ale naturei.

POMUL CARE CREŞTE

In secţia biologică a expoziţiei vor fi expuse grupe de tablouri pentru ilustrarea evoluţiei în natură. Tot aci se va putea vedea „pomul care creşte". O secţiune într'o ramură dintr'un pom cunoscut sub numele de „basswood", va arăta în cursul unei singure minute creşterea, pe care o încearcă pomul în curs de 4 ani. Secţiunea a fost mărită de 360 de ori şi prin aceasta structura celulară a devenit vizibilă. Ni se arată astfel cum se formează cercurile anuale din trunchiul copacilor, cum se produce coaja şi măduva, cum se stratifică lemnul an cu an şi cum, însfârşit, după mulţi ani de creştere, coaja se desprinde, pentru a lăsa liber, trunchiul fibros.

OMUL TRANSPARENT

Ca la orice mare expoziţie, nu lipseşte din cadrul „centenarului de progres" o reproducere interesantă a corpului omenesc. Vizitatorul poate privi aci ca prin nişte „ochi Röntgen" în corpul unui model de celon transparent şi în mărime naturală. Diferitele organe ale omului sunt prezentate în stare de funcţionare, iar cele din fundul corpului sunt iluminate electric, aşa că poziţia lor este vizibilă, prin pielea transparentă.

DOMUL CARE RESPIRĂ ŞI VORBEŞTE

Pentru prima oară în analele arhitecturei s'a construit la această expoziţie un dom, după principiul podurilor suspendate. Cupola în oţel, a clădirii destinată pentru secţia călătorii şi transporturi, este suspendată la o înălţime de 40 m. deasupra solului, prin cabluri de sârmă, fixate la 12 turnuri de oţel. Prin căderea în interior a acestor stâlpi susţinători, se deschide ochilor o privelişte liberă şi deschisă.

Domul e ţinut prin inele şi lanţuri de oţel în aşa fel, încât sub influenţa temperaturii el se poate dilata şi contracta pe o rază de peste 2 metri. Suportul domului are un joc de 45 cm., aşa că cupola ei, după greutatea zăpezei ce-o apasă, se poate înălţa sau cobori. Din cauza acestei ciudăţenii a clădirii, ea a fost poreclită „domul, care respiră".

La terminarea construcţiei s'a observat un lucru pe care nimeni nu l-a bănuit, anume că acoperişul de oţel şi fundaţiile de beton „înghit" sunetele. Aşa că domul, nu numai că respiră reglementar, dar în acelaş timp e foarte vorbăreţ, întrucât produce vreo 40—50 de ecouri.

Deocamdată, lucrul e amuzant; însă, când vor fi prezenţi câteva sute de persoane, cari discută între ele, efectul va avea desigur urmări nu tocmai plăcute. Noroc că pereţii vor fi tapisaţi pentru a înlătura acest neajuns.

In „Domul care respiră" va fi demonstrată evoluţia istorică realizată în domeniul mijloacelor de călătorie şi transport, începând de la bărcile primitive ale pionerilor americani până la ultimele tipuri de locomotive Diesel.

PALATUL FERMECAT AL ELECTRICITĂŢII

O minune a technicei o constitue clădirea în formă de seceră, cu stâlpii auriţi şi incrustaţi în stil riguros modern, şi cu terase şi grădini suspendate, care vor adăposti ultimele miracole ale electricităţii. Invenţiuni şi aparate, care n'au eşit încă până acum din laboratorul de experienţe, vor fi inaugurate în faţa publicului, la această expoziţie. Conferinţe şi demonstraţii experimentale vor lămuri mulţimei aparatele cele mai moderne şi mai complicate. Teleimprimatoare, telefoane, radio şi televiziune au sălile lor speciale.

Lumina electrică va preface, în timpul nopţei, pilonii uriaşi de beton în fântâni măreţe cu jocuri de apă, cascade şi artificii, cu o profuziune de culori, ca acelea din poveştile orientale.

FABRICAREA AUTOMOBILELOR — O OPERĂ DE O ZI

Când la expoziţia de vânătoare, care s'a ţinut la Viena în 1908, un fabricant de crenvirşti a demonstrat în faţa publicului modul cum se fabrică această marfă, standul său a fost veşnic asediat de mulţimea spectatorilor curioşi. Cât de mult s'ar minuna bătrânii vienezi de acum 25 de ani, dacă ar asista de faţă în pavilionul firmei „General Motor Co." la expoziţia din Chicago.

Comanzi de dimineaţă un „Chevy 8" de culoarea bleu-marin, stai comod instalat într'un fotoliu în atelierul de montaj şi urmăreşti, fază cu fază fabricarea automobilului comandat, care se execută sub ochii tăi. La ora 5 după amiază, îl iei în primire, pentru ca în aceeaş noapte să te plimbi cu el sub nourii produşi şi coloraţi în mod artificial în cuprinsul expoziţiei!

O MINĂ DE DIAMANT ŞI UN TEMPLU CHINEZ

In loc de a expune serii şi colecţii de produse neinsufleţite, expoziţia va înfăţişa extrase din fabricaţia însăşi şi etape esenţiale din evoluţia diverselor industrii, în cursul ultimului veac.

Pe baza acestui principiu s'a realizat o reproducere a unei mine de diamant, care va arăta publicului istoria pasionantă a extragerii acestei pietre preţioase.

Vizitatorii vor fi introduşi în adevărate vagonete de mine pentru a vedea pe mineri, în activitate. Ascensoare îi vor transporta apoi la suprafaţă, unde vor putea observa mai de aproape felul de convieţuire a africanilor în colibele lor acoperite cu trestie. Vor afla astfel, cum într'o morişcă de diamante, se extrage preţioasele briliante din „pământul albastru".

Intr'un templu Maya reconstruit, se va înfăţişa istoria omenirei în cursul mileniilor, pe baza celor mai recente cercetări şi rezultate ale sociologiei şi psihologiei.

Dr. Sven Hedin a adus aci cel mai frumos templu Lama, din ţinutul Jehol, astăzi cucerit de Japonezi. Templul a fost transportat, demontat în 28.000 de piese. La Chicago, din aceste piese, lucrători exclusiv chinezi au reconstruit, cu multă trudă, clădirea aurită şi ornamentală.

SBORURI IN RACHETE

Ca orice expoziţie mondială şi acea din Chicago va avea un teren special de distracţii.

Ceeace a fost turnul Eiffel pentru expoziţia din Paris şi este „roata uriaşă" pentru praterul vienez, va fi „sborul la cer" în expoziţia din Chicago.

Intre 2 turnuri de oţel, moulate deasupra lagunelor, înalte de 180 m. şi depărtate între ele cu 600 m. vor sbura încoace şi colo rachete suspendate de cabluri, la 60 m. înălţime deasupra apelor.

In timp ce ele vor brăzda văzduhul, pasagerii instalaţi în interiorul rachetelor, pot contempla imensul oraş, până dincolo de graniţele a trei State (Indiana, Michigan şi Illinois). Vor putea admira, fireşte, privelişteа superbă, a întregei expoziţii scăldată în lumini feerice. Orice rachetă va lăsa în urma ei nouri coloraţi, pe când racheta însăş, vopsită în culori aprinse, va erupe în văzduh, asemenea unor torpile incendiare.

APOGEUL PLĂCERILOR

Intre palmieri, banane şi colibele acoperite cu trestii şi iarbă înaltă de junglă, se găsesc trei bazine imense de apă, cu 250 de crocodili, dintre care cel mai bătrân, denumit „Matusalem", în vârstă de 200 de ani. Din păcate, însă animalele nu se pot bucura aci în voia lor.

Indienii din ţinutul Seminol sar în aceste bazine şi dau o aprigă luptă împotriva uriaşelor reptile, până când ajung, prin manevre iscusite să apuce pe crocodili de anumite părţi ale corpului şi să-i imobilizeze astfel. Dar cu aceasta, nu s'au terminat exibiţiile destinate să încordeze la maximum nervii spectatorilor. De la o înălţime de 35 m. un acrobat va sări cu hainele îmbibate în benzină aprinsă într'un bazin cu puţină apă. Suprafaţa bazinului fiind acoperită cu ulei în flăcări e transformată într'un adevărat infern.

Spărgătorul de ghiaţă construit în lemn, al amiralului Richard E. Byrds, cu care acesta a făcut expediţia la polul sud, însoţit de echipagiul său curajos, un colţ din Hollywood, un sat oriental, un oraş de pitici, un parc de cowboy, alcătuesc pe lângă multe altele, atracţiile principale ale terenului de distracţii.

700 de cabine multicolore vor transforma litoralul insulelor într'un splendid Lido. Există deasemenea şi un bazin olimpic pentru tot felul de sporturi acuatice. In imediata lui apropiere se află un palat de ghiaţă pentru patinaj.

Nu lipsesc, fireşte, terenurile pentru tenis, skating ,precum şi numeroase şi vaste săli de gimnastică.

ORAŞUL COPIILOR

La cele mai multe expoziţii copiii nu ajung să vadă altceva decât picioarele vizitatorilor. Cu totul altfel se vor petrece lucrurile la Chicago, unde copiii se vor bucura de o expoziţie aparte. Părinţii pot preda copiii în „ţara minunei". Sunt luaţi aci în primire de către pedagogi experimentaţi şi care-i readuc părinţilor la o anumită oră stabilită dinainte.

Intre timp micii vizitatori se pot travesti prin costume împrumutate, în cowboy, indieni, poliţişti, etc. Pot asista la un teatru de marionete şi un cinematograf special pentru copii, se pot preumbla pe un munte fermecat, se pot răcori într'un mic bazin de înnot, şi distra într'o fermă model cu o vacă, poney, purcei şi epuraşi, toţi vorbitori. Tot aci e locul de reuniune a copiilor, cari s'au rătăcit eventual în expoziţie.

Cu toate că autobuzele străbat tot cuprinsul expoziţiei, şi că în cele mai multe pavilioane, podelele de beton sunt acoperite cu un strat de plută, vizitatorii vor putea circula în aceste pavilioane în mici auto-cărucioare speciale cu două locuri, conduse de ei înşişi.

In clădirile lor există saloane comode şi elegante, în care te poţi odihni şi sta de vorbă cu prietenii.

Interesante sunt deasemenea, „camerele de odihnă" particulare, care se închiriază contra unor taxe mici, şi în care găseşti un lavabou, o toaletă, oglindă, prosoape, piepţeni şi perii sterilizate, precum şi orice element de confort.

E cu neputinţă de descris tot ceeace va oferi publicului expoziţia unui „centenar de progres". Nimic nu a fost uitat. Dela deschiderea măreaţă prin intervenţia stelei Arcturus până la recrearea vizitatorilor în camerele anume amenajate, totul a fost prevăzut şi pregătit.

Cu toată criza economică generală, expoziţia din Chicago va avea fără îndoială un succes formidabil.

PUTEM MODIFICA UNIVERSUL DUPĂ NEVOILE NOASTRE?

de René Thevenin

Trăim într'o epocă de intense prefaceri şi descoperirile ştiinţifice pun la îndemâna omenirii, din ce în ce mai multe mijloace, pentru stăpânirea forţelor naturii.

Ceace reese din articolul pe care-l publicăm mai jos

NE-AM referit în articolele precedente la Sahara şi alte regiuni pustii ale Africei, pe care ştiinţa le-ar putea fertiliza, modificându-le climatul şi condiţiunile de viaţă. Intr'adevăr, nu e exclus ca Sahara să devină în viitor un centru important de civilizaţie, sau cel puţin de populaţie.

In sprijinul acestei ipoteze vin mai multe motive ce nu pot fi desvoltate complect aci. Vom menţiona totuş că unele părţi ale Saharei au avut într'o vreme o populaţie mai mare decât acum şi că rasa omenească a dovedit în diferite rânduri, că putea înflori pe marginile acestui deşert. Mai există o eventualitate discutată adesea de savanţi şi anume că omenirea ar putea fi împinsă cu vremea spre ecuator, de răcirea treptată a soarelui, dar acest fenomen pare atât de îndepărtat, încât nu e nevoie să-l comentăm acum.

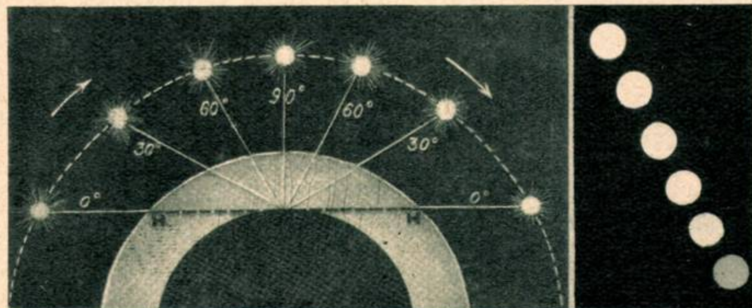
Presupunând însă că ştiinţa ar găsi mijloacele de a deslănţui ploi abundente asupra deşerturilor lumei, ar ţâşni vegetaţia aşa dintr'odată din pământ pentru a forma un mediu propice omenirii? Răspunsul este: Apa aceasta n'ar face decât să aducă la suprafaţă imediat ce ar pătrunde în pământ cea mai mică şi mai dispreţuită dintre creeaturile lumei, pe care atât vechii oameni cât şi noi, cei moderni, o socotim cel mult bună de a servi de momeală la pescuit — umila râmă, pe care savanţii au numit-o „lumbricus".

Acest locuitor subteran al pământului aeriseşte şi afânează pământul cu neîncetatele-i sfredeliri, aşa că fără el, puţine forme de vegetaţie ar putea lua fiinţă şi fără vegetaţie, atât viaţa animală cât şi cea umană s'ar stinge într'un scurt răstimp. Cu toate acestea omul priveşte cu satisfacţie păsărelele ce smulg în primăvară din pământ şi devorează râma, cel mai bun prieten al său. Dacă omul în experienţele sale, ar face în mod accidental ceva care să extremine cu totul această vietate, inspre va lui ar fi egală cu o nimicire a lumii.

Nimic nu încântă instinctul experimental în copil şi bărbat, ca jocul cu focul. Omul vede evoluând zilnic pe deasupra capului său o uriaşă minge de foc şi grozav s'ar mai juca cu ea, dacă spre norocul lui, aceasta n'ar întrece posibilităţile sale. Stă însă această minge şi dincolo de braţul lung al ştiinţei? Mai înainte de a comenta această chestiune, e important să cităm câteva cifre, care vor deschide mintea cititorului şi fără îndoială, îl vor uimi, dându-i o idee asupra formidabilelor puteri ale marelui cuptor ceresc, de care depinde întreaga viaţă pământească.

Se ştie că fiecare substanţă ce împrăştie radiaţiuni, îşi pierde din greutate. Această pierdere pare foarte mică, dacă o calculăm după aparatele cu care suntem obicinuiţi a lucra. Astfel savanţii ne spun că radiaţiile emise de un proector de cincizeci cai putere şi lucrând fără întrerupere un secol, n'ar cântări mai mult de $1/28$ dintr'o uncie, ceeace înseamnă o pierdere de greutate cu totul lipsită de însemnătate.

Când intră însă soarele în consideraţie, cifrele sunt cu totul altele. Intr'o radiaţie egală cu aceea a proectorului menţionat, soarele nu va pierde $1/28$ dintr'o uncie în timp de un secol ci 4.000.000 tone pe secundă! Aceste uluitoare cifre ne dau posibilitatea de a concepe enormitatea soarelui, care cu toate acestea, nu-i decât o scânteе în imensitatea Universului. Pentru a obţinea o astfel de radiaţie cu mijloace umane, ar fi nevoe de un cuptor care să ardă zece mii de bilioane de tone de cărbuni pe secundă. Massa soarelui e atât de mare, încât chiar dacă ar continua să-şi piardă din substanţă în această măsură, mai poate dura alte cincisprezece mii de bilioane de ani.

Diferenţa de intensitate a radiaţiilor solare dela o fază la alta a zilei. Când soarele răsare sau apune, în punctul H., razele sale străbat cea mai groasă pătură atmosferică şi sunt astfel subţiate. Cu cât se ridică mai sus pe cer, cu atât mai scurt e drumul pe care-l străbat razele sale. Distanţa minimă porneşte dela zenit. Diagrama din dreapta arată cum soarele coborând repede la orizont, îşi pierde strălucirea, date fiind aceste condiţiuni.

Sursa de căldură e deci ca şi eternă din punctul nostru de vedere. Dar nu ştim decât într'un mod cu totul imperfect cum să ne folosim de ea sau mai bine zis, nu beneficiăm de ea decât în măsura în care soarele ne-o impune. Ne e cald şi plantele noastre se desvoltă atunci când soarele binevoieşte să se arate. Dar, oricum, cea mai mare parte din imensa energie pe care o desfăşoară, e pierdută pentru noi.

Nu vom ajunge oare niciodată să uzăm de soare cu o mai mare intensitate? Progresul ştiinţei moderne ne dă posibilitatea să dăm la această întrebare un răspuns, care nu e un vis ipotetic, ci o realitate pozitivă.

La diferite epoci şi în diferite puncte ale pământului, oamenii au încercat să capteze energia solară, în aparate special aranjate. Aceste încercări sunt foarte vechi, după cum o arată oglinzile întrebuinţate de Archimede în antichitate şi imitate cu mai mult sau mai puţin succes în Evul Mediu. A trebuit să aşteptăm însă până în secolul al nouăsprezecelea, pentru

a vedea primele rezultate concludente.

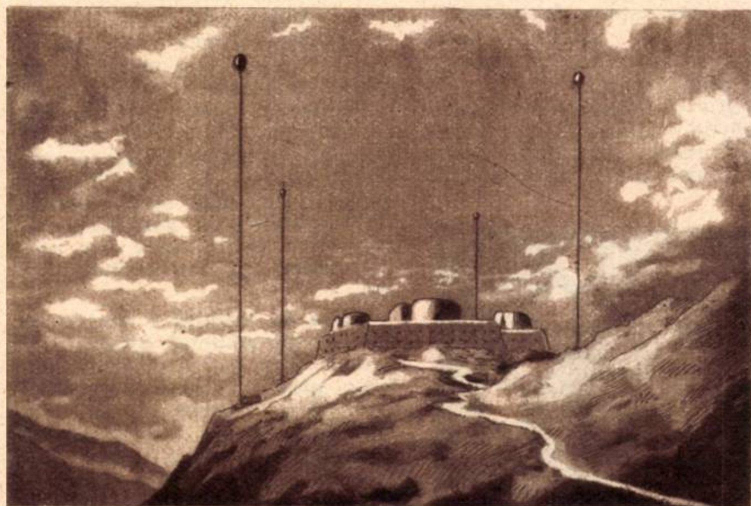
Fierbătorul solar, reprodus într'una din ilustraţiile noastre, poate fi indicat ca una din cele mai interesante încercări de acest gen. Inventatorul său, d. Mouchot, era pe la 1860 un profesor obscur la Universitatea din Tours. El a inventat acest aparat, care reflecta razele soarelui dintr'o oglindă conică. Aceasta încălzia fierbătorul central, a cărei temperatură era ridicată astfel la punctul de fierbere. Vaporii produşi, ieşind printr'un tub, puneau în mişcare un piston, care putea acţiona diferite maşinării.

Aceste experienţe au fost luate în râs de spiritele superficiale sau invidioase ale timpului, cum se întâmplă de cele mai multe ori în eforturile pionierilor. Aparatul profesorului Mouchot conţinea într'adevăr o idee destinată să fie de mare importanţă în viitor şi numele lui merită să fie reţinut. Câteva cifre vor demonstra posibilităţile invenţiunii.

O treime dintr'un inch pătrat (un inch are 2.50 cm.) de pământ la ecuator, primeşte 250 mii calorii de căldură anual. Dar să exprimăm aceasta într'un mod mai sugestiv. E cantitatea de căldură care ar fi produsă de un strat de cărbuni aprinşi acoperind aceeaş suprafaţă şi având o grosime de 2.50 dcm., căldură suficientă pentru transformarea unui strat de apă de patru metri grosime în vapori.

Să transferăm acum acţiunea acestei călduri la o suprafaţă de 4 m. pe 2.50 m., ceeace ar echivala cu un mic covor. Căldură primită la ecuator pe această întindere redusă, ar fi suficientă pentru a pune în mişcare un motor de un cal putere, pe timp de un an, câte opt ore pe zi.

Putem aprecia din aceste câteva cifre, inepuizabila rezervă de energie solară, care ne va sta la dispoziţie după ce vom fi epuizat materialul combustibil al pământului nostru — lemn, cărbune, petrol etc. — de care am depins până acum.

Proectul unei staţiuni de captare a energiei solare, cu aparate electromagnetice care gonesc norii, astfel ca radiaţiile solare să poată fi mereu utilizate.

Aparate de captare a forţelor solare au fost montate şi experimentate în Australia, Mexic, Statele Unite şi Egipt. Ele n'au impus însă multă atenţie, date fiind numeroasele dificultăţi, care n'au fost încă definitiv învinse. Cei 100 cai putere obţinuţi la instalaţia din Cairo, sunt o cifră infimă faţă de energia utilizată de obiceiu în industrie. Trebue să ţinem însă seamă de faptul că această instalaţie e deabia un început, un fel de încercare ce va trebui desvoltată pentru a da rezultate mai bune.

Când considerăm această întreprindere în legătură cu cele ce am explicat în capitolul trecut, despre acţiunea pe care soarele o exercită asupra apei din atmosfera noastră, ne putem închipui ce va fi în viitor o asemenea instalaţie, pentru captarea energiei solare. Realizarea va atinge cel mai înalt punct de desvoltare, sub forma unui complex de mecanisme ce vor face uz de forţele naturei.

Această uriaşă utilizare de energii va avea inconvenientul de a pune în conflict forţe opuse, conflict în care una ar putea anihila proprietăţile celeilalte. Am şi indicat posibilitatea ştiinţei de a sili norii să se condenseze asupra unei anumite regiuni, pentru a determina ploaia necesară menţinerii vegetaţiei.

O asemenea condensare ar fi utilă mai cu seamă în deşerturi. Alesesem Sahara ca exemplu. E mai mult decât sigur că dacă acest vast teritoriu, ar dispune la un moment dat de o umezeală suficientă, ar deveni unul din cele mai bogate centre de agricultură, dată fiind căldura care ar continua să se exercite aci şi elementele de fertilitate ce zac într'un pământ virgin de mii de ani — elemente cărora nu le trebue decât umezeală şi râme, pentru a-şi desvolta viaţa.

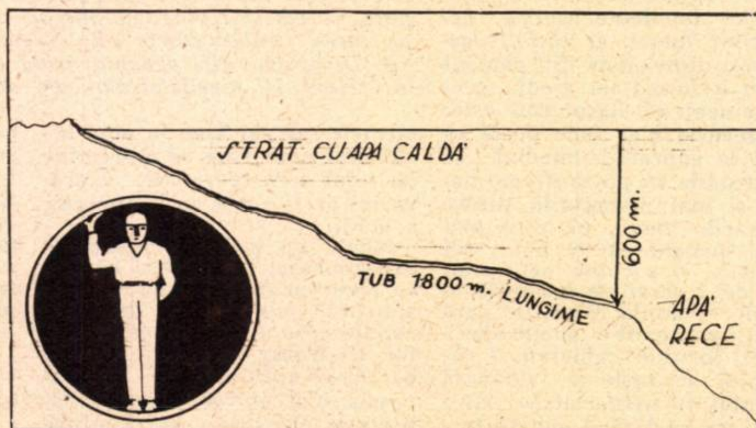
Geologia ne arată că mai de mult, înaintea perioadei istorice, Sahara şi alte regiuni acum absolut pustii, se prezentau cu totul altfel. Aceste condiţiuni se vor putea determina în viitor cu aceleaşi rezultate.

Dar foloasele ce s'ar putea trage din permanenta utilizare a căldurii solare vor fi diminuate, dacă ştiinţa va reuşi să acopere cerul cu nouri. Acest inconvenient va fi însă înlăturat cu ajutorul unor metode, prin care se vor produce atmosfere lipsite de nouri, deasupra posturilor de exploatare a energiei solare în activitate.

Aci putem spune că e posibil să se deslănţue forţe vibrante, cum sunt undele de radio, care şi cu o foarte mare frecvenţă.

Considerând chestiunea radiaţiilor şi a tuturor „genurilor de fenomene ondulatoare, ne apropiăm de un mister pe care abia începem să-l pătrundem şi care, nu numai că ne rezervă multe şi mari surprize, dar ne va da probabil o concepţie cu totul nouă despre mecanismul universului şi despre propriile noastre vieţi. Orientarea ştiinţei în aceste domenii, cu totul necunoscute generaţiilor precedente, va constitui marea încercare a acestui secol.

Pentru a menţiona un singur exemplu, amintim că un mare câmp de speculaţii a fost deschis de către extraordinarele radiaţii de mare putere penetrantă, observate recent de profesorii Kolhoerster, Hess, Millikan şi alţii. Ultimul savant e de părere că sursa acestor radiaţii s'ar afla dincolo de universul nostru — adică dincolo de spaţiul mărginit de Calea Laptelui şi într'adevăr ele devin tot mai puternice, pe măsură ce ne depărtăm de suprafaţa pământului. Ele ating totuş pământul şi au o putere fantastică, spre deosebire de lumina care e oprită în drumul său de diferitele forme ale materiei — de razele X ce nu pătrund decât o fracţiune dintr'un inch (2.50 cm.) de metal şi de radiaţiile radiului care nu străbat mai mult de câţiva centimetri, — aceste radiaţii neidentificate trec printr'o massă de plumb de mai bine de un metru şi jumătate grosime.

Reuşita experienţă a d-lui Claude, producând prin condensarea determinată de contactul a două straturi de apă, cu temperaturi diferite.

ar ţinea norii îndepărtaţi, într'un anumit punct. Procedeul e teoreticeşte posibil. Nu am merge prea departe, presupunând că unde magnetice puternice sau simple descărcări electrice, vor fi întrebuinţate într'o zi pentru obţinerea unor asemenea rezultate pe o scară întinsă

Vom avea poate altă dată ocazia de a examina rolul pe care-l joacă aceste remarcabile fenomene în univers şi în special în vieţile celor cari-l populează, întrucât s'ar prea putea ca la

fiecare secundă să descompună atomii lumei noastre spre a le da forme mereu noui. Dar pentru moment, vom trebui să ne mărginim la subiectul inițial și că continuăm a examina forțele încă neutilizate, ce ne stau la îndemână.

Energia căldurei solare nu e singura formă de putere pe care savanții se încearcă s'o capteze. Există o altă formă de putere aproape tot atât de mare ce depinde de prima, dar a cărei utilizare pare acum mai practică — aceasta e energia furnizată de ocean.

Dar să descriem pe scurt caracterele acestei probleme. Se știe că în regiunile tropicale există o mare diferență de temperatură între suprafața oceanului și straturile din adânc. In Marea Caraibilor spre exemplu, apa are la suprafață o temperatură de 45 grade Fahrenheit pe când la adâncimea de 600 m., are numai 18 grade și scade la 9 grade, dacă ne coborîm la 1200 metri.

Dacă am putea pune brusc această apă rece a adâncimilor în contact cu vaporii calzi ai apei dela suprafață, s'ar produce o condensare ce s'ar putea întrebuința ca forță motrice. In teorie, realizarea aceasta pare foarte simplă și foarte clară, dar când vom încerca să punem teoria în practică, ne vom vedea copleșiți de greutăți.

Ele păreau atât de mari încât atunci când d. G. Claude, celebrul inginer francez, și-a propus îndrăznețul plan de utilizare a acestei diferențe de temperatură, pentru producerea energiei, nimeni n'a vrut să ia ideea în serios. Considerabilul prestigiu al acestui inventator care învinsese mari dificultăți în alte domenii, care reușise să facă aier lichid și amoniac sintetic, nu era suficient pentru a convinge pe scepticii epocei. Argumentele ridicate împotriva ideei sale păreau atât de puternice, încât mulți savanți competenți ar fi fost descurajați.

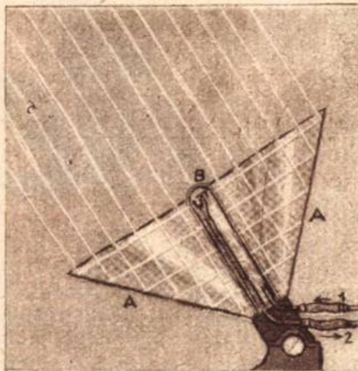
S'a spus astfel, că o diferență de temperatură de numai 26 de grade, n'ar putea produce o energie suficientă, care să fie de o valoare practică. S'a argumentat — și aceasta e adevărat — că dată fiind marea cantitate de aer și gaz dizolvate în apa mării, extracția vaporilor de apă ar necesita o pompă de putere enormă. Și s'a mai spus însfârșit că era cu neputință să scufunzi și să ții în poziție verticală un tub mare, deasupra adâncimei de 3.000 metri.

Rezultatele pe care le-au dat primele încercări ale acestui savant, au părut să confirme argumentele criticilor săi, dar inventatorul a perseverat. Nu vom stărui asupra problemelor pe care a trebuit să le rezolve și nici asupra dificultăților pe care a trebuit să le înfrângă. Esențial e numai faptul că aparatul său funcționează acum și că instalația care se află încă într'un stadiu experimental, dă oricui posibilitatea să înțeleagă avantagiile ce se pot obține din ea.

Interesantul proect a fost realizat la Matanzas, în Cuba. Un tub de fier govrat — de 1.80 m. în diametru și de peste 1800 m. lungime, — acoperit cu un lac care să-l protejeze împotriva schimbărilor de temperatură a fost scufundat în mare. I s'a dat o poziție oblică nu verticală, ce-i situează deschizătura inferioară la o adâncime de 600 metri. La suprafață, el e pus în legătură cu un bazin instalat pe coastă și servind de rezervoriu, pe unde iese apa rece și este îndreptată apoi spre condensator.

Dificultățile indicate de critici și pe care le-am arătat mai sus, au fost învinse cu ajutorul unor metode ingenioase ale căror descrieri sunt prea technice pentru a le da aci. E destul să spunem că primele rezultate au confirmat în esență așteptările inventatorului.

Domnul Claude a dovedit de fapt, că energia produsă de asemenea instalații, sporește proporțional cu diferențele de temperatură, sau pentru a ne exprima matematic, crește cu pătratul diferenței de temperatură. Urmează deci, că dacă s'ar introduce acest tub, nu în adâncimile moderate din golful Matanzei, ci în marile adâncimi ale oceanului, unde temperatura prezintă diferența de 45 grade Fahrenheit, am obținea o energie netă de 250 kw. pe secundă la 11.55 m³ de apă. Această energie ar putea fi sporită prin întrebuințarea unor aparate mai puternice decât cele utilizate în momentul de față.

Diagramă arătând cum funcționa la început primul fierbător solar al Prof. Mouchot.
A. Oglindă concentrând razele solare; B. Fierbătorul; 1. Tubul prin care intră apa și 2. tubul prin care se captează vaporii de apă.

Rezultatul ar fi că prețul electricității obținute astfel, ar scădea cu mult sub cel obținut cu cele mai bune instalații hidraulice.

Am văzut până acum că cerul, oceanele și atmosfera au pentru om inepuizabile surse de energie, a căror exploatare e abea la început, și care, nu încape îndoială că vor transforma într'un scurt răstimp natura de bază a industriilor noastre.

Mulțumită acestor descoperiri, omul va putea să-și prelungească viața, să se bucure de libertăți și plăceri ce-i sunt acum interzise și să introducă remarcabile îmbunătățiri în existența sa, dar acestea nu sunt singurele îmbunătățiri pe care ni le va oferi știința.

Intr'un alt capitol se va vedea că nu e dincolo de posibil ca omul să se ajungă să trăiască în medie 150 de ani. Dar ca deobiceiu, aceste fericiri au și o latură întunecată. Dacă fiecare din noi va muri la 150 de ani, faptul acesta va determina răsboaie și alte dezastre. Maximul de viață în India lui Mahatma Gandhi e în mijlocie 50 de ani, dată fiind murdăria generală, ignoranța și stupiditatea poporului. Dacă s'ar găsi vre-un savant milos, care să extindă această viață la 150 de ani, în câteva generații, doar răsboiul, foametea sau îngrădirea nașterilor ar putea împiedeca la un moment dat o asemenea îngrămădire de oameni, încât să nu se mai poată sta pe pământul Indiei decât în picioare.

In părțile mai civilizate ale pământului, nouile surse de putere și mașinile ce economisesc munca, ar scoate din activitate o mare majoritate de oameni. Problema salariilor ar putea fi rezolvată în acest caz, întrebuințând un muncitor o oră pe săptămână și plătindu-i pentru șapte.

Ultima și cea mai grea operă a științei, după ce va fi emancipat omenirea de muncă, — blestemul lui Adam, — va fi să procure distracții care să ferească omenirea de plictiseală ca având atunci prea mult timp liber.

In românește de E. A.

Actuali

1) După iernaticul destul de greu, cămilele grădinei zoologice din Berlin, sunt trecute printr'o toaletă radicală. 2) După instalarea președintelui Roosevelt al Statelor-Unite, fostul prezident Hoover își ia rămas bun dela funcționarii Casei Albe. 3) Generalul japonez Tamon, vizitează într'un spital din Shanghaikwan pe răniții căzuți în luptele din Mandciuria. 4) Pe aerodromul Huston din Anglia, a fost prezentat un nou model de avion, care poate să se înalțe și să aterisese vertical și să rămână nemișcat în aer. Invenția a stârnit o senzație extraordinară în cercurile aviatice. 5) Fotografia noastră reprezintă un detașament de trupe engleze, trimise în Bengal (India) pentru potolirea revoltei care a isbucnit, de curând, acolo. 6) D-ra Margareta Salaverria, fiica unui poet spaniol, a fost numită atașată în corpul diplomatic al Ministerului de Externe spaniol. 7) În fotografia noastră prezentăm o pasăre ciudată, al cărei cioc are o asemănare isbitoare cu cornul rinocerului. Din acest motiv a fost numită pasărea-rinocer. Ea trăește în insulele Malaeze. 8) Această echipă de hockey pe ghiață este formată în completul ei din preoți, cari oficiază în diferitele localități din jurul orașului Lewiston (Statele-Unite). După cum anunță ziarele sportive a-

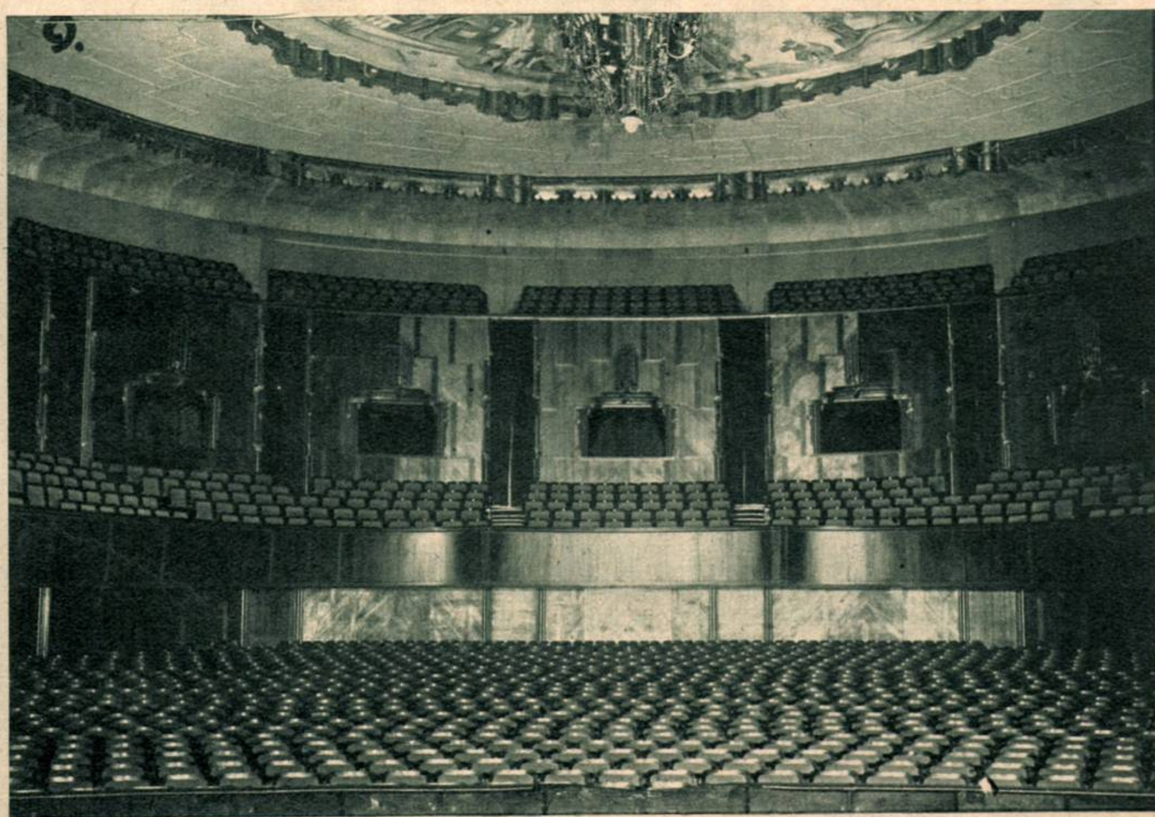
tăți

mericane, „team-ul" a repurtat numeroase succese pe toate pistele de hockey din centrul Statelor Unite. 9) Fotografia noastră reprezintă interiorul elegant al Teatrului „Kroll" din Berlin, unde vor avea loc ședințele Parlamentului german, până la restaurarea Reichstagului distrus de recentul incendiu. În acest teatrru se cântau până acum numai opere.

(Fotografii Keystone și Wide World).

4 zile în harem

Scriitoarea Claudia de Lys, a isbutit să pătrundă înainte be războiu, într'un harem luxos din Constantinopole, unde a făcut câteva observaţiuni pe care le dăm mai jos.

IN cursul copilăriei mele pe care am petrecut-o în Normandia, am auzit adesea trista poveste a Solangei Boucher.

„Ce s'o fi făcut biata Solange" obicinuiau să spună ţăranii. „A trăit chiar aci, în mijlocul nostru; la două săptămâni după căsătoria sa, pe când se afla în călătorie de nuntă prin Turcia, a dispărut fără urmă. Ceva mai târziu, soţul ei disperat de această pierdere, s'a sinucis".

După ce am terminat liceul, am plecat cu unchiul meu într'o călătorie prin Orient şi într'o zi, când revenisem la Londra, făcând o vizită unor prieteni în tovărăşia cărora petrecusem la Calcuta, am făcut cunoştinţa unei bătrâne doamne Dumoulin, de care m'am simţit atrasă printr'o imediată şi puternică simpatie. Auzind că aveam să plec în curând la Constantinopol, interesul ei pentru mine crescu. Mă întrebă din care parte a Franţei veniam şi când îi pomenii numele sătucului nostru, faţa ei păli.

Era chiar Solange Boucher. Intr'o seară, la Constantinopol, pe când părăsia hotelul, spre a face o plimbare prin oraş, fusese răpită de agenţii comerţului de sclave, cari procurau haremurilor servitoare şi femei frumoase. Ea fusese vândută unui demnitar turc şi câţiva ani mai târziu reuşise să fugă, lăsând în urmă-i o fiică născută puţin după capturarea ei. Acum vroia să comunice cu fata care se mărise, vroia să aibă o idee de viaţa pe care aceasta o ducea în harem.

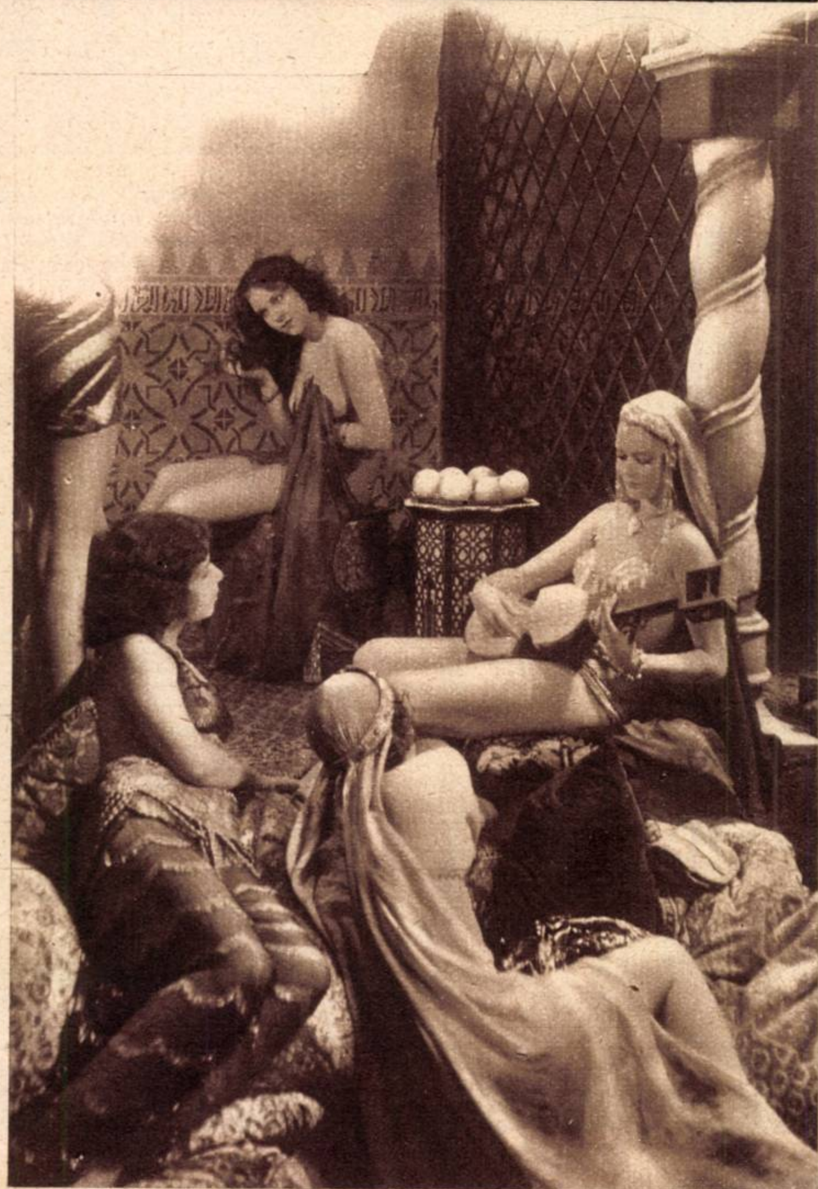
Acesta a fost începutul ciudatei mele misiuni. D-na Dumoulin îmi dădu două scrisori şi o sumedenie de indicaţii. Trebuia să predau misivele portarului, un eunuc alb.

— „Eunucilor le plac mult banii. E foarte greu să pătrunzi într'un harem, dar nu imposibil. Nu-ţi va trebui mult pentru a-i mitui. Orice ţi-ar spune portarul, urmează-l orbeşte, fără a-i pune vre-o întrebare" mi-a spus ea înmânându-mi o diagramă a locului şi mărturisindu-mi franc că pedeapsa, în cazul că eram descoperită, era moartea.

O lună mai târziu eram la Constantinopol.

In zorii cenuşii, de argint ai zilei, mă apropiai de eunucul alb, care păzia porţile haremului — era unul din palatele cele mai mari — şi i-am predat scrisorile. Una era adresată Leylei, fiica doamnei Dumoulin, cealaltă, cuprindea bani şi câteva cuvinte pentru gardian.

Eunucul luă scrisorile şi dispăru imediat. Aşteptai vreme

de o oră. Se luminase deabinelea. Când reapărând îmi făcu un mic semn şi mă apropiai de el, îmi strecură ceva în mână.

Era un bileţel de la Leyla. Totul se aranjase. Aveam să vin în zori, peste patru zile, dacă vroiam să fiu primită în harem.

La început n'am înţeles care era rostul acestei amânări. Ea se datora însă faptului că acest gardian era de serviciu numai din patru în patru zile.

Am fost punctuală la rendez-vous. De data aceasta, gardianul mă primi fără ezitare, introducându-mă în tăcere într'o cameră mică, împodobită cu tapiserii grele de mătasă şi cu pasagii din Coran, zugrăvite. Până şi tavanul era acoperit cu ţesături de mătase.

Inima-mi bătea cu putere. Nu măsurasem încă până acum primejdia aventurei mele. Deodată o voce îmi şopti dulce numele. Mă întorsei şi văzui o tânără fată, de o admirabilă frumuseţe, care zâmbind sfioasă mă luă de mână şi mă conduse în încăperea alăturată, o cameră mare bogat împodobită cu sculpturi şi incrustaţii de aur. Nu existau uşi: doar arcade largi, închise de portiere duble. Podelele erau acoperite cu covoare de mătase, pe care stau turceşte vre-o douăsprezece fete. Mobilierul îl formau numeroase taburele şi mesuţe, — dintre care unele purtau tăvi enorme de argint şi bronz, — şi una sau două sofale, acoperite cu un damasc greu.

Un val de rumoare febrilă străbătu camera ca un parfum oriental. O duzină de trupuri se ridicară pentru a mă întâmpina. Timp de patru zile, — din clipa când scrisoarea mea ajunsese la destinaţie, fetele acestea nu mai vorbiseră de altceva. O străină vizita pe Leyla! Toate erau extrem de tinere, cea mai mare dintre ele nu trecuse de douăzeci de ani — şi toate erau de o frumuseţe uimitoare. In graba lor de a mă vedea, alergaseră pe jumătate îmbrăcate.

Erau extrem de drăgălaşe, de toate naţionalităţile, în afară de cea turcă: andaluze, franţuzoaice, aurasiene, mestite, etc. Multe se pomeniseră aci de copii, furate şi vândute pe pieţele de sclave, fără a putea spune de unde veneau...

După ce mă recomandă în franţuzeşte tovarăşelor sale, Leyla mă pofti să iau loc pe unul din covoarele de mătasă.

— „Va trebui să te conformezi obiceiurilor noastre orientale, atâta vreme cât vei sta aci" îmi zise ea cu vocea-i dulce.

Mă aşezai lângă ea cu picioarele încrucişate sub mine, după exemplul lor.

* * *

— „Vorbeşte-mi de mama mea, mai este încă atât de frumoasă?"

Ii comunicai tot ceeace d-na Dumoulin îmi împărtăşise. Tocmai când terminam, se auzi răsunând cântecul muezinului:

— „Allah Ebker, Allah Ebker", — Dumnezeu e mare!

Fetele se prosternară imediat la pământ iar eu le imitai.

Indată ce rugăciunea luă sfârşit, se aduse gustarea de dimineaţă, pe tăvi masive de argint şi aramă: compoturi de smochine, peltele de trandafiri, prăjituri cu migdale, însfârşit, o infinită varietate de dulciuri. Servi negri, bărbaţi şi femei, se perindau ca nişte fantome, tăcuţi şi atenţi, interpretând ordinele dintr'un simplu gest.

După masă Leyla îmi spuse că trebuia să petrec patru zile şi patru nopţi în acest loc.

— „Dar pentruce?" întrebai eu, surprinsă şi puţin speriată. „Dacă voiu fi descoperită... ce o să mi se întâmple?

— „N'au să te descopere" mă asigură ea „Mama a trimis destui bani pentru a asigura tăcerea tuturor. Stăpânul nu intră niciodată la noi, servitorii au fost bine plătiţi pentru a păstra tăcerea şi fetele sunt prea încântate de prezenţa d-tale, pentru a te trăda. Există totuş puţină primejdie, dar vom fi atente. Şi pe urmă am să te travestesc.... vei vedea că nimeni nu te va mai putea deosebi de noi.

La un semn al ei, o sclavă aduse o tavă cu farduri şi Leyla, începu să mă transforme într'o orientală, vopsindu-mi degetele cu henne, tratându-mi ochii cu o pastă groasă şi puternic parfumată, de culoare purpurie, numită Kohl.

„— Asta place în special stăpânului" îmi zise fata cu un ton confidenţial". Când termină cu cosmeticele mă îmbrăcă într'un costum oriental.

Urmară apoi ore întregi de flecăreală. Leyla avea un spirit neobosit, neobicinuit de vioiu şi de inchizitiv. Era foarte citită şi mă uimi la început cu câteva citări de literatură serioase.

— „N'ai vrea să fii liberă şi să porneşti în lumea ce pare să te intereseze atât de mult?" am întrebat-o eu.

— „Câteodată da şi câteodată nu". răspunse ea ezitând.

— „Atunci, nu eşti tocmai sigură?" insistai eu.

— „Ei bine, ca să vorbesc dintr'un punct de vedere strict practic", răspunse ea „în lume, numărul femeilor întrece pe al bărbaţilor! Multe dintre noi n'ar şti ce să facă fără un stăpân, fără un protector. Ne e teamă de necunoscut. Vezi, am fost pregătită aci din copilărie, pentru un singur fel de viaţă— pentru cea fizică — şi nu sunt sigură că n'aş mai putea schimba vreodată! Am certitudinea că cele mai multe dintre femeile de aci gândesc ca mine".

Făcu semn să ne aducă un nou rând de cafele. Băutura aceasta era servită întreaga zi. Până la amiazi golisem cincisprezece cesti, după care n'am mai putut să le ţin socoteala.

— „Vezi", reluă Leyla „foarte puţini din cei de-afară au o idee justă asupra haremurilor.

„Casa este împărţită în ceeace se numeşte haremlâc şi selamlâc. Selamlâcul formează apartamentul stăpânului. Noi n'am pătruns niciodată în aceste încăperi.

Haremlâcul e apartamentul destinat femeilor. Aci, există trei: unul pentru femeile legitime, acesta al nostru şi un altul pentru sclave. Peste tot, femeile sunt păzite cu stricteţă. Când doamnele din diverse haremuri îşi fac vizite, ele avertizează pe stăpân, punând o pereche de pantofi la intrarea salonului de recepţie. Aceasta e un semn că locuitoarele haremului au mosafiri şi nu trebuesc deranjate. Dorinţa lor e respectată cu sfinţenie.

— „Asta înseamnă că vă bucuraţi de o oarecare libertate personală?"

— „Da, haremul înseamnă o viaţă retrasă, dar ne oferă multă libertate în singurătatea noastră?"

— „Dar n'ai vrea să trăeşti numai d-ta cu un singur bărbat, soţul d-tale? Să nu-l mai împarţi cu nimeni?" insistai eu.

Leyla îmi cântări timp de câteva clipe întrebarea. Apoi dădu din cap.

— „Mi-e teamă că mi s'ar urî, că m'aş simţi prea singuratecă", răspunse ea.

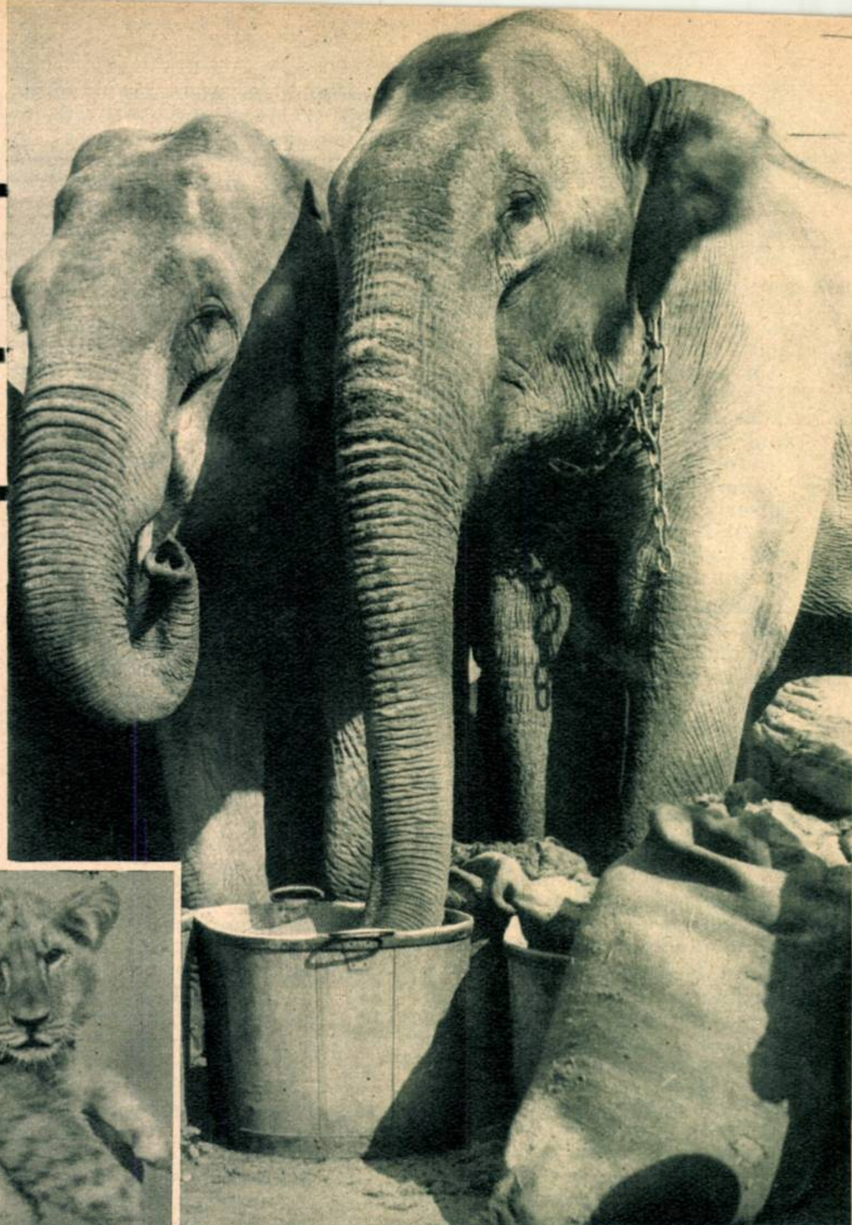
După patru zile am părăsit haremul, nestingherită de nimeni.

CLAUDIA DE LYS

SECRETELE CIRCULUI

DIN VIAȚA SALTIMBANCILOR.—CARAVANA DE CASE PE ROATE.—TEROARE INTRE ELEFANȚI.—CEARTĂ VIOLENTĂ. ILUZIA CU GÂTUL LUNG.

Viața de circ are bucuriile și necazurile ei. Dar nu toată lumea știe cum trăesc vagabonzii arenelor și de-aceea vom da mai jos un mic exemplu.

MAINE — îmi spuse proprietarul circului — caravana noastră de case pe roate se va înșirui iarăși de plecare. Peste câteva zile vom fi pe alte plaiuri, sub alt soare. Ne vom continua pribegia obositoare și plină de primejdii zilnice... S'ar părea că un destin apasă asupra noastră, să fim mereu rătăcitori și fără cămin. Totuș, locuitorii sedentari ai orașelor, cari stau ani de zile lipiți de acelaș petec de pământ și uneori își petrec întreaga lor viață neclintiți pe acelaș loc, toți aceștia nici nu pot înțelege farmecul nebănuit și poezia de care este luminat traiul pribeagului, străbătând mări și țări, ani de-arândul.

Dar azi ești musafirul nostru, domnule. Inainte de plecare, te rugăm să ne faci cinstea și să iei masa în sufrageria circului, cu noi împreună".

Familia proprietarilor-directori ai circului (erau doi!), avea la dispoziție cinci vagoane — cinci case — aranjate pe teren, astfel că închideau o curte mică, centrală.

Intrarăm în vagonul sufragerie.

Am văzut o măsuță mică la o parte, care însă îndată se întinse, devenind foarte comodă. Totul era calculat. Scaunele aveau loc perfect în jur; mai zării dulapuri cu spații foarte practice, pentru pahare pătrate, etc.

La un capăt al vagonului era un mic compartiment pentru bucătăria specială a directorilor circului. La peretele din fund am observat o pianină. Perdeluțe cochete la geamuri și în genere un aranjament agreabil.

Era într'adevăr o minune.

Nici n'ai fi crezut că ești într'o căruță de circ, care ar fi putut porni în fiecare moment. Nu lipsia nimic din confortul, ce s'ar putea găsi în sufrageria celui mai pretențios burghez. O masă așezată cu gust, veselă bogată, șervete sclipitoare. Totul răsări într'o clipă și se aranjă în fața mea, cu îndemânarea neîntrecută a unei doamne din familie, care era în acelaș timp jongleură!

Viața de familie este foarte desvoltată prin corturile și căruțele artiștilor nomazi de circ. Soții sunt credincioși, femeile au calități casnice, copiii sunt iubiți și bătrânii sunt respectați. Rar se petrece contrariul.

Sus: *Farfurioarele din care mănâncă elefanții ar putea servi foarte bine unei spălătorese profesioniste, întru practicarea meseriei;* stg.: *Un pui de leu fătat în arena circului, „dragostea" dresorului.*

— Când ajungem în vre-un oraș nou — îmi spune directorul circului, — în timp ce bărbații ridică corturile grajdurilor de animale și arena circului, femeile fug să caute vre-o școală convenabilă pentru copii. După amiază, pe când așezăm steagul, ca să fâlfâe în vârful circului, copiii pleacă cu ghiozdanele la școală.

In câteva ceasuri am ridicat un mic orășel!

— Masa e gata. Poftiți vă rog! întrerupse cu un gest amabil soția directorului.

Ne pregătim să ne așezăm.

O ALARMĂ

Deodată directorul tresări.

Incepură să se audă niște răgete îngrozitoare, țipete subțiri care erau urmate imediat de tonuri grave. Se deslușiau sbieretele ciudate ale elefantului, acest enorm pachiderm, care găsește, în coardele sale vocale, intonații idelicate de pisică mică sau de copilaș și în acelaș timp urlete înspăimântătoare.

Totuși țipetele erau de astă dată neobicinuite, deoarece atraseră atenția directorului circului; acesta îngrijorat, întrerupse brusc convorbirea și eși afară din vagonul-sufragerie.

In clipa următoare răgetele se multiplicară. Se auzia acum un sgomot într'adevăr infernal, venind din spre enormul cort-grajd, care adăpostia pe cei douăzeci și cinci de elefanți.

Jos: *Leii au simțit apropierea îngrijitorului, care le aduce rația de carne.*

— Toţi elefanţii sbiară! exclamă speriat directorul circului — s'a întâmplat o nenorocire! Doamne, ce-o fi?”

Alergarăm cu toţii într'acolo. Personalul inferior al circului, alarmat şi el, sosia în grabă din toate părţile.

In grajd, legaţi cu lanţuri grele de câte-un picior din faţă şi altul dedindărăt, aşezaţi în front, elefanţii se clătinau agitaţi, făcând semne desperate cu trompele şi căscând enorm gurile. Ochii lor mici luciau straniu. Sbieretele înfiorătoare nu mai conteniau. Oamenii nu se puteau înţelege unii cu alţii, din pricina sgomotului. Nimeni nu ghicia ce se petrecuse.

Nu se vedea nimic extraordinar. Un singur elefant sta pitulat ciudat, uitându-se spre tavan. Dar se părea că nu are nimic.

Dresorii circului deabea reuşiră să calmeze animalele înspăimântate.

După ce sgomotul se mai potoli, un grăjdar de serviciu explică ce a fost:

Un elefant, cel din capăt, aproape de uşa de eşire, se jucase cu trompa, atingând lampa electrică. Probabil că se formase un scurt-circuit, care-l curentase.

Atunci, pitindu-se la pământ, începu să ţipe. Ceilalţi elefanţi, speriaţi la rândul lor, începură corul ciudat, ce adunase tot circul.

Elefantul care dăduse alarma, stătea mereu pitit, uitându-se pe furiş, cu frică, spre lampa cu bocluc.

Cum tocmai urma să înceapă un matineu, elefantul fu scos afară din grajd. El eşi pe brânci mereu pitit. Abea în curte, se linişti complet, ridicându-se în picioare, foarte vesel.

Ceilalţi elefanţi, fiind scoşi şi ei, se aplecară, pe rând, sub lampa care li se părea atât de primejdioasă.

Aplanarea incidentului din grajdul elefanţilor se termină în hohotele de râs ale personalului circului.

Directorul îşi aduse aminte de masă şi exclamă:

— Ei! Acum poftim la masă!

Dar când ne apropiarăm de vagonul sufragerie, auzirăm un alt scandal acolo.

O CEARTA

— Eşti un mizerabil!
— Eu?
— Da! Şi un hoţ.
— Eu sunt hoţ? dovedeşte!
— Ai vândut o loje-invitaţie lui Gomocică, cafegiul din Calea Moşilor...

Proprietarii circului avuseseră ideea de a invita la această masă şi pe doi adversari, ca să zicem aşa. Era actualul administrator al circului şi pe cel de anul trecut. Bizuindu-se pe experienţa sa de dresor de lei şi tigri, spera să-i împace şi pe aceştia.

— Iaca, eu nu cred nimic din toate astea! — spuse el. Şi îmbrăţişând pe administratorul lui, îl sărută pe ambii obraji.

— Nu, eu nu admit o astfel de infamie! — exclamă indignat administratorul. Să dovedească. Il fac judecător pe dumnealui.

— Mi-a furat şi „iluzia cu gâtul lung” şi femeea „cap fără trup”! — adăogă acuzatorul.

— Cum s'a făcut aceasta? — am întrebat.

— Am dat optzeci de mii de lei, în străinătate, pentru „iluzia cu gâtul lung" şi „capul fără trup". Am sosit cu ele la Cluj. Dumnealui mi-a furat planurile şi a deschis o baracă la Moşi la Bucureşti. Eu n'am ştiut nimic despre asta. Sosind în urmă în Capitală, după dânsul, am pierdut parale, căci la mine n'a mai venit nimeni...

— Nu-i adevărat! — strigă administratorul

— Staţi! Dacă vreţi să vă fie judecător, trebue să-mi explicaţi în ce constă chestia. Ce e „iluzia cu gâtul lung"? Cum era femeea „cap fără trup"? — am întrebat.

„ILUZIA CU GAT LUNG"

— Era o femee cu un gât de doi metri lungime, mai lung ca al unei girafe — îmi spune cu aprindere acuzatorul. Acum pot să spun tot, că nu mai e nici un secret:

„Erau două persoane, una jos dela care se vedea numai trupul. Cealaltă era sus, pe o estradă; dar de la dânsa se vedea numai capul. Ambele erau unite cu un gât artificial. Restul era mascat de oglinzi. Trucul era perfect şi totul atât de bine aranjat, încât nimeni n'ar fi putut ghici că sunt două persoane. Iluzia era mai cu seamă uimitoare la exemplarele mele autentice, la dumnealui nu reuşise atât de bine şi mai mult a compromis ideea, căci fără a face efectul cuvenit, mi-a stricat mie.

„E greu de explicat prin cuvinte. Dar mai uşor îmi va fi să lămuresc iluzia „capului misterios", fără trup.

„Iată cum era asta:

Pe scenă: o masă cu trei picioare. Un colţ şi un picior sunt îndreptate spre public; o latură a mesei şi două picioare sunt în fund.

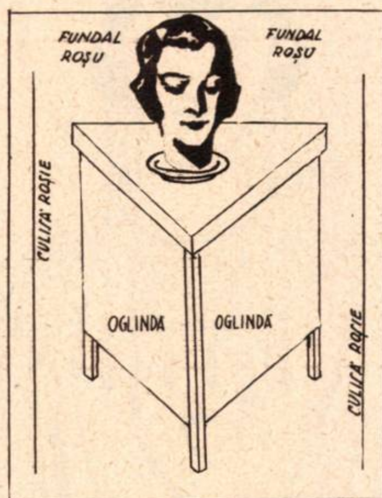
„Pritr'o gaură făcută în mijlocul mesei, iese capul. Trupul rămâne sub masă.

„Publicul vede numai capul, care vorbeşte, se uită, clipeşte din ochi, surâde. Eventual se poate pune capul lui Ioan Botezătorul pe o tavă! Iluzia e uimitoare!"

— Dar cum de nu se vede trupul? — am întrebat.

— Intre picioarele mesei sunt oglinzi care acoperă trupul.

— Nu se reflectă publicul în oglinzi?

— Nu, căci sunt aşezate pieziş. Oglinzile reflectă laturile din dreapta şi din stânga scenei, cari sunt tapetate cu roşu, de pildă. Cum fundul e tapetat la fel, publicul crede că se uită pe sub masă şi vede fundul scenei. In realitate razele vizuale, ce sosesc în ochii publicului, nu vin pe sub masa, dela fundal, ci sunt reflectate prin oglinzi, publicul văzând culisele. Iată şi un desen, care va lămuri mai bine trucul".

In vremea în care vorbitorul îşi dădea osteneală să explice, celălalt desenă schiţa. Proprietarii circului turnară vin în pahare, se aduseră bucatele la masă şi lumea uită de ceartă.

— A! Dar să vezi ce interesant este cum se dresează leii şi tigrii! — spuse unul.

— Apoi, dacă vrei să scrii ce va despre noi, avem de povestit multe — adăogă altul.

Cei doi se împăcaseră de mult şi eu ascultam cu atenţie minunatele şi ciudatele lor destăinuiri.

Imblânzitorul de tigri şi un pahar de vin bun restabiliseră armonia în cuşca oamenilor.

ALEX. F. MIHAIL

CE RAMANE

DE G. BRĂESCU

A TRECUT iarna, cu cadouri, cu zile mici, cu mese mari. Intăriţi de urările prietenilor am patinat, am rumbat, am suportat tombole, aşteptând primăvara.

Iat-o! Au ieşit primii ghiocei şi toate mărţişoarele. Ca mâine se va deschide hipodromul. La Băneasa, Cupidon se antrenează pe Zefir. Va trece şi Paştele. Asurziţi de sgomotul Moşilor, vom căuta un pic de umbră în raiul Carpaţilor, sau întinşi pe nisipul arzător, ne vom îngriji sănătatea, privind marea ce se alintă voluptoasă, ispititoare, cu ochi verzi de amantă infidelă.

S'apoi, zilele se vor scurta din nou. O pală de vânt prevestitoare va mătura praful şi înfiorând păsărelele, va împrăştia şoptind prin frunzele pălite, îngrijorarea! Vor pleca rândunelele, se vor culege viile, se vor deschide şcolile, vor dispărea pălăriile de pai şi va reveni iarna.

La căldura primului foc din vatră vom face bilanţul, întrebându-ne: am fost fericiţi? Şi vom răspunde oftând, că am simulat numai, ca recruţii. Dar ce ne pasă... Aşteptăm anul nou... Zăpada neîntinată, urări, cadouri...

Viaţa este legenda Pandorei, care pusă niţel la curent, se poate povesti cam astfel:

Goniţi din rai, Adam şi Eva au înnoptat pe coclauri. Inconjuraţi de jivine ce urlau sălbatec, plângeau cutremuraţi de groază, cu faţa la pământ. Deodată, o zână în haine albe, strălucitoare, se scobori dreaptă ca o linie de foc şi punând dinaintea lor o cutie ferecată în oţel, le zise binevoitoare, dar cu voce gravă:

— „Păstraţi această cutie... Să nu o deschideţi sub niciun cuvânt; când mă voiu întoarce, am să văd dacă sunteţi vrednici de iertarea celui Atotputernic..." Şi grăind astfel, zâna se făcu nevăzută.

Rămaşi singuri, Adam se aşeză pe cutie, hotărît de moarte. Dar Eva nu avea astâmpăr. Se învârtia oftând împrejurul lui.

— Ce să fie oare în cutie?...

— De unde vrei să ştiu?...

— Hai să ne uităm.

— Nu se poate.

— Doar niţel.

— Ţ!...

— Ridică puţin.

— Fugi femeie...

— Te las şi mă duc!

— Mergi sănătoasă...

— Vrei să mă îmbolnăvesc?

— Vino-ţi în fire...

— Vai, mor!... Nu mai pot, mă înăbuş!...

Lui Adam îi fu frică. Era prima criză de nervi a tovarăşei lui. Desfăcu veriga şi strigă Evei:

— Aruncă o privire".

Nici nu putu vorbi mai mult. In jurul lor sburau, hohotind îngrozitor, felurite dihănii înaripate, înţepându-i cu ciocuri ascuţite, sfăşiindu-i cu ghiare lungi, strigându-le în urechi...

— Sunt ura....

— Sunt invidia...

— Sunt lăcomia....

— Sunt lenea...

— Sunt beţia...

— Sunt oftica...

— Sunt perceptorul...

Când Adam plin de sânge reuşi, în fine, să închidă capacul, era târziu. Monştrii se împrăştiaseră în lume. Eva stătea deoparte, cu faţa umflată.

— N'ai vrut să m'asculţi... Vezi ce ai făcut?...

— Tu strici.

— Eu?... Nu m'ai îndemnat tu să deschid?...

— Ce-are aface... Dacă te-aş fi îndemnat să te arunci cu capul într'o fântână?... Taci!... Parcă vorbeşte cineva în cutie...

— Pisi satană...

— Deschide, deschide, implora o voce drăgălaşă din cutie.

— Ca să mă înţepi şi d-ta.

— Dă-mi drumul, eu nu's ca celelalte...

— Ce zici, Eva?

—Acum, mă'ntrebi... Mersi... Fă ce vrei...

— Dă-mi drumul şi n'ai să te căeşti.

— Mă tem....

— Scoal' de acolo... Acum te temi, după ce ai făcut prostia... Una mai mult sau mai puţin...

Şi curagioasă, Eva ridică capacul. O fetiţă încântătoare, cu părul de aur şi ochi de safir îşi luă sborul, în fulgere de lumină. Atingând uşor, cu aripi diafane, pe Adam şi pe Eva, le alină durerile.

— Cine eşti d-ta, întrebă Adam îmblânzit de bunătatea ei.

— Mă numesc Speranţa.

— Ce frumos eşti îmbrăcată!

— Sunt haine ţesute în zâmbete şi lacrimi.

— Rămâi cu noi?

— N'am să vă părăsesc niciodată... Port cu mine un secret.

— Ce secret? întrebă Eva, cu ochi strălucitori.

— Sst... Nu se spune... E în cer...

. . . .

Deatunci Adam şi Eva, oamenii toţi, n'au fost singuri pe lume. Desigur, nenorocirile s'au înmulţit. Dar lângă ei veghează Speranţa. De-aceea aşteaptă în fiecare an, cu aceeaş bucurie, zăpadă neîntinată, urări de bine, flori, privesc sfioşi măreţia munţilor, ascultă cucernici taina pădurii sau aşteaptă pe malul mării echilibrarea bugetului.

COMISARUL MORȚII

de Kessel

în românește de Fulmen

Pe când în fundul întunecat al pivniței, massa captivilor se mișca fără de rost, lângă ușa luminată de un capăt de lumânare, ședeau nemișcate două femei: una din ele, tânără de tot, plângea cu suspine. Cealaltă, Maria Matiewna, decana celulei, energică și blândă, o consola.

— „Haide, mititico, zicea ea, nu dispera atâta. Au vrut să te sperie numai, știind că ești contesa Sarbine. Te vor libera în curând. Spune mai bine cine ți-a luat interogatorul"?

— „Oh! Un tânăr foarte politicos, care nu avea un aer rău".

— „Vezi? Și cum se chema, îți aduci aminte?

— „Cred că Ivanof".

Ea rostise numele acesta cu jumătate de glas, după cum vorbise până atunci, dar pe dată ce-l pronunță, o suflare grea trecu deasupra pivniței și Maria Matievna însăși nu îndrăzni să rupă tăcerea.

Apoi, din fundul întunericului, o voce înfrigurată se auzi, o voce care păru că e chiar glasul întregei închisori.

— „Comisarul morții. S'a reîntors..."

Comisarul morții...

Și se așternu din nou o tăcere atât de încărcată de răsuflări repezi, de gânduri de groază, încât contesa-copilă se opri din plâns.

Pivnița se umplu de svonuri. Bărbații mergeau în lung și'n lat, femeile începură să plângă, un popă bătrân rosti o rugăciune.

— „Sadicul!"

— „Acela care își alege capetele care-i displac!"

— „Sau pe acelea care-i plac mai mult".

Ea întrebă pe Maria Matievna atât de încet, încât aceasta mai mult o ghici decât o auzi.

— „Cine e?"

Decana murmură cu un glas înăsprit de scârbă.

— „Un fost student, ajuns președintele Cekei de aci. El are depline puteri. Un monstru sau un nebun, nu știu"...

Ușa pivniței se deschise încet. Pe măsură ce ea se'nvârtia în balamalele scârțâitoare, o flacără grea năvălia în pivniță, ca și când o gură arzătoare începea să casce.

In pragul luminat se iviră patru oameni. Trei dintre ei erau niște vlăjgani uriași îmbrăcați în piele: jambiere, pantaloni, haină, toate erau din piele neagră și lumina tragică a torțelor pe care le țineau, se înghemuia în cutele grosolane ale uniformelor, formând niște mici ochiuri de un trandafiriu închis. Trupurile lor masive încadrau o siluetă de tânăr.

In fața acestei apariții teatrale, fu o secundă de groază mută și nimeni în celulă nu îndrăsni să se miște.

Pe urmă, cu o mișcare disperată, imploratoare, bărbați și femei se aruncară pe pământul înghețat, cu fața 'n mâini, pentru a evita ochii palizi și reci cari în umbra violată dintr'odată, căutau, sfredeliau...

Singure rămăseseră în picioare, Maria Matievna, decana și contesa Sarbine. Cea dintâi din mândrie, iar a doua din zăpăceală.

Lumina dansa pe cefele plecate, pe capetele îndoite, pe umerii tremurători, cari strânși unii între alții, contopiți într'un singur fior de teroare, se turtiau în salutul adresat unei divinități crude.

Inaintea acestor victime prosternate, comisarul morței stătea nemișcat. El avea părul blond, pieptănat cu îngrijire, o frunte fără cute, o gură subțire și o bărbie ascuțită.

Tenul lui era de o paloare care ar fi părut frumoasă dacă nu ar fi reamintit prea mult pe aceea a cadavrelor și nu ar fi făcut să reiasă un mic semn roșu, care așezat lângă buze, îi strâmba gura într'un chip plin de cruzime. Pe când Ivanoff își contempla prizonierii, numai palpitația ușoară a nărilor sale revela voluptatea ce-i turnase în sânge spaima care emana din trupurile căzute la picioarele lui.

In fine, el își fixă privirea asupra celor două femei. Obrazul Mariei Matievna, încremenit într'o crispare de ură și scârbă, nu-l reținu prea mult; dar asupra aceluia al contesei Sarbine ochii i se opriră cu încântare.

Gura tinerei femei tremura convulsiv, iar pe obrajii ei umezi, în ochii ficși, se oglindia o groază atât de delicioasă pentru comisar, încât el de-abia putu să murmure către sbirii lui:

— „Aceasta!"

Apoi răsuflă adânc, adăogând cu o voce înspăimântătoare de dulce, mieroasă și fără vibrații:

— „Și încă alți zece, pe nimerite".

Când condamnații fură scoși afară, prizonierii se ridicară cu ușurarea bestială a unor ființe, pe care moartea le-a ertat.

* * *

Aurora mângâia cu frageda ei lumină grupul ce era mânat la moare.

Pasul condamnaților făcea un zgomot moale în făgașuri și trupurile lor se ciocniau, fără ca ei să bage de seamă, ca și când ar fi simțit că deja nu-și mai aparțineau. Cekiștii mergeau în fruntea convoiului și fluerau încet, aruncând pietricele vrăbiilor de pe drum.

Lăsând pe ceilalți să se așeze la întâmplare, Ivanof ținuse să pună pe contesă lângă el și nu o mai slăbia din ochi. Dar de când o alesese, tânăra femee nu mai tremura și în toată ființa ei copilărească, în loc de groaza care dispăruse, se îngrămădia o mânie surdă împotriva călăului, ale cărui mâini fine se pregătiau s'o ucidă. Ea îl simția alături, atingând-o chiar, cum îi pândia spaima ca să se bucure de ea și din ce în ce, un fior de o violență nemaipomenită începu să-i înnece conștiința și voința.

Comisarul o examina, decepționat. Pentru a regăsi pe obrazul delicat rătăcirea care îl turburase în ajun în chip atât de voluptos, el își scoase revolverul și îl încărcă.

Apoi, deasupra buzelor uscate, el își petrecu cu un surâs vârful limbei. Tânăra femee tresări la acest gest, și din străfundul întregei sale ființe, năvăli o ură sălbatecă, puternică, asemenea unui element, un irezistibil apel la omor. Ea se aruncă asupra lui Ivanof cu un țipăt de bestie și îl izbi în obraz. Aceasta fu ca un semnal. Inainte ca el să fi putut face uz de armă, toți condamnații îl copleșiră.

Cu lovituri de pumn, de unghii și dinți, ei se înverșunară. Ii scoaseră ochii, îi sfâșiară buzele, îi zdrobiră pieptul cu picioarele și guri avide se lipiră de gâtlejul lui.

In timpul acela, cekiștii trăgeau în grămadă, isbiau capetele cu paturile revolverelor monstruoase. Dar răniții nu-și slăbiau prada și sângele lor se amestecă cu acela al lui Ivanoff, pe care tot îl mai sfâșiau.

Când îi deteră drumul, nu mai rămăsese din comisarul morții decât o massă umflată, cu orbitele goale...

MARELE CONCURS DE FRUMUSEȚE

organizat de „Chicago Tribune" și Realitatea Ilustrată

51 de candidate vor pleca pe socoteala organizatorilor, la Expoziția din Chicago

In anul acesta, cel mai important eveniment mondial va fi desigur deschiderea expoziției internaționale din Chicago, cea mai mare manifestare de acest gen din câte s'au organizat până azi, o expoziție care urmărește să oglindească întregul progres realizat de omenire într'o sută de ani.

Cel mai mare ziar din lume, „Chicago Tribune", în înțelegere cu organizatorii expoziției, au hotărît ca deschiderea expoziției, ce va avea loc la 1 Iunie 1933, să fie prezidată de o regină a frumuseții, și de curtea ei, formată din cele mai frumoase domnișoare și doamne de pe glob.

Va fi cel mai grandios concurs de frumusețe din câte s'au văzut.

In România, spre a asigura reușita concursului nu se putea încredința organizarea lui decât revistei „Realitatea Ilustrată", bine cunoscută peste Ocean, dela concursurile din anii precedenți.

Concursul „Chicago Tribune—Realitatea Ilustrată" este caracterizat prin perfecțiunea sistemului de selecțiune și discreția sa. El se face prin fotografii, suprimându-se astfel prezentarea stânjenitoare a candidatelor, în fața juriului. Iar spre a evita ca modestia concurentelor să sufere, fotografiile pentru acest concurs nu trebue să fie numai decât trimise de candidate. Ele pot fi trimise de către prieteni, rude sau cunoscuți.

Sunt admise la concurs toate doamnele văduve sau domnișoarele care au trecut de 21 ani. Fotografiile se vor trimite, însoțite de cuponul pe care-l publicăm mai jos, completat cu datele cerute. Inscrierile se pot face pânăla 1 Aprilie a. c. Fotografiile trebuesc să aibe formatul carte poștală și revista noastră va publica din fotografiile primite, pe acele care sunt mai bune.

De fiecare fotografie publicată, noi vom plăti direct persoanei fotografiate câte 100 lei.

Fotografiile vor fi supuse pentru selecționare unui juriu din Chicago.

Dela concurs sunt excluse doamnele sau domnișoarele care din frumusețea lor și-au făcut profesie.

Notăm că nepublicarea unei fotografii în revista noastră, nu înseamnă că respectiva concurentă a fost respinsă dela concurs. Se poate adică întâmpla să fie aleasă o domnișoară sau doamnă a cărei fotografie n'a fost publicată. La publicarea fotografiei se ține seamă în primul rând de posibilitățile technice de reproducere.

In momentul în care juriul din Chicago — format din artiști renumiți — va alege vreo candidată, ni se va anunța aceasta telegrafic și noi vom publica rezultatul în revistă.

Se vor alege în total 51 de candidate. Acestea vor pleca în condițiuni excepționale, la Chicago, așa încât să fie acolo cu câteva zile înainte de deschiderea expoziției. Tot timpul candidatele vor avea o întreținere princiară, distracțiuni și toalete. Dintre cele 51 de candidate, expoziția din Chicago va alege pe regina expoziției și pe cele două doamne de onoare ale ei.

Candidata care va avea norocul să fie aleasă regina Expoziției, va primi un premiu de 5.000 dolari (850.000 lei).

iar celor două doamne de onoare li se vor da:

primei un premiu de 3.000 dolari (500.000 lei)
celei de a doua 2.000 dolari (340.000 lei)

BULETIN DE INSCRIERE PENTRU CONCURSUL „REGINA EXPOZIȚIEI DIN CHICAGO"

Alăturat vă trimit o fotografie pentru concursul de alegere a unei regine și a curții ei de onoare, la Expoziția internațională din Chicago, și declar că mă voi supune regulamentelor publicate de dv. Deasemeni, vă acord dreptul de-a publica această fotografie, oriunde veți crede de cuviință.

Numele persoanei din fotografie, este . . . .

. . . . Adresa, str. . . . . No. . .

Orașul . . . . . . Vârsta . . . Ocupația . . . . .

Culoarea părului (blond, brun, sau roșu). Culoarea ochilor

este . . . . Greutatea . . . . Inălțimea . . . .

Trimeasă de . . . .
(Semnătura persoanei care trimite fotografia).

Cu cât trimeteți mai repede fotografiile la revistă, cu atât e mai bine. Cercetați printre cunoștiințele dv., printre rudele sau prietenele pe care le aveți, dacă aveți vreuna care să poată concura. Trimeteți fotografia ei, la „Realitatea Ilustrată", strada C. Mille 7-9-11 pentru ca să s'ar putea ca astfel s'o fericiți!

N. B. — Foto Studio Wells din București face fotografii gratuite pentru concurente.

Concurentele din Constanța ne vor trimite fotografii făcute numai la Foto Păsculescu.

VARIA

MODA

Eva se repede la bărbatusău:

— „Inchipue-ți Tudorică dragă, acum o jumătate oră am văzut ceva atât de drăguț: în fața șarpe și în spate șopârlă".

Tudorel speriat, ridică ochii:

— „Ai fost la circ, sau la muzeu?"

— „Da de unde, Dorele dragă, e vorba de niște pantofi pe cari i-am văzut la cismarul meu".

Inventatorul

Doctorul: „Omule, dar ești complect distrus. Care e profesiunea dumitale?"

Pacientul: „Inventator, d-le doctor... ultima mea descoperire este o nouă tinctură".

— „Serios? Și la ce servește tinctura d-tale?

— „Păi, vedeți, domnule doctor tocmai din cauza asta îmi sunt nervii atât de surmenați. De patru luni caut să-mi dau seama la ce-o fi bună".

La școală

— „Ia să-mi spuneți, copii ce pasăre a sburat prima de pe arca lui Noe, când apele potopului au început să scadă?"

Clasa tace.

Numai micul Ionel răspunde într'un târziu:

— „Un porumbel, domnule profesor".

— „Și cum se face că'n afară de Ionel n'a știut nimeni?"

— „Păi, să vedeți, domnule profesor", răspunse Mitică, „tatăl lui e negustor de păsări".

Călătorii

DE PAȘTI ÎN STRĂINĂTATE

CU EXCURSIILE „REALITĂȚII ILUSTRATE"

VIENA

M. NORDULUI

1. București-Budapesta-Viena durata 11 zile (9-25 Aprilie)

5.400 lei

2. București-Budapesta-Viena München - Paris durata 17 zile (9-25 Arpilie)

10.950 lei

3. București-Budapesta-Viena München-Paris-Marsilia- Coasta de Azur-Nisa-Milano-Venezia durata 21 zile (9-29 Aprilie)

12.450 lei

CEREȚI PROSPECTE GRATUIT

In aceste prețuri sunt cuprinse absolut toate cheltuelile de voiaj, de găzduire și de întreținere în toate orașele, vizele pașaportului, circuite cu autocare în toate orașele, transportul de la gară la hotel și dela hotel la gară, ghizi, bacșișuri, taxele de intrare la toate muzeele instituțiile, catedralele prevăzute în program, excursii prin împrejurimi, etc., etc.

Locuri strict limitate.

Inscrierile se fac pe baza unui aconto de 2.000 lei.

Informațiuni, prospecte, inscrieri, la „Realitatea Ilustrată", secția turism, str. C. Mille, 7-11. Tel. 3.24.70.

madeleine

PARIS

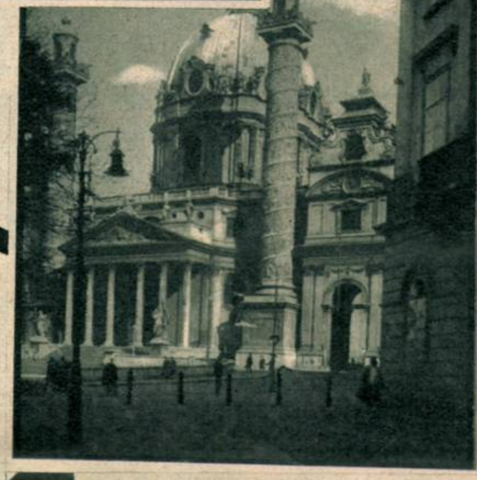

Riesenrad

BERLIN

VIENA

BUDAPESTA

Parlamentul

MONTE-CARLO

Promenada

ADRIATICA

București

MEDITERANA

ROMA

BANDA ŞOBOLANULUI MORT

D. Ashton Wolfe care a lucrat ani dearândul în laboratoarele poliţiste ale Franţei, ne relatează aici un episod din extraordinara-i carieră.

MARŞUL funebru al lui Siegfried, impregnat de plâns şi de melancolie, se apropia de sfârşit; dubla bătaie a tobelor primitive şi hipnotice, pregătia acea formidabilă şi subită isbucnire a întregei orchestre, care avea să anunţe căderea legendarei Valhalla, — când plimbându-mi ochii prin sală, privirile îmi fură atrase şi reţinute de mişcările unei vagi siluete, într'o lojă deasupra mea, spre dreapta. Mi-ar fi greu să spun pentruce, în sala aceea întunecată a operei, şi cufundat în baia de muzică, am fost brusc cutremurat de o presimţire rea, — pentruce mă simţii străbătut de fiorul rece al groazei. Atât cât îmi permitea semi-întunerecul să disting, bărbatul — căci un bărbat era — părea să caşte, îl vedeam oscilând ca un om beat, cu gura larg deschisă.

Şi apoi, cum se ridică în picioare, am înţeles totul.

Striga cât îl ţinea gura, dar vocea-i era copleşită de tunetul muzicii. Strânsei braţul lui Bertillon încercând să-l fac atent asupra lojei care era acum în fierbere. Uşile se deschiseseră şi câteva persoane îşi făcuseră apariţia, dintre care una, — un doctor, mi-am închipuit eu atunci — se plecă asupra unuia din scaune, în vreme ce bărbatul care strigase, zăcea leşinat pe un altul. In aceeaş clipă, văzui un uşier care se îndrepta spre noi, cu totul indiferent la protestele spectatorilor, pe cari trecând, îi împiedeca să urmărească acţiunea de pe scenă. Intr'o fracţiune de secundă, Bertillon înţelese situaţia şi făcându-mi semn să-l urmez, se repezi în culoar.

— „Ce e? întrebă el pe uşier fără cuvinte, doar cu o mişcare a mâinilor şi răspunsul veni tot pe muteşte, dar groaznic de clar: se comisese un asasinat!

Criminalul îşi alese tocmai momentul când teatrul tixit de lume vibra cuprins de hipnoza muzicei, pentru a-şi aplica lovitura, ştiind prea bine că întunerecul şi melodicele valuri îl protejau cu mult mai bine decât tăcerea şi singurătatea. Dar destinul voise ca Alphonse Bertillon, unul din cei mai dibaci detectivi ai lumei, să se afle tocmai atunci în sala teatrului, venit pentru a investiga asupra dispariţiei din cabina primadonei, a unui colier de perle de o valoare incalculabilă, acesta fusese probabil singurul lucru pe care asasinul nu-l prevăzuse. N'aveam o clipă de pierdut, căci cortina avea să se lase în curând şi în îmbulzeala care avea să se producă, ucigaşul ar fi putut scăpa cu cea mai mare uşurinţă. In vreme ce şeful meu se ducea spre loja crimei, eu alergai la telefon de unde dădui ordinul ca la fiecare din ieşirile teatrului să se posteze imediat sergenţi; apoi, imediat ce ultimul ropot de aplauze se stinse, directorul de scenă apăru la rampă şi ceru publicului să mai rămână pe loc câteva minute încă, sub pretextul că avea să i se facă o comunicare de mare importanţă.

Draperiile lojei fuseseră trase şi la intrarea mea, Bertillon în-

...un om se agita strigând după ajutor...

genunchiase lângă o femee neobicinuit de frumoasă, care dacă n'ar fi privit atât de fix cu ochii sticloşi în tavan ţi-ar fi făcut impresia că şedea pur şi simplu comod trântită în fotoliul lojei. Era evident că moartea îi fusese instantanee, căci mâna-i ţinea încă programul, în vreme ce un evantai de baga petrecut pe mână printr'o panglică de mătase, îi zăcea în poală. Pe marginea adâncului decoltaj în unghiu, o mică pată roşie de un minunat contrast cu pielea albă a spatelui ei, arăta pe unde-şi croise stiletul, drumul către inima victimei. In scaunul alăturat sta bărbatul pe care-l văzusem strigând. Frumoasa lui figură oacheşă şi exotică, era acum cenuşie; şiroaie de sudoare i se prelingeau de pe frunte pe obraji iar ochii-i negri ca noaptea, priviau fix, fără expresie, ca ochii unui om care-şi aude judecătorul pronunţându-i condamnarea la moarte.

— „Chiamă repede uşierii" zise Bertillon directorului. „Nu putem ţine publicul pe loc, fără să determinăm turburări. Amploiaţii d-tale trebue să caute a-şi aminti dacă n'au văzut pe cineva ieşind din această loje, către sfârşitul actului. Asta se poate stabili uşor, întrucât bănuiala mea nu poate cădea decât asupra spectatorilor din lojile de pe această parte...

Un murmur surd ce luă curând proporţiile unor indignate vociferări, se ridica din staluri. Publicul balcoanelor şi al lojilor părea să fie mai docil sau poate, nu-şi da încă seama că se petrecea ceva anormal. Luarăm în grabă câteva interogatorii: uşierii nu observaseră nici o mişcare suspectă, şi una câte una, diferitele secţiuni, galerii, balcoane şi staluri se goliră. Doar cele douăsprezece loji de pe partea stângă rămăseseră închise cu ieşirile păzite de poliţişti.

— „Nici urmă de pumnal pe aci" mi se adresă Bertillon. D-rul Boulanger — victima e soţia sa — n'a auzit şi n'a văzut nimic. Lovitura n'a fost dată de mult, din moment ce el a vorbit cu ea în cursul ultimului antract şi femeea i-a atras atenţia asupra unui incident de pe scenă, la începutul marşului lui Siegfried. Astfel stând lucrurile, putem spune că nefericita era încă în viaţă acum 20 de minute, un fapt confirmat de altfel atât de ocupanţii lojei alăturate cât şi de uşierul care a venit după ultima ridicare de cortină, s'o întrebe dacă vroia să-i aducă mantoul dela garderobă. D-rul Boulanger n'a văzut pe nimeni intrând la lojă; abia când s'a întors pentru a face o remarcă, şi-a pus mâna pe braţul ei, şi-a dat seama că femeea era moartă. Constatarea aceasta l'a sguduit atât de puternic încât prima-i pornire a fost să strige după ajutor, cât îl ţinea gura. Spectatorii n'au auzit nimic, după cum era şi de aşteptat, dar un uşier care trecea tocmai pe dinaintea lojei, l'a auzit, cu toate bubuiturile orchestrei. L-am percheziţionat pe soţ — nici o urmă de sânge, sau de armă şi declaraţia sa că nu s'a mişcat de pe locul său întreaga seară, a fost confirmată de personal.

Apoi apucându-mă de braţ mă trase spre uşă.

— „Nu vezi ceva ciudat în poziţia femeii? Ea stă în partea stângă a lojei, cu scaunul pe jumătate întors — caută de-ţi închipuie cum de-a fost înjunghiată în inimă, asta înseamnă în stânga pe la spate — poţi reconstitui?

Abia atunci îmi dădui seama cât de imposibil ar fi fost pentru un om normal, să dea o asfel de lovitură, atât de sigur şi de tăcut.

„Asasinul nu are numai o putere neobicinuită, un ochiu foarte ager şi mult sânge rece" continuă Bertillon „dar este fără îndoială stângaciu şi merge cu această caracteristică până acolo, încât se serveşte de mâna stânga aşa cum ne servim noi de cea dreaptă. Reţine asta, poate că-ţi va servi... a iată şi pe Rousseau.

— „Am găsit arma, domnule!" zise fostul brigadier, arătându-ne un stilet subţire, cu lama pătată de sânge. „Fusese vârît sub covorul lojei No. 13".

— „Pentru numele lui D-zeu!" isbucni atunci doctorul, ieşind brusc din încremenirea în care căzuse. „Dar în loja aceea se află prieteni de ai noştri — D-ra Olga Xanthis şi căpitanul Gaston Rozier...

— „Nu e oare tânărul care a câştigat cupa Delvoye la călărie?" întrebai eu.

— „Da... chiar el este... nu e cu putinţă... el n'ar fi în stare.."

— „Fii bun, te rog, domnule, şi renunţă la comentarii" zise Bertillon sever, apoi după ce făcu un semn comisarului care venise cu câteva minute înainte şi aruncă o privire plină de înţelesuri spre D-rul Boulanger, trecu în loja vecină. O tânără fată brună, drăguţă şi vioaie cu ochi scânteietori, era plecată cu un aier protector asupra unui tânăr în haine de seară,

care sta sdrobit pe un fotoliu, ini colegii mei, Louys şi Colbert.

„Cum a ajuns cuţitul sub acest covor, domnule?” întrebă Bertillon, fără nici o introducere.

— „Martor mi-e Dumnezeu că nu ştiu!” strigă el. „Nu l-am mai văzut nicicând”.

— „Căpitane, te rog să te ridici, trebue să te percheziţionez” şi cum tânărul se ridică docil, Bertillon îi apucă braţul, întorcându-i-l cu palma în afară; observai atunci pe partea interioară a manşetei o pată de un roşu-cafeniu. La vederea ei, tânărul militar fu cuprins de un tremur violent; ochii lui deveniseră un reflex al oroarei şi pe fiecare trăsătură a figurei se imprimase neîncrederea. Cu repeziciunea unei îndelungate practici, Rousseau îi scotoci buzunarele scoţând diferite obiecte, aşa cum poartă fiecare din noi şi printre cari, o bucată de hârtie îndoită, atrase atenţia şefului meu. Era un bileţel, scris de o mână femeiască şi după ce aruncă o privire asupra tinerei fete, Rousseau îl vâmî în buzunar.

— „Vom vorbi mai târziu despre toate acestea, căpitane. Am auzit că eşti prieten cu D-rul Boulanger”.

— „Desigur” se amestecă fata, vorbind pentru prima oară . „Suntem în excelente raporturi de prietenie. Nu văd pentru ce Paul — logodnicul meu — ar fi avut cea mai mică idee de a face vre-un rău D-nei Boulanger. E intr'adevăr...?”

— „E moartă, domnişoară, înjunghiată în inimă, probabil cu stiletul găsit în această lojă. Regret, căpitane, dar trebue să te rog să-mi însoţeşti oamenii la parchet. E de competenţa judecătorului să decidă dacă trebue să fi arestat sau nu”. Apoi, cum tânărul se îndrepta împleticindu-se către uşă, adăogă: — „Nu pleca, d-ră, aş avea să-ţi pun câteva întrebări, d-tale singură” apoi întorcându-se către Rousseau: „Lumea din celelalte loji poate pleca acum, dar ia numele şi adresa fiecăruia”.

Noaptea se apropia de sfârşit, când nenumăratele formalităţi ale afacerei erau definitiv îndeplinite şi cum treceam pe dinaintea marilor uşi ale principalului cotidian parisian, am văzut cum autocamioane încărcate până'n vârf cu jurnale ieşiau unul după altul, în îngusta străduţă Richelieu, iar pe ziduri apăruseră afişe, anunţând cu litere de o schioapă:

„O D-NĂ INJUNGHIATĂ IN CURSUL REPREZENTAŢIEI LA OPERĂ!
Misterioasa dramă pasională; arestarea unui cunoscut ofiţer de cavalerie”.

Bertillon dădu din umeri, râzând cu amărăciune.

— „Cinci ore de muncă aprigă pentru noi, rezumată în mai puţin de o duzină de cuvinte”.

— „Să fie oare o dramă pasională?” întrebai eu. „Nu ştiu încă nimic asupra motivului”.

— „Ba ştim. Ai uitat scrisoarea pe care am găsit-o în buzunarul căpitanului Rozier?”

— „Dumnezeule, adevărat!” Uitasem cu totul de scrisoare; nu păreaţi a-i da cine ştie ce importanţă. Ce cuprindea?”

— „Nu arăta decât un singur lucru şi anume, că D-na Boulanger şi căpitanul Rozier erau.. ei bine... să spunem, foarte buni prieteni. Suntem însă dela început înaintea unei contradicţii. Biletul e din partea D-nei Boulanger şi arată că ea ştia că tânărul avea să vină la reprezentaţie. Cu toate acestea o uşieră ar fi auzit-o spunând, soţului ei, în vreme ce intra în lojă:

— „Ce coincidenţă dragă; fermecătoarea D-ră Xanthis şi căpitanul Rozier au lojă atât de apropiată de a noastră, tocmai astă seară” şi după câte spune femeea, ar fi aruncat doctorului o privire ironică şi răutăcioasă. „Desigur, n'ai ştiut că veniau!” aluzie la care doctorul s'a mulţumit să dea din umeri, spunând:

— „Nu fii absurdă, Helene”. Acum iată ce spune bileţelul... stai puţin”.

Bertillon se opri sub un felinar şi netezi bucata de hârtie.

„Mon grand loup” (marele meu lup) — ce absurditate să spui unui bărbat astfel — *„Sunt atât de fericită la gândul că vom fi unul lângă altul o seară întreagă. Vino de vreme, pentruca să putem sta puţin de vorbă înaintea uverturii. Imi pare rău că locurile noastre nu sunt în aceeaş loje, dar e mai bine aşa. Nu pot suferi ochiadele pe care bărbatul meu le aruncă logodnicei tale. Ia-ţi singur lucrurile dela garderobă, către sfârşitul ultimului act şi opreşte-te o clipă înaintea lojei noastre. Voiu lăsa uşa deschisă şi voiu încerca să-ţi strecor un bilet pentru mâine”.*

„Şi acum”, reluă Bertillon „doctorul spune că loja i-a fost trimisă împreună cu o invitaţie, de către căpitan. El spune că a distrus scrisoarea şi rău a făcut, căci căpitanul pe de altă parte neagă cu energie, că ar fi trimis o asemenea invitaţie şi susţine că el ar fi primit loja într'un plic, însoţită de un bileţel al D-nei Boulanger, prin care-l invita atât pe el cât şi pe logodnica sa, rugându-l, cum obiceiul — să ardă scrisoarea, lucru pe care, ca gentleman, s'a grăbit să-l facă. L-ar fi distrus şi pe acela pe care l-am găsit asupra lui, dacă nu i-ar fi fost înmânat tocmai când pleca de acasă, în tovărăşia D-rei Xanthis, astfel că n'a avut ocazia să-l citească, mai înainte de a ajunge la teatru, iar dacă l-ar fi rupt, aruncând bucăţelele de hârtie pe jos, ar fi deslănţuit cu siguranţă o ceartă, întrucât logodnica sa e extraordinar de bănuitoare — aşa că n'a găsit ceva mai bun de făcut, decât să-l îndoaie pur şi simplu şi să-l vâre în buzunar”.

„După cum vezi” continuă Bertillon” ne aflăm într'o reţea de patimi, intrigi, comploturi, contracomploturi şi Dumnezeu mai ştie ce. Mobilul asasinatului şi identitatea ucigaşului trebuesc căutate în acest vârtej de pasiuni. Ceeace nu înţeleg însă, admiţând pentru un moment că din anumite motive cum ar fi teama unui scandal spre ex.: căpitanul Rozier s'ar fi decis într'adevăr să ucidă pe această femee pentrucă, — după cum adesea se întâmplă — tiranica ei dragoste ameninţa să-i ruineze cariera, pentru ce şi-ar fi ales el tocmai această seară, la teatru, unde era înconjurat de sute de ochi şi unde nu prea avea posibilitatea să se debaraseze de arma trădătoare — spre a comite crima? Nu încape îndoială că trebue să fi avut nenumărate ocazii de a fi singur cu ea. Actul lui îmi pare nebunesc”.

— „Uitaţi numai” întâmpinai eu „că asasinul nu prea prevedea prezenţa dv. în teatru, tocmai în seara aceea şi dacă n'aţi fi fost acolo, i-ar fi fost foarte uşor să se strecoare afară, să arunce cuţitul şi să distrugă scrisoarea compromiţătoare, cu mult înainte de sosirea comisarului respectiv. Pe urmă, nimeni afară de dv. n'ar fi îndrăsnit să ţină pe loc o sală întreagă de spectatori, în timpul cercetărilor. E cu mult mai comod să comiţi o crimă în mulţime, unde asasinul e o unitate printre multe altele, decât într'un loc singuratec, unde prezenţa unui individ poate fi remarcată imediat. Avem aci un alt exemplu al ciudatului mod, în care demonul şansei sau dacă preferi, Spiritul Justiţiei, poate nimici un plan genial”.

— „Se prea poate, dar cazul nu e chiar atât de simplu pe cât pare. In primul rând, căpitanul nu pare să fie stângaciu”.

— **„Dar soţul?**

— „O, el e definitiv scos din cauză numai prin faptul că nu şi-a părăsit o clipă locul, în cursul întregei reprezentaţii. Chiar dacă ai extinde probabilităţile până la a presupune că şi-a înjunghiat el soţia; cu puţin înainte de sfârşitul ultimului act, n'ar fi putut să se strecoare nevăzut până la loja No. 13, în cele câteva minute ce au precedat sosirea noastră, să vâre stiletul sub covor, să-şi spele mâinile şi să se întoarcă la locul său, pentru a da alarma. Nu; vina căpitanului poate fi îndoelnică, dar inocenţa doctorului e cu totul sigură”.

— „D-ra Xanthis e în afară de orice discuție, presupun?"

— „Asta n'aşi putea spune. Am impresia că ura de moarte pe D-na Boulanger, dar dacă s'a furişat în loja ei şi a înjunghiat-o, pentru ce n'a lăsat cuţitul în rană, în loc să-l ia înapoi cu sine? O astfel de presupunere este deci cu totul absurdă.

Iată-ne la prefectură: odihneşte-te câteva ore... acum am ceva de rezolvat. Când voiu avea nevoe de d-ta, am să trimit să te cheme.

* * *

Revăzută în lumina cenuşie a unei dimineţi reci şi ploioase, când Rousseau veni să mă ia, enormitatea muncei care ne aştepta, mă îngrozi. Indiferent din ce unghiu priviam cazul, nu era chip să dau de firul afacerei. Descoperirea cuţitului şi pata de sânge de pe manşeta căpitanului Rozier nu era o dovadă definitivă de vinovăţie, mai ales că după spusele D-rei Xanthis, tânărul nu lipsise decât câteva minute, la începutul ultimului act, întorcându-se aproape imediat cu mantoul ei şi cu paltonul lui. Ar fi părut absurd să presupun că ar fi intrat astfel încărcat în loja doctorului şi că ar fi ucis femeea depărtându-se apoi fără să fie văzut. Să fi fost oare altcineva, un personagiu cu totul necunoscut pentru noi, care cu o diabolică îndemânare şi repeziciune, ar fi administrat teribila lovitură, şi ascunzând cuţitul în loja No. 13, ar fi dispărut mai înainte de a se da alarma? Aceasta părea singura teorie acceptabilă.

Intrând în biroul lui Bertillon, îmi dădui imediat seama că genialul detectiv lucrase intens în intervalul cât nu ne văzuserăm. Mă întâmpină cu un zâmbea obosit.

— „Ia te uită puţin" zise el indicându-mi microscopul de pe masă.

— „Dar ce-i?" întrebai eu apropiindu-mi ochiul de lentilă.

— „Sânge, evident, dar ai mai văzut vre-odată astfel de globule, pe marginea unei picături de sânge?

— „Pe legea mea că nu!" răspunsei eu surprins" pare să fie apă — apă sărată.

„Ai dreptate; e apă sărată sau mai curând, un nou soiu de de ser fiziologic. Dar nu ţi-aş putea spune nici dacă m'ai spânzura, ce rost au, ce caută în sângele de pe cuţit şi de pe manşeta căpitanului. Am preparat azi dimineaţă câte puţin din fiecare pentru microscop şi iată rezultatul analizei. Sângele femeii moarte nu prezintă însă aceastä caracteristică — e un sânge absolut normal. Ţi-am spus eu că afacerea e mult mai complexă decât părea. L-am trimis pe Louys să ia informaţii asupra d-rei Xanthis şi vreau ca d-ta să te duci cu Rousseau la căpitanul Rozier acasă, să faci o percheziţie amănunţită; de acolo veţi merge la Operă, unde veţi încerca să stabiliţi când au fost cumpărate cele două loji şi de către cine. Comunică-mi apoi rezultatele, cât mai repede cu putinţă".

— „Unde stă căpitanul Rozier?" îl întrebai eu pe Rousseau, după ce-i comunicasem ordinele şefului.

— „Are un apartament în Place Pigalle" răspunse el. „Vom lua metro-ul care pentru o asemenea distanţă e mai potrivit decât taxi-ul. Dacă ne grăbim, putem ajunge la Operă înainte de şase şi să mai prindem încă pe casier, care nu mai e de găsit după această oră".

Un sfert de oră mai târziu eram în apartamentul căpitanului şi scotociam de zor. Dar cu toată sârguinţa noastră, nu găsirăm nimic care să ne fie de ajutor. Ca o ultimă precauţiune, Rousseau goli coşul de hârtii, netezind fiecare petec de hârtie pe care mi le trecea spre examinare. Ultima filă îmi reţinu atenţia. Era o scrisoare lungă, incoerentă pe care se aşternea un scris asemănător cu cel de pe bileţelul găsit în buzunarul căpitanului. De un ton amar şi ostil, era un ultimatum privitor la fata cu care tânărul era logodit. I se ordona să rupă logodna şi să fugă cu autoarea scrisorii — soţia doctorului fără îndoială — în caz contrar, era hotărîtă să dea în vileag legătura lor şi să provoace un scandal în care ruinându-se pe sine, avea să-l distrugă şi pe el, definitiv.

— „Straşnică femee" mormăi Rousseau. „Asta pare să stabilească mobilul crimei. Nu prea avea de ales, *pauvre diable?"*

Sigilând apoi uşile, o pornirăm spre Operă. Aci, casierul ursuz şi nervos, susţinu la început că nu-şi amintia cui vânduse biletele; din fericire însă, ajutorea sa, o fetiţă foarte nostimă, care părea tare emoţionată de vizita noastră, ne veni într'ajutor.

— „Eu îmi amintesc cine le-a cumpărat" strigă ea. „Două loji întregi nu se vând aşa, în fiecare zi. Era un individ şaşiu, cu favoriţi, — un obraz de bandit. A făcut scandal, pentrucă insista să i se facă zece la sută reducere, pe motivul că lua două loji — opt locuri, aceasta face tocmai 500 franci. „Ei nu zău?" i-am răspuns eu înţepată, şi crezând că era unul din acei speculanţi cari jupoaie cumpărătorii întârziaţi, i-am spus că nu-i puteam acorda reducerea, decât dacă lua lojile laterale, de lângă scenă.

— „Le cumpăr pentru mine", a răspuns el atunci, cu un rânjet în care-mi arătă nişte dinţi colţaţi şi nu vreau decât lojile 8 şi 13. Părea gata să turbeze de furie, dar avea la el o mulţime de bani... oh, Jean, nici acum nu-ţi aminteşti?

— „Ba da, i-adevărat, micuţa are dreptate" confirmă casierul. „Ni s'a şi recomandat: Baronul Durand — dar desigur că-şi bătea joc de noi.

— „Vi se întâmplă des să vindeţi toate locurile dintr'o lojă, unei singure persoane? întrebai eu.

— „Nu tocmai — staţi să văd; loja No. 13 pare să fie excepţional de norocoasă; a fost cumpărată şi cu o seară înainte, la Tosca — îmi amintesc de asta pentrucă a fost luată de o fată tare drăguţă, o străină, cu ochi negri, foarte focoşi şi cu pielea oacheşă care era cred o femee arabă".

— „Aş putea afla cine a ocupat aceste loji?"

— „Desigur" răsună glasul de cristal al tinerei fete. „Bătrâna Suzane, uşiera, vă va spune dacă aşteptaţi până la şapte şi jumătate, sau dacă vă duceţi la ea acasă, în fundătura Donadieu.

Un taxi ne lăsă după o goană de douăzeci de minute, în mahalaua unde locuia bătrâna Suzana.

— „O, Doamne, crima aceea groznică, ştiu, am văzut totul" exclamă femeea dela primele noastre cuvinte „şi v'am văzut şi pe dv. domnilor. Loja No. 13, desigur că-mi amintesc. A mai fost ocupată şi cu o seară înainte de un domn foarte bine. Venise foarte devreme, cu vre-o douăzeci de minute înaintea uverturei. Dar n'a vrut să-si dea la garderobă haina şi pălăria. Mi-a părut foarte ciudat că şi le-a îmbrăcat imediat ce s'au stins luminile, ca şi cum i-ar fi fost frig. Peste puţin a sosit o doamnă foarte drăguţă şi m'am gândit atunci că nu vroia să fie recunoscut. Cuconiţa era foarte furioasă.

— „Te-am aşteptat de credeam că înebunesc" i-a spus ea de cum a intrat pe uşă. Imi făgăduişeşi doar să vii să mă iei şi acum te găsesc stând aci fără să visezi măcar!

— „Imi pare rău dragă", a răspuns el atunci cu răceală. „Am înţeles greşit — asta mi se întâmplă foarte des, o ştii — dacă am atâtea griji!" şi atunci doamna s'a pornit pe ocări, printre care am prins parcă: „*vaca* aia". Vorbia desigur de o femee pe care n'a putea suferi. „Când are să fie expediată?" Mai mult n'am putut auzi pentrucă au închis uşa? Cum? Nu domnule, în lojă nu se aflau decât ei; au stins luminile şi au tras perdelele. Poate că doamna de care vorbia atât de nepoliticos, era soţia domnului....

Rousseau fu foarte gânditor în tot drumul până la prefectură.

— „Se pare că indiviul care a cumpărat biletele, le-a trimis atât doctorului cât şi căpitanului, pentru a-i aduce pe ambii acolo. Dar ceeace mă intrigă mai mult, e faptul că un om a ocupat loja No. 13 cu o seară înainte de comiterea crimei...."

— „Sângele de pe cuţit era proaspăt" îl întrerupsei eu „dacă te gândeşti la asta, astfel că se exclude probabilitatea că l'ar fi ascuns în seara precedentă".

„Nu, dar s'ar fi putut pregăti, asigurându-şi o ascunzătoare. Dar iată că am ajuns.

* * *

— „Am o altă treabă urgentă pentru dv."

Acestea fură singurele cuvinte ale lui Bertillon, după ce-i comunicaseră rezultatele cercetărilor noastre.

— „Dacă vă reuşeşte, ni se deschide o pistă în linia descoperirilor dv. din după amiaza aceasta. Trebue să verific o teorie şi pentru aceasta am nevoie de o scrisoare sau cel puţin de un bileţel, care să fi fost scris de mâna moartei. Aşteptaţi un moment până pun câteva întrebări căpitanului Rozier. Adu-l aci Rousseau, dar nu-i răspunde la niciuna din întrebările pe care ţi le va pune. E în celula No. 14.

Câteva minute mai târziu, tânărul se afla înaintea noastră. Palid, neras şi nepieptănat, era departe de frumosul ofiţer pe pe care-l văzusem la Operă. Bertillon îi întinse missiva pe care o găsisem la el acasă.

— „Scrisoarea asta e nedatată; spune-mi te rog când ai primit-o?"

In vreme ce parcurgea cu o grabă febrilă scrisoarea, faţa deveni cenuşie.

— „E o minciună, o minciună infamă" urlă el şi ar fi rupt-o în bucăţele, dacă nu i-ar fi imobilizat mâinile. „E un fals mişelesc, domnule. Helene — Madame Boulanger — n'a scris niciodată aceasta, o jur. Dumnezeule — sufletul acela atât de blând şi de bun — incapabil de ură, care răbda atâtea dela banditul acela de doctor. Cu ce scop s'au scris toate astea? Unde aţi găsit-o?

„Te ar surprinde dacă ţi-aş spune că vine chiar din apartamentul d-tale? Că am găsit-o în

coşul d-tale de hârtii?"

Tânărul încremeni cu ochii ţintă la noi, ca şi cum ar fi suspectat o cursă.

— „Jur d-le" isbucni el în cele din urmă „jur pe onoarea mea de militar, că o văd pentru [illegible] dată. Cum de a ajuns a[illegible]mi pot explica nici eu. Intâi, cuţitul din loja mea, apoi pata de sânge de pe manşetă şi cealaltă scrisoare, care încă de pe atunci mi-a părut altfel decât scrisorile ei obicinuite. Asasinul însuş încearcă să mă împingă sub ghilotină.

— „Se prea poate — dar cine e acest asasin?"

— „Cine altcineva, decât însuş Boulanger?"

— „Prostii! Nici nu s'a mişcat de pe scaunul său. Asta e dovedit în mod definitiv, aşa că trebue scos din cauză. Dar poate că ştii cine e individul care a cumpărat biletele de operă?" şi Bertillon îi dădu semnalmentele pe care le culesesem dela ajutoarea casierului.

— „De sigur. Acesta-i bestia de Trimard — Pierre Trimard. Valetul doctorului.

— „Valetul lui ah — aşa? Ia spune-mi — îl cunoşti bine? E stângaciu?

— „E ambidextrru. O ştiu, pentrucă ea — D-na Boulanger — m'a făcut atent asupra acestui fapt într'o zi, când strivindu-şi degetele mânei drepte în crăpătura unei uşi, individul continuă să se servească cu multă îndemânare de mâna stângă. Dar pentruce?"...

— „E puternic? — muschiulos, vreau să spun".

— „Foarte robust, — individul a fost odată scamator şi acrobat într'un circ ambulant".

— „Scamator, spui — n'a făcut vre'odată jonglerie de cuţite?"

Rozier căscă ochii mari şi se clătină ca beat.

— „Dumnezeule — credeţi că el a aruncat — dar nu, asta-i cu neputinţă — nu s'a găsit nici un cuţit în rană".

Bertillon nu răspunse — teoria sa era evident, cu totul eronată.

— „Ar fi avut vre-un motiv s'o facă?" întrebă el după câteva minute de gândire „presupunând totuşi că el ar fi asasinul?"

— „Dumnezeule, da — desigur" Rozier sări deodată în picioare lovindu-se cu mâna peste frunte. „Şi când te gândeşti că uitasem totul. Banditul a descoperit că — ei bine — că ne simpatizam şi a încercat să şantajeze pe nefericita femee. A interceptat câteva scrisori şi ameninţa să spună totul doctorului. La început am tras o spaimă groaznică. Ştiam însă că dacă începi să plăteşti unui şantagist, eşti pierdut. Am condus-o atunci pe Helene la avocatul meu, care a chemat în urmă pe individ. I-a oferit să-i plătească călătoria până în America şi o sumă de bani cu care să-şi facă acolo o viaţă nouă, dar nimic mai mult.

„Cercetându-i-se antecedentele, se descoperi că fusese un pensionar al ocnelor dar că evadase. Ar fi trebuit să-i vedeţi figura când i s'au trântit toate astea în obraz. Situaţiile se inversaseră acum! Noi eram superiori şi-i dădurăm un răstimp de două săptămâni pentru a se face nevăzut. „America sau poliţia" fu ultimatumul, şi el optă pentru America, dar ceru un răgaz de o lună. Acum înţeleg pentruce. Cu D-na Boulanger moartă şi cu mine pe ghilotină sau ocnaş la Cayenne, situaţia lui ar fi redevenit cu totul sigură. Vai cât de orb am fost! exclamă el, plesnindu-şi iar violent fruntea.

— „Asta-i într'adevăr o noutate!" exclamă Bertillon, cu ochii strălucind. Pentruce a fost închis?"

— „Nu-mi amintesc, o crimă după câte ştiu. Intrebaţi-l pe avocatul meu Charles Levy, Rue du Temple.

— „Foarte bine căpitane, dacă cele ce mi-ai spus se confirmă, eşti liberat imediat. Incă o întrebare: De când o cunoaşteţi pe d-ra Xanthis?

— „De vre-o şase luni. Am văzut-o prima dată la un concert al ei. E o pianistă minunată.

— „Şi de când aţi devenit... prieten cu d-na Boulanger?

Ofiţerul roşi, vădit încurcat apoi privind pe Bertillon ţintă în ochi exclamă:

— „Ştiu că aveţi o părere cam proastă despre mine, dar dacă aţi şti cât de nefericită era biata femee". Ne-am cunoscut ani dearândul ca buni prieteni numai şi apoi într'o zi — dar ori cum, ea ştia că eram îndrăgostit de Dédé — D-ra Xanthis, şi-mi aproba intenţia de a mă căsători, de a mă aşeza, deşi nu-mi prea simpatiza logodnica Nu era geloasă, dar nu-i plăcea — pentruce, n'aş putea spune. E drept însă că Dédé e tare cochetă şi-mi spunea că a văzut pe doctor privind-o într'un mod pe care a ajuns să i-l cunoască prea bine.

— „Iţi mulţumesc căpitane. Sper că acum însfârşit, suntem pe drumul cel drept. Valetul a cumpărat biletele. N'ai ştiut-o? Ei bine acesta-i acum un fapt bine stabilit. El a trimis o lojă doctorului şi una dv. cu invitaţii falşificate. Acum e clar; dar unde dracul a stat individul în tot acest timp? Ei bine, sper că o vom afla în curând. N'ai cumva o scrisoare scrisă de d-na Boulanger?"

— „Nu, dar veţi găsi câteva versuri pe care le-a scris pe pagina unui volum din „Fleurs du Mal". Cartea se află în biblioteca mea.

— „N'ai putea să ne explici cum a ajuns acea pată de sânge pe manşeta d-tale?"

— „Am stat tot timpul cu braţul pe spătarul fotoliului d-rei Xanthis. Dacă banditul a putut comite omorul cu atâta fineţă, a putut probabil să-mi mânjească şi mie manşeta, fără să-l simt.

Bertillon dădu din cap gânditor şi făcu semn lui Rousseau să-l conducă pe căpitan înapoi în celula sa.

O luasem tocmai în jos pe scări, când colegul nostru Louys intră grăbit pe uşă urcând treptele în goană.

— „Mai e aci şeful?" ne întrebă el gâfâind, şi la răspunsul nostru afirmativ, se repezi în cabinetul acestuia, urmat de noi.

„Am aci un raport întreg despre d-na Xanthis" isbucni el. „Numele ei adevărat este Sonia Potokoff — şi e o aventurieră rusă. Am aflat că d-rul Boulanger o vizitează zilnic ca pe o pacientă, dela cinci după amiază, până la şapte. Există între ei legături bine definite, de care căpitanul Rozier pare să nu ştie nimic.

Bertillon rumegă gânditor informaţia.

— „Mulţumesc, Louys" zise el în cele din urmă ca trezit dintr'un vis. „Vezi de ţine mereu femeea sub observaţie; cele ce mi-ai comunicat acum sunt extrem de interesante, deşi nu prea văd încă ce explicaţie vor avea".

Apoi întorcându-se către mine şi Rousseau:

„Puteţi pleca acum. Aduceţi-mi cartea aceea ce poartă scrisul moartei, iar mâine veţi lua un interogatoriu valetului şi-l veţi trimite la mine imediat ce va fi liber. Nu voiu cere un mandat de arestare, mai înainte de a-l fi interogat, aşa că făceţi-l să vină de bună voie, căutaţi de-i inspiraţi încredere. Oricum, ar fi bine să faceţi o percheziţie în casa doctorului şi dacă o veţi putea face fără ştirea lui, cu atât mai bine. Vedeţi n'ar fi cu neputinţă ca valetul să fi fost pur şi simplu laba de pisică a doctorului.

(Sfârşitul în No. viitor)

De vorbă cu cititorii

I. Iosif. Nu publicăm bucăţi de acest gen. Vă sfătuim s'o trimiteţi redacţiei „Adevărului literar", care are o rubrică specială „Primiii paşi", în care se publică lucrările începătorilor.

Ioan I. Ionescu-Galaţi. Intenţia dv. e foarte lăudabilă şi nu ne îndoim, — după stilul scrisorii dv.,— că lucrările dv. sunt impecabile. Regretăm însă că nu ne putem ocupa de editarea lor, întrucât nu ne ocupăm cu nici un fel de chestiune de editură. Sfatul nostru: adresaţi-vă Ligii navale române.

Anton Emil Dowhanczuck, Cluj. In primul rând, îndărătnicia nu este similară cu tenacitatea, element foarte preţuit în exerciţiile sportive. In al doilea rând, cum nici dv. nu ştiţi cât aţi putea parcurge în timpul unei zile, credem c'ar fi necesar în primul rând un antrenament serios în vederea acestei performanţe. Iar în ceeace priveşte efectuarea raidului, vă sfătuim să vă adresaţi Federaţiei societăţilor sportive din România, care printr'un delegat să omologhe performanţa dv.

Coca Răbdan, Brăila. Concursul despre care aţi citit, este acel organizat în legătură cu Expoziţia internaţională din Chicago. Amănunte asupra lui găsiţi în pagina 24-a a acestui număr, precum şi în numerele noastre trecute.

Const. Galitzu, Brăila. Suntem în aşteptarea senzaţionalelor promise.

Un grup gălăţean. Excursiile noastre sunt foarte convenabile, iar în ceeace priveşte confortul şi condiţiunile în care se călătoreşte, vă putem informa doar că mii de excursionişti au văzut străinătatea cu grupurile noastre şi că a fost deajuns să anunţăm excursiile de Paşti, pentru ca aproape toate locurile să fie reţinute. Pentru Paris şi Viena, mai găsiţi locuri până la 31 Martie.

L. M.

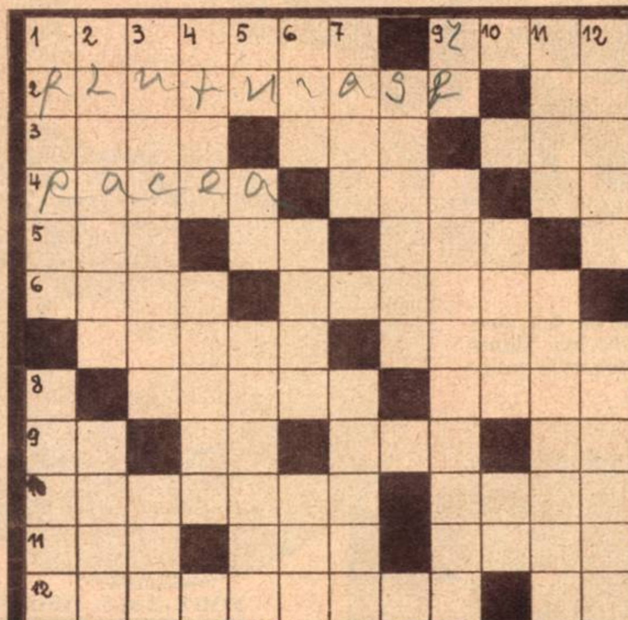
din țară

1) Aviatorul german Erwin Eichele, după ce s'a căsătorit cu fiica unui mare industriaș berlinez a plecat în voiaj de nuntă cu avionul ocolind întregul bazin al Mediteranei. Din București, aviatorul a plecat la Budapesta. 2) Marele actor german Fritz Körtner a sosit în Capitală, unde a dat o serie de reprezentații cu drama „Patriotul". 3) La 15 Martie s'a făcut încorporarea contingentului 1933. In fotografia noastră, un grup de tineri îndreptându-se spre Cercul de Recrutare. 4) La București s'a deschis de curând conferința interbalcanică. Clișeul nostru reprezintă pe membrii delegațiunei bulgare. 5) La Crematoriul din Calea Șerban Vodă s'a făcut incinerarea rămășițelor pământești ale lui W. Dinermann, fost director general al „Băncii Moldova".

Pagina Jocurilor

CONCURSUL NOSTRU PE LUNA MARTIE

Problema VII-a (Primăvara!)

ORIZONTAL: 1) Primul vestitor al primăverei — Un fir de iarbă verde, o... încălzitoare, un gândăcel, un fluture, un clopoţel în floare (Al.). 2) *Bat din aripe uşoare, joacă'n razele de soare, şi s'avântă sprintenele, prin văzduh rotesc inele. Zi de vară, primăvara!* — Răstorn gliile. 3) Natura văzută prin prisma unui temperament — In ori care zi pe lume... câte-o nouă floare (Al.) — Tineretul le spune *primăveri*, iar bătrâneţea *ierni*. 4) O visează pacifiştii! — Un plebeu fără nici un leu! — Prima lui parte e primăvara. 5) Ne găsim, iubito, iară, lângă vesel dragul... Impleti-vom iar cununa cânturilor din senin (Schiller) — Notă — Dacă... haber (!) n'are. 6) In veci sucit! — Face parte din artisticile „Pasteluri" ale lui Alexandri. 7) Din cea zare luminoasă vine-un lung şir de cocoare, Aducând pe... întinse calde raze dela soare (Al.) — Fără formă. 8) Primăvara 'ncântătoare scoate... pe câmpii, Lumea-i toată'n sărbătoare, Cenu-i plin de ciocârlii (Al.) —Il are orice graf! 9) Moţ fără moţ! — Pron. — Torent, în Pirinei — Dela a lua. 10) E cocostârcul tainic în lume... Al primăverei dulce iubit prevestitor (Al.) — Dogoriţi. 11) O... să fi fost amici (Em.) — Interj. — Bălăbănitoare! 12) Noaptea-i dulce 'n primăvară, liniştită... Ca într'un suflet cu durere o gândire mângăioasă — Cold-cream.

VERTICAL: 1) Păsări — Vestitori ai primăverei. 2) Aşa cum e furnica — Şi-acum veniţi cu drag în... voi revedeţi câmpia iară şi cuiburile voastre'n crâng (Coşbuc). 3) Un verb de... primăvară! — Apropo de nuferi. 4) Marş, tu, Buby! — Ah! iată primăvara cu sânu-i de verdeaţă. In lume-i veselie, amor, sperare... 5) Prep. — Mă plimb printre flori şi ca ele... simt cum încep să înfloresc (Heine) Vine alenc pela gene — Clan — — Raiul tineretului vienez. 6) Interj. 7) Drânguri — A plăcea. 8) Numai ea nu se bucură de venirea primăverei (Ingrata!...) 9) Inceput de reînviere— *Trandafirii aurorii sunt obrajii ei, văl de-argint ea are norii albi şi subţirei.* 10) Răspunsul crângului! — Soarele. 11) Viu struneşte 'n aer... roibi hrăniţi cu jar; cai de vânt; scăpaţi din mâna cruntului Ghenar (Cerna) — Fideli ucenici ai *Artei* şi *Naturei*. 12) Anini — Parte a teatrului unde se adună actorii — fără coadă, o vedem apărând primăvara.

ALEXANDRU CRISTICI
Craiova

Problema VIII

Jocul anagramelor

Se dau următoarele cuvinte:

1) Sectă. 2) Galeră. 3) Golan. 4) Pahar. 5) Alene. 6) Obraz. 7) Bariere.

Schimbându-se ordinea literelor fiecărui cuvânt, se va forma un altul nou.

Iniţialele acestor cuvinte, citite de sus în jos, vor da numele unui mare scriitor român.

Problema IX

Jocul metagramelor

Se dau următoarele cuvinte:
1) Smara. 2) Atena. 3) Varna. 4) Mosor. 5) Aloe. 6) Barcă. 7 Soclu.

Dacă veţi înlocui — în fiecare cuvânt — una din litere, cu alta, veţi obţine alte cuvinte, după cum urmează:

1) Staţiune balneară. 2) Ring 3) Nuia. 4) Un fel de iarbă. 5) Potecă de parc. 6) Pasăre. 7) Monedă veche.

Literele care au determinat formaţia acestor cuvinte noui, vor da — de sus în jos — un poet român.

Condiţiile de participare

Pot participa la premiile noastre toţi cititorii cari au deslegat jocurile publicate în două numere consecutive.

Rezultatul se publică lunar.

PREMIILE

Premiul I-iu: 300 lei, în numerar.

Premiul II-lea: 200 lei, în numerar.

Premiul III-lea: o sticlă cu apă de Colonia.

Deslegările se trimit timp de 7 zile, după apariţia numărului al doilea.

Se va menţiona pe plic: „Secţia jocurilor".

AGIR MARDAN din Timişoara

CUPON DE JOCURI
No. 321

Numele şi pronumele ....
....
Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9--11, Telefon 359/99
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevĕrul" S. A.

Sus: *Echipele* „VENUS"-„AMEFA", *al căror match s'a terminat cu 6:1 pentru primii;* în dreapta, medalion: *o fază foarte interesantă din match;* jos: *Duminică 19 Martie s'a alergat primul cross-country al şcolarilor. In fotografia noastră, concurenţii înainte de start.*

Stg.: *Concurenţii la crossul şcolarilor, în plină cursă;* jos: *Câştigătorul,* Eduard *Pană, dela Şcoala de Arte şi Meserii.*

(Foto-Berman-Realitatea)

FOOT-BALL ASOCIAŢIE

Divizia naţională

Venus-A.M.E.F.A. 6-1 (3-1)

D spectatorii cari s'au deplasat pe terenul dela Co- UMINICĂ după amiază, troceni, au avut prilejul să admire pe cei nouă venusişti — nouă numai, deoarece Lăpuşneanu şi Motoroi n'au existat — în plină formă. Dintre toţi, Struşka, cei trei Vâlcovi şi Dumitrescu au făcut o partidă admirabilă. După matchul de Duminică, e foarte puţin probabil ca negrii să mai poată pierde locul întâiu.

Muncitorii arădeni s'au apărat cu îndârjire, dar au trebuit să cedeze la scor, din cauza eficacităţii venusiştilor.

Campionatul Bucureştilor

Juventus-Macabi 2-1 (2-1)

Pe terenul Macabi, Juventus continuă seria succeselor. Se pare de altfel, că primul loc nu-i mai poate scăpa. Primul goal a fost marcat de Katz pentru Macabi. Apoi, Palmer şi Vogl au marcat câte un goal pentru Juventus. La învingători au jucat bine Petrescu, Vogl, Sarian şi Brandabura, în plin progres.

Arbitrajul d-lui Mitty Niculescu, bun.

Belvedere-V.-Mihai 5-1 (2-1)

Un scor neaşteptat, în urma căruia „Belvedere" îşi consolidează simţitor situaţia în clasament, în dauna „Voevodului Mihaiu".

Sp. Stud.-Olmpia 3-2 (0-0)

Disputat pe terenul Unirea, matchul n'a satisfăcut, Sportul Studenţesc fiind net superior.

REALITATEA
ilustrată LEI 10

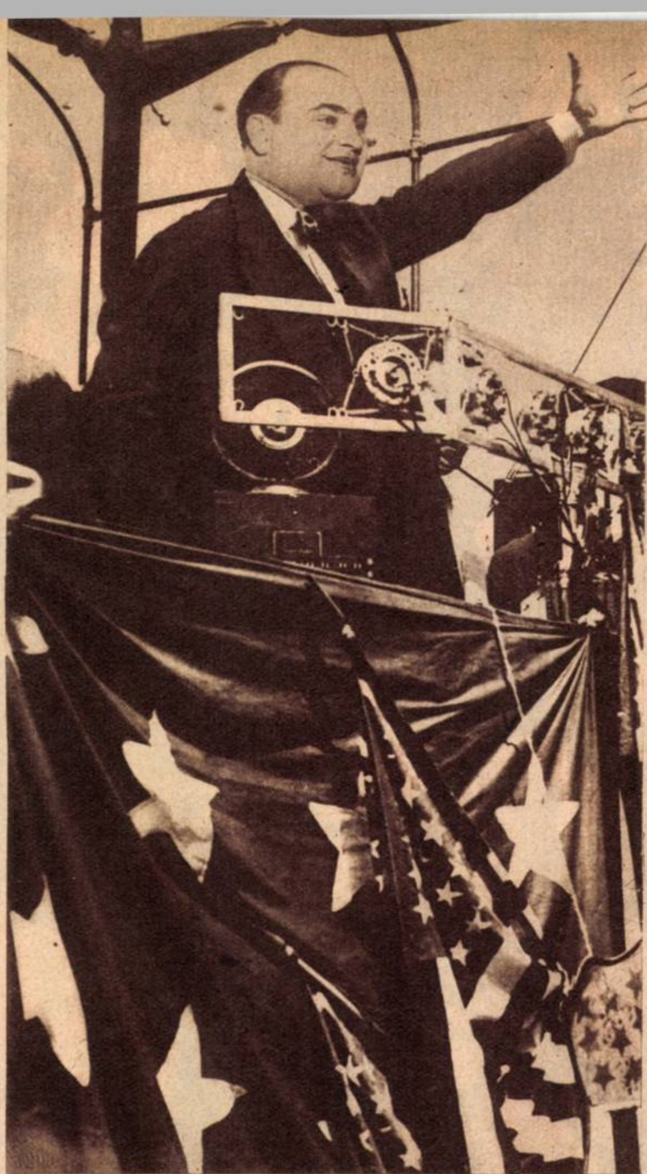

ANUL VII. No. 322

30 MARTIE 1933

APRIL: SOARE ŞI NOURI

CIUDAȚENII

Al Capone vorbind în fața microfonului.

In ultima vreme s'au produs câteva evenimente ciudate în întreaga lume și credincioși tradiției noastre, le înregistrăm în ordine, după cum urmează.

MODUL cum decurg evenimentele în Statele Unite ale Americei este extraordinar!

Inainte cu două luni un anarhist a tras câteva focuri de revolver asupra automobilului în care se afla actualul președinte al Statelor Unite, d. Franklin Roosevelt. Gloanțele însă și-au greșit ținta, președintele a scăpat teafăr, dar au căzut victimele atentatului, d. Cermack, primarul orașului Chicago, precum și soția sa.

Cermack s'a luptat o vreme cu moartea, și a închis ochii pentru vecie acum câteva zile. Atentatorul Zangara, un italian, a fost judecat și condamnat la moarte. Nu e mult decând telegramele ne vestiau electrocutarea lui într'o închisoare oarecare din America.

Paradoxalul vine însă abia acum.

Se știe că orașul Chicago a fost socotit întotdeauna drept Eden-ul gangsterilor și al banditilor, cari terorizau capitala statului Illinois, cu forța și cu banii lor. Se spunea într'o vreme că întreaga magistratură și corpul polițienesc al orașului, erau în solda lui Al Capone, regele gangsterilor, a cărui putere alegea parlamentari, discredita oameni politici, numia și destituia funcționari publici.

Primarul Cermack s'a ales la Chicago, după ce a prezentat alegătorilor un program de stârpire completă a banditilor și de redresare a autorităților și organelor polițienești. Adversarul său, Big Bill Thompson, fostul primar, compromis de legăturile pe care le avea cu Capone și acoliții lui, precum și de proasta administrație din trecut, a căzut. Al Capone a fost dat în judecată pentru niște fraude fiscale și condamnat la cinci ani închisoare, răgaz suficient pentru desființarea bandei lui.

Cermack și-a îndeplinit programul integral, după cum își propusese și până la moartea lui, cetățenii orașului știau că pot umbla liniștiți pe străzi la orice din zi sau noapte.

Ce credeți că s'a întâmplat acum, după ce primarul model a încetat din viață? Un număr de 300.000 cetățeni ai orașului Chicago au semnat o cerere către președintele Roosevelt, pretinzând grațierea lui Capone de restul pedepsei, punându-i totodată candidatura la primariatul Chicago-ului.

Cum opinia publică joacă mare rol în America, președintele Roosevelt a acceptat sugestia cetățenilor, Al Capone a fost grațiat și eliberat din închisoare, începând imediat propaganda electorală pentru alegerea sa la cel mai de frunte loc al orașului, pe care până acum îl terorizase. Cine ar putea afirma cu conștiința împăcată, că omul care a condus din întuneric interesele acestui centru comercial, nu va fi un bun administrator oficial. In fotografia de mai sus, îl vedem pe Capone rostindu-și primul discurs electoral, în fața a zeci de mii de cetățeni.

Această fotografie ne-a fost expediată prin avion, și „Realitatea Ilustrată" o publică în exclusivitate.

Desigur că din filmele pe care le-ați văzut, cunoașteți destul de bine străzile principale ale Berlinului, precum și pe vestiții lui „Schupo", (agenți de poliție și de circulație). Desigur că ați remarcat și dv. că acești oameni sunt de obiceiu robuști, foarte politicoși. In consecință, statul trebue să îngrijească bine de ei, în sensul ca să fie bine echipați, bine hrăniți și mai ales feriți de orice intemperii, care le-ar pune sănătatea în pericol.

Printre ultimele inovații ale prefecturii de poliție din Berlin, trebue menționată aceea a umbrelelor protectoare, pentru agenții de circulație. In fotografia din mijlocul acestei pagini vedem un agent de circulație din Berlin, deschizând umbrela, chiar în momentul când simte atingerea primilor picuri de ploae. O simplă apăsare pe manivelă umbrela se declanșează și agentul se află la adăpost.

Nu crede domnul prefect al poliției Capitalei, că această inovație ar putea fi introdusă cu mult succes și la noi?

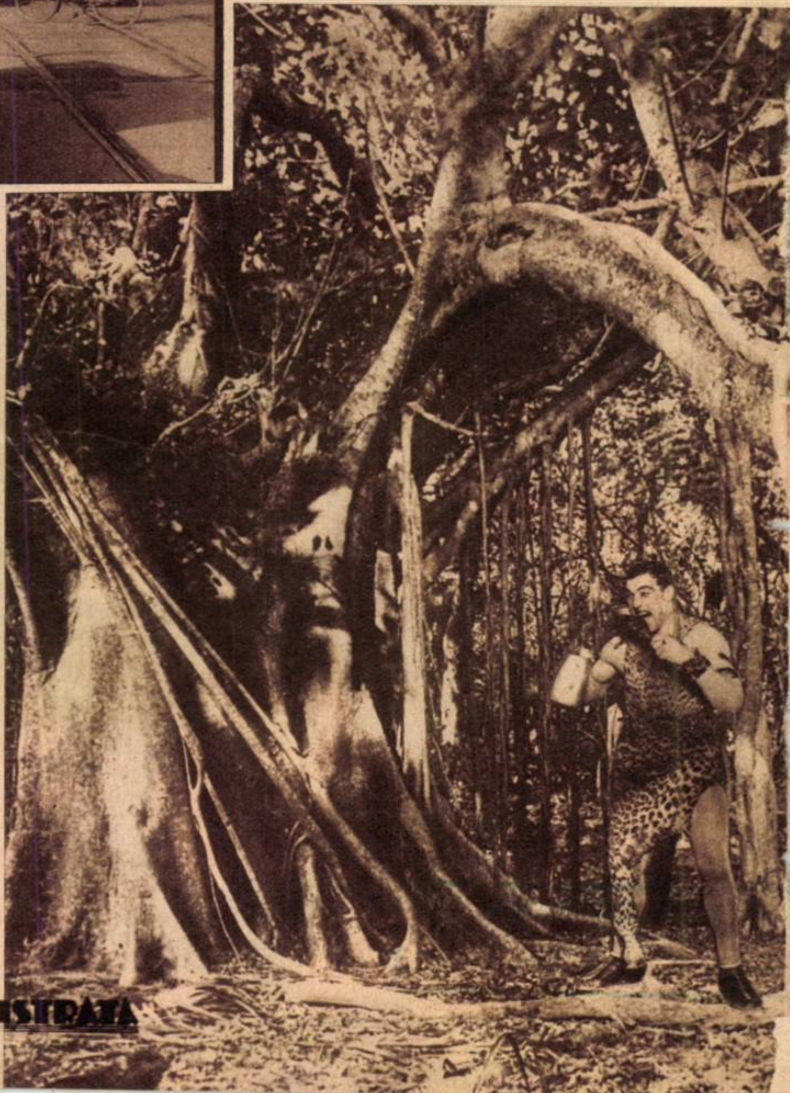

Primo Carnera, uriașul boxeur italian, pentru care forurile sportive americane au trebuit să creeze categoria de geutate „dreadnought", negăsind cu cine să boxeze, cu toate provocările pe care le-a lansat, s'a văzut la un moment dat lipsit de mijloacele elementare de trai, din cauza lipsei complete a burselor respective.

Veți admite și dv. că un om de „talia" lui nu se va putea angaja nicicodată hamal într'un port oarecare, luptător la circ sau marinar, pe un vas Pacific. Și atunci omul s'a decis să se retragă în singurătate, în jungla braziliană, unde vânatul este îmbelșugat, și grija zilei de mâine este exclusă pentru un om cu puterea lui.

Și-a pus într'adevăr planul în aplicare, dar un prieten al lui, fotograf al unui ziar, l-a urmărit în pădurea seculară și l-a fixat pentru eternitate pe placa opacă printre copacii și lianele junglei, mușcând cu poftă dintr'o pulpă de jaguar, perpelit la foc, și bând o cană cu lapte de cocos.

St.: *Noul model de umbrelă pentru polițiștii berlinezi.* Jos: *Primo Carnera în refugiul său din junglă.*

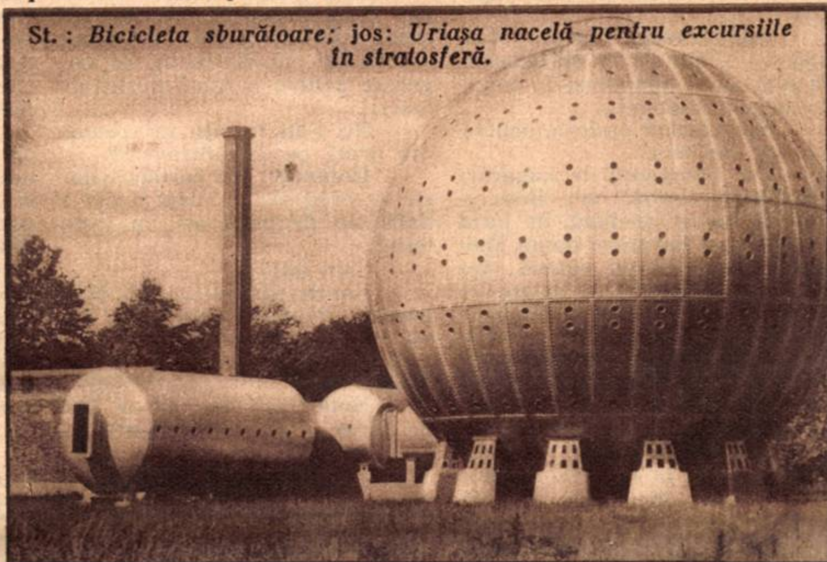

Având în vedere însă condiţiunile atmosferice rele din Europa occidentală, profesorul Piccard a hotărât să se ridice din pusta ungară de lângă Solnok, încă în cursul acestei săptămâni, Sâmbătă, pentru care scop s'au făcut toate pregătirile necesare.

Un trimis special al „Realităţii Ilustrate" va fotografia aspectele cele mai importante ale acestei excursii, pe care le vom publica la timp şi dacă acest fel de excursii se va dovedi destul de eftin, vom organiza şi o serie de excursii în stratosferă, pentru cititorii noştri.

Aţi auzit de bicicleta aeriană? Este invenţia unui român, inginerul Constantin Farsilianu, domiciliat în Bucureşti. Printr'un dispozitiv ingenios şi cu două aripi pe celofan rezistent, domnul de mai sus a transformat bicicleta în cel mai economic aparat de sburat, la îndemâna oricui. Prin urmare s'a terminat cu aparatele costisitoare, fie ele chiar avionete sau planoare fără motor, şi veţi admite că invenţia inginerului Farsilianu, marchează începutul unei noui ere, în domeniul aviaţiei.

In clişeul din dreapta acestei pagini, vedem pe inventator la proba definitivă pe care a făcut-o în faţa autorităţilor militare şi

St.: *Bicicleta sburătoare;* jos: *Uriaşa nacelă pentru excursiile în stratosferă.*

In pagina III-a, stânga sus, publicăm ultima senzaţie a anului: nacela uriaşă pentru sborul în stratosferă.

Intr'adevăr, profesorul Piccard urmând exemplul marelui său prieten, dr. Eckener, care a comercializat călătoriile cu Zeppelinul, între America şi Europa, a decis să organizeze o excursie monstră în stratosferă, cu un balon uriaş, de care se va ataşa nacela pe care o prezentăm în clişeul nostru, nacelă sferică, putând cuprinde 216 călători şi 8 oameni de echipagiu, cu provizii şi bagaje.

Balonul va fi prevăzut cu o nouă sistemă de cârmă, care-i va permite aterizarea acolo unde va voi.

civile pe aerodromul Băneasa, la 15 Martie. După ce şi-a brevetat invenţia, inginerul va prezenta modelul său de bicicletă-avion populaţiei Capitalei, Sâmbăta aceasta, la orele 12 a. m. pe esplanada Patriarhiei. D-sa va da toate amănuntele asupra invenţiei sale, şi va face câteva sboruri de încercare deasupra Capitalei, pentru a dovedi uşurinţa de manipulare a bicicletelor sburătoare. Suntem încredinţaţi că toţi cititorii noştri cari se interesează de progresele aviaţiei, vor sublinia cu prezenţa şi cu aplauzele lor, această demonstraţie a geniului românesc, participând în mare număr la probele de Sâmbătă.

NORIM.

Mareşalul Hindenburg, preşedintele Germaniei, citind mesagiul de deschidere al Reichstag-ului german, la 21 Martie crt., în Biserica Garnizoanei din Potsdam.

CASTELANA din Edinburgh

O moarte misterioasă petrecută într'un castel din Edimburgh. Un detectiv abil reuşeşte să stabilească, că n'a fost vorba de o sinucidere, ci de o crimă oribilă.

FUSESEM chemat în provincie, pentru câteva zile şi la înapoiere l-am găsit pe Poirat făcându-şi bagajele.

— Bine te-am găsit, Hastings!... — îmi zise el. Mă temeam că n'ai să te înapoiezi la timp, ca să mă însoţeşti...

— Eşti chemat undeva, pentru vre-un caz nou?

— Da. Compania de asigurări „Northern Union" m'a însărcinat să fac o anchetă în jurul morţii unui oarecare domn Maltravers, care acum câteva săptămâni, contractase o asigurare asupra vieţii, pentru o sumă de 50.000 lire. Contractul prevedea, — fireşte — o clauză care specifica anume că în cazul când asiguratul se va sinucide în cursul anului, angajamentul dintre el şi societatea respectivă, cădea de la sine. D. Martravers a fost examinat de către medicul companiei şi, cu toate că depăşia limita de vârstă prevăzută în asemenea împrejurări, contractul a fost semnat, mulţumită sănătăţii lui excepţionale. Şi cu toate acestea, alaltăeri, Miercuri, s'a găsit corpul neînsufleţit al d-lui Maltravers, în grădina castelului său din Edimburg. Moartea pare să fi fost pricinuită de o hemoragie internă. La drept vorbind, întâmplarea aceasta n'are nimic deosebit în sine afară numai că a dat naştere la tot felul de svonuri, în vremea din urmă, cu privire la starea financiară a d-lui Maltravers. „Northern Union" ştie din isvor sigur că defunctul era în pragul ruinei. Apoi, Maltravers, avea o soţie, cu mult mai tânără decât el şi frumoasă, fapt ce a stârnit presupunerea că şi-ar fi adunat toate disponibilităţile, ca să plătească prima de asigurare, în beneficiul nevestii, iar în urmă s'a sinucis... De aceea, prietenul meu, Alfred Vright, directorul societăţii m'a însărcinat să examinez faptele; dar, precum i-am şi spus-o nu prea am multe speranţe... Insfârşit, trebue să facem o anchetă.. Dă-mi voe, câteva minute, să-mi pregătesc valiza şi, după aceea, dragă Hastings, vom lua un taxi care să ne ducă de-a dreptul la Marsdon Leigh, lângă Edimburg...

* * *

După un ceas, coboram dintr'un vagon al liniei Great Eastern, în staţiunea Marsdon Leigh. Castelul familiei Maltravers era cam la o leghe departe de acolo, Poirat fu de părere să mergem pe jos.

Acum, să vedem care ţi-e planul de operaţie!... — rostii cu, nerăbdător.

— In primul rând, vreau să-l văd pe medic. Ştiu că nu-i decât un singur medic la Marsdon Leigh, d-rul Ralf Bernard...

Acesta era acasă. In faţa noastră se înfăţişă un bărbat în vârstă, cu apucături simple. Poirat se prezintă, explicându-i scopul pentru care-l vizitam.

— Negreşit!... negreşit!... — zise d-rul Bernard, oarecum distrat.— Imi închipui, dată fiind averea lui, că defunctul se asigurase pentru o sumă destul de mare...

— Dv. l-aţi îngrijit în vremea din urmă pe d. Maltravers?

— Domnule, mă iertaţi... dar eu nu cred să-l fi văzut decât o dată sau de două ori, în viaţa mea!...

— Cum aşa?

— Foarte simplu!... D. Maltravers, după câte am auzit, era un teosof... sau aşa ceva...

— ...Şi cauza morţii vi s'a părut normală?

— Hotărît că da. Câteva fire de sânge i se prelinseseră pe buze, totuş, o mare parte a hemoragiei trebuie să fi fost internă...

— Era tot în locul unde fusese găsit la început?

— Da. Nimeni nu se atinsese de cadavrul său, lungit în marginea unui strat cu verdeaţă. Se zice că eşise să împuşte ciori. Alături de dânsul se afla o carabină mică, de vânătoare... Hemoragia trebue să-l fi lovit pe neaşteptate. Nici nu mă îndoesc că ar fi fost altceva decât consecinţa unei anghine de piept...

— Aşadar, nu poate fi vorba că a fost ucis!... Şi cu toate acestea, dacă nu mă înşel, într'un asasinat săvârşit de curând, doctorul chemat la început, diagnosticase o ruptură de anevrism, iar în urmă, un coleg al acestuia de prin partea locului, descoperise urma unui glonţ înfipt în creer...

— Se poate; dar pe corpul d-lui Maltraves nu veţi găsi nici o urmă de rană! — adaose răstit d-rul Bernard.

— La revedere, doctore!... şi mulţumim că ai răspuns atât de curtenitor întrebărilor noastre...

Iar ca încheere: n'ai crezut că e cazul să se facă o autopsie?

— Fireşte că nu. Doctorul se învineţise de mânie. Cauza morţii era prea vădită şi în îndeletnicirea profesiunei noastre sunt împrejurări când socotim că e de prisos să mai adăogăm o mâhnire nouă la jalea rudelor celui mort...

Şi doctorul ne închise uşa în nas.

Ajungând la castel, Poirat trimise cartea sa de vizită d-nei Maltravers, împreună cu o scrisoare de introducere a companiei de asigurări.

— Domnul Poirat?... murmură tânăra femeie.

— Doamnă, răspunse Poirat, înclinându-se, nu pot să vă spun cât sunt de mâhnit că trebue să vă turbur într'o astfel de împrejurare... Dar, ce vreţi!... Detectivul are una din meseriile cele mai ingrate!...

Castelana se ghemui oftând într'un fotoliu. Ochii ei înroşiţi de lacrimi, nu-i întunecase strălucirea unei frumuseţi încântă-

toare. N'avea încă treizeci de ani.

—E vorba de asigurarea soţului meu, nu-i aşa? Dar credeţi că sunt în stare să mă ocup de o asemenea chestiune, acum... aşa de curând?..

— Curaj, scumpă doamnă, curaj... Vedeţi, soţul dv., îşi asigurase viaţa pentru o sumă destul de însemnată şi într'un astfel de caz, societatea trebue să se informeze pe toate căile, ca să capete cât mai multe detalii. Fiţi încredinţată că voi face tot ce-mi va sta în putinţă, ca să vă înlesnesc aceste formalităţi obositoare... Aţi putea să-mi povestiţi, pe scurt, evenimentele triste care s'au petrecut aci, Miercuri?

— Mă pregăteam să-mi schimb toaleta pentru ceai, când camerista mea intră... unul din grădinari alergase într'un suflet la castel... acesta găsise...

Glasul n'o mai ajută. Poirat îi luă mâna.

— Inţeleg... L'aţi văzut pe soţul dv., în după amiaza aceia?

— Nu... dela dejun nu-l mai văzusem. Fusesem în sat să cum păr nişte mărci pentru scrisori şi cred că în răstimpul acela el se plimba prin grădină.

— Vâna ciori ?

— Da; de obiceiu lua carabina cu el şi am auzit chiar una sau două împuşcături, trase de departe...

— Unde-i carabina aceea, acum?

Dânsa porni să caute arma despre care era vorba şi-o întinse lui Poirat care o cerceta cu multă luare-aminte.

— După cum văd, s'a tras două gloanţe, — zise el, înapoindu-i-o. Şi acum, doamnă, m'aţi îndatora peste măsură, dacă aş putea să văd...

Detectivul se întrerupse, oarecum ruşinat.

— Camerista mea vă va conduce ori unde aveţi nevoie, — murmură castelana, într'un suspin.

Poirat, adause numai decât:

— Vă mulţumesc, doamnă, pentru bunăvoinţa dv. cred că nu veţi mai fi deranjată, în legătură cu această afacere... Şi, acum, un ultim cuvânt: cunoaşteaţi starea financiară a soţului dv.?

— Nici decum!... — răspunse ea, scuturând cu vioiciune din cap. Ştiţi, eu nu mă pricep în afaceri...

— Atunci, nu puteţi să ne daţi nici o desluşire asupra faptului pentru care s'a hotărît deodată, să-şi asigure viaţa?

— Ne căsătorisem abia de un an... Şi întrucât priveşte asigurarea aceasta, ştiu că i se năzărise, aşa, deodată, că numai avea mult de trăit... Gândul neînduplecat al morţii îl frământa, îl urmăria pas cu pas. Bănuesc că răposatul mai avusese un atac la fel, şi se gândea cu drept cuvânt, că un al doilea putea să-i fie fatal. M'am străduit să-i risipesc temerile acestea, dar în zadar.. Vai! din nenorocire avea dreptate!...

Castelana se depărtă de noi, cu înclinare plină de nobleţă, în vreme ce ochii îi jucau în lacrimi. Eşind, Poirat, avea o înfăţişare melancolică, potrivită acestei triste împrejurări.

— Ei, prietene, acum să ne întoarcem la Londra, — mi se adresă detectivul... Precum vezi n'am găsit şoareci în capcana asta... Şi totuş...

— Totuşi, ce?

— O bănuială. Dar nu, n'a putut să se sinucidă şi nici o otravă n'ar fi fost în stare să-i umple gura cu sânge... Hotărît lucru: cel puţin aci, totul pare să fie limpede ca ziua!... Stai, cine-o fi domnişorul acesta?

Un tânăr, înalt, uscăţiv, îmbrăcat în haine de sport se încrucişă cu noi. Un grădinar tundea pe-alături iarba răzoarelor. Poirat se îndreptă către el.

— Spune-mi, te rog, cine-i domnul acesta?

— Nu-mi amintesc numele său, dar ştiu că a sosit aci într'o seară din săptămâna trecută.... Era Marţi, mi se pare...

— Repede prietene, după el!

Pornirăm pe urmele necunoscutului. In aceeaş clipă, silueta neagră se ivi pe terasă. Omul nostru înaintă spre ea.

D-na Maltravers, tremura şi o văzurăm îngălbenindu-se.

— D-ta? şopti ea. Şi eu credeam că la ora aceasta eşti în drum spre Africa!...

— Un unchiu al meu care trăia în Scoţia, a murit pe neaşteptate, — începu să se explice tânărul. Şi dată fiind această împrejurare, deosebit de faptul că-mi lasă întreaga-i avere, mi-am zis că e mai nimerit să amân călătoria... Şi apoi, tocmai am citit în ziare nenorocirea abătută asupra dv., şi am venit în treacăt să văd dacă nu pot să fiu cumva de folos...

In momentul acela ne văzură amândoi. Poirat înaintă şi cerând scuze, le spuse că-şi uitase bastonul. Cam în silă, după cât mi s'a părut, d-na Maltravers făcu prezentările:

— D-nul Poirat... Căpitanul Black...

In cursul convorbirei, aflarăm că tânărul căpitan trăsese pentru o zi-două la hotelul „Ancora albastră". Bastonul nefiind găsit (ceeace nu era de mirare) Poirat îşi reînoi scuzele şi plecarăm.

Detectivul, iuţind pasul, mă târî spre hotelul „Ancora albastră".

— Rămânem aci, până la înapoierea căpitanului Black, — îmi zise Poirat. Ai remarcat că am stăruit într'adins asupra faptului că ne vom întoarce la Londra, cu cel dintâi tren? Poate ai crezut că intenţionam chiar aşa ceva? Dar nu. Ai observat figura d-nei Baltravers, în clipa când l'a văzut pe Black? Era parcă uluită, iar el se purta cu multă atenţie faţă de dânsa, — nu? Şi căpitanul se afla aci, Marţi seara, în ajunul zilei fatale! Trebue să aflăm cu orice preţ cam ce unelteşte tânărul aci...

Căpitanul sosi peste o jumătate de oră. Poirat merse în întâmpinarea lui, rugându-l să se urce în camera închiriată de noi.

— Inţelegeţi, domnule, începu detectivul că am nevoie să cunosc starea de spirit a d-lui Maltravers, înainte de moartea sa, iar pe de altă parte, mă tem să n'o mâhnesc prea mult pe d-na Maltravers cu întrebările acestea supărătoare... Dv., eraţi aci, în ajunul morţii defunctului şi bănuesc că aţi putea să ne daţi unele indicii preţioase..

— Fiţi sigur că voi face tot ce-mi stă în putinţă, ca să vă ajut, — răspunse căpitanul.. Dar n'am remarcat nimic deosebit. Vedeţi, deşi Maltravers era un vechiu prieten al familiei mele, eu, unul, nu-l cunoşteam îndeajuns de bine...

— Când aţi venit dv., aci?

— Marţi după amiazi. Şi am plecat o doua zi Miercuri, dis de dimineaţă, deoarece vaporul meu ridica ancora pe la prânz, din Tilburg. Dar veştile primite în răstimpul acesta, m'au făcut să amân plecarea după cum m'aţi auzit explicându-i şi d-nei Maltravers...

— Aveţi de gând să vă înapoiaţi în Africa, nu-i aşa?

— Negreşit, trăesc acolo de la răsboi încoace...

— Şi despre ce a fost vorba, la masă, Marţi seara?

— Oh!... nu ştiu... Despre lucruri obişnuite.. Maltravers mi-a cerut noutăţi despre rude, am discutat despre Reparaţii, apoi, d-na Maltravers mi-a pus o sumedenie de întrebări cu privire la Africa şi le-am istorisit una sau două întâmplări... Cam acestea ar fi totul, după cât mi-amintesc...

Poirat căzu pe gânduri, apoi zise în taină:

— Aş vrea, cu îngăduirea dv. să încerc o mică experienţă. Ne-aţi spus tot ce ştie conştiinţa şi acum, aş avea nevoie să întreb subconştientul dv...

— Psihanaliză? nu-i aşa? zise Black, vădit îngrijorat.

— Oh! nu... răspunse detectivul, silindu-se să-l liniştească. Iată, lucrurile se vor petrece astfel: eu vă dau un cuvânt, iar dv. îmi răspundeţi printr'un altul... şi aşa mai departe... Cuvântul, nu interesează: poate să fie oricare, adică cel dintâi care vă vine în minte.. să începem.

— Bine, zise Black; dar părea oarecum nedumerit.

— Hastings, îmi zise Poirat, tu vei însemna cuvintele... Incepem!

— Ziuă.

Urmă o pauză, după care căpitanul răspunse:

— Noapte.

Pe măsură ce detectivul continua, răspunsurile, veniau din ce în ce mai repezi.

— Nume, — zise Poirat.
— Loc.
— Bernard
— Shaw.
— Marţi.
— Dejun.
— Călătorie
— Vapor
— Ţară
— Uganda
— Poveste
— Lei
— Carabină
— Fermă
— Impuşcătură
— Sinucidere
— Elefant
— Apăsare
— Bani
— Samsar

— Vă mulţumesc. Nu cumva mai puteţi să ne acordaţi câte-

va minute, peste o jumătate de oră?

— Negreşit... cu plăcere!...

Căpitanul îl privi mirat, apoi se ridică ştergându-şi fruntea de sudoare.

— Şi acum, Hastings, îmi zise Poirat, zâmbind, pe când uşa se închidea în urmă tânărului, înţelegi cum stau lucrurile, nu?

— Dar nici nu ştiu ce vrei să spui!

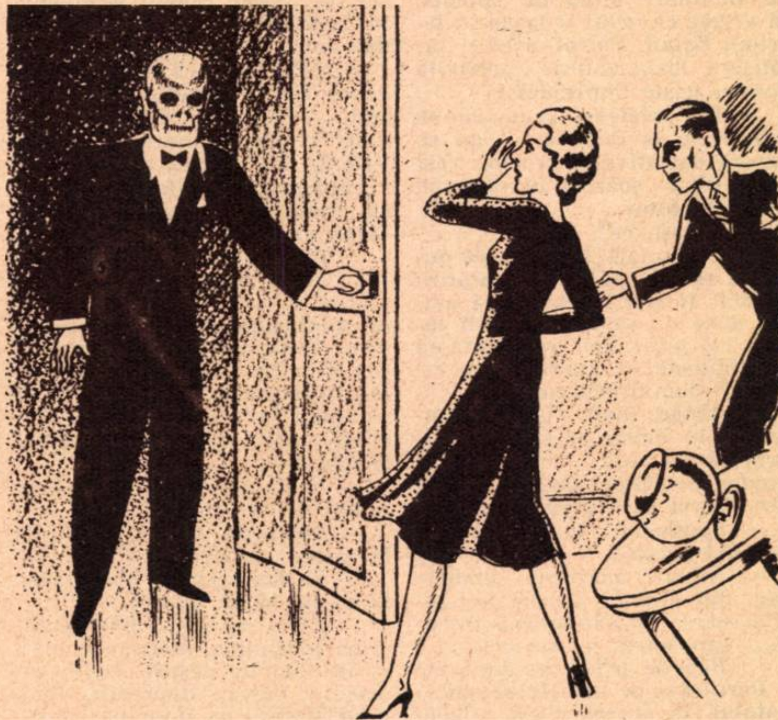
— Această listă de cuvinte, nu-ţi vorbeşte oare, nimic? Haide, am să te ajut eu. La început. Black a răspuns bine, la timp şi fără şovăiri, astfel că putem să credem că nici el n'are nimic de ascuns.

„Ziuă şi noapte, „loc şi nume", sunt asociaţiuni normale. Munca adevărată am început-o cu „Bernard" care ar fi putut să-i suggereze pe doctorul de aci, în loc de Bernard Shaw. Apoi, a răspuns „dejun" la „Marţi" al meu, dar „călătorie" şi „ţară" au dat „vapor" şi „Uganda" ceeace dovedeşte cu prisosinţă că numai călătoria aceasta avea preţ pentru el, iar nicidecum ceeace-l adusese aci. „Poveste", îi reaminteşte una din anecdotele acelea cu „lei" pe care-a istorisit-o la masă. Acum, ajung la „carabină" şi vezi că el a răspuns prin cuvântul acesta atât de neaşteptat: „Fermă". Când i-am zis „împuşcătură", a răspuns „sinucidere". Asociaţiunea apare limpede şi fără motiv de îndoială. Un bărbat pe care-l cunoaşte, s'a sinucis cu carabina la o fermă. Işi aduce aminte de poveştile ce le-a istorisit la dejun şi-mi închipui că n'am să fiu departe de adevăr, dacă-i cer să mai repete povestea sinuciderii, istorisită Marţi seara, la masă...

Black ne lămuri în scurtă vreme.

— Da, este adevărat că le-am spus povestea aceasta. Un tip s'a sinucis acolo, într'o fermă, cu un glonţ de carabină care, descărcat în cerul gurii, i s'a oprit în creer. Doctorii erau nedumeriţi, mai ales că n'aveau alt indiciu decât puţin sânge, prelins pe buzele mortului. Dar ce are...

— „Dar ce are-a face întâmplarea asta cu d-l Maltravers? Dv. nu ştiţi că a fost găsit mort cu o carabină alături de dânsul?...

— Dacă nu mă înşel, aţi vrea să spuneţi că povestea mea i-ar fi suggerat... Oh! dar e îngrozitor!

— Nu vă turburaţi... Nenorocirea aceea trebuia să se întâmple, într'un fel sau altul...

Mă duc să telefonez la Londra...

Poirat avu o convorbire îndelungată la telefon. După amiază ieşi singur în oraş, dar pe la ceasurile şapte mă înştiinţă că avea nişte veşti noui pentru văduva dela castel.

Intrevederea noastră cu încântătoarea femee, ne pricinui, pe lângă multă descurajare şi o tortură sufletească dintre cele mai amarnice. Ea refuza cu îndărătnicie să creadă ceeace-i spunea Poirat şi când la urma urmei, a fost convinsă, începu să plângă cu hohote. Făcându-se o nouă examinare a cadavrului, bănuelile noastre de până atunci se schimbară în siguranţă. Pe când ne pregătiam să plecăm, servitoarea intră, anunţând că masa era gata.

— Vreţi să rămâneţi la dejun?

Primirăm, înţelegând mai cu seamă, că prezenţa noastră nu putea decât să ajute să-i mai risipească durerea. Pe la mijlocul mesei, iată că se auzi un ţipăt îndărătul uşii, iar numai decât, un sgomot de vase sparte. Servitoarea se ivi din nou cu mâna pe inimă.

— E un bărbat pe coridor...

Poirat se repezi afară şi se întoarse încurând gâfâind.

— Nu-i nimeni...

— Nu-i acolo, domnule? întrebă servitoarea. Oh! dacă aţi şti cum m'am speriat!...

— Dece?

Vocea i se făcea din ce în ce mai slabă.

— Credeam... credeam... că e „domnul". Ii semăna aşa de mult...

O văzui pe d-na Maltravers îngălbenindu-se şi în minte mi se redeşteptă vechea superstiţie că sinucişii nu-şi găsesc odihna după moarte. Sunt sigur că tot acelaş lucru gândea şi castelana...

— Dv., n'aţi auzit, — strigă ea — cele trei bătăi sfioase în fereastră? Era însuş felul lui de a bate...

— Iedera, — zic eu — era iedera care lovia în obloane...

Dar un fel de spaimă ne cuprinse pe toţi. Servitoarea era buimăcită şi, când dejunul se sfârşi, d-na Maltravers îl rugă pe Poirat să nu plece. Gândul că va rămânea singură, o îngrozia... Trecurăm în salonul de alături. Vântul mugia vijelios afară, împrejurul casei... Uşa salonului se deschise de două ori, încetişor, şi de fiecare dată tânăra castelană se lipi de mine, înăbuşind un ţipăt de teamă...

— Ei!... dar uşa asta e vrăjită!... strigă detectivul, scos din sărite, în cele din urmă. El se ridică şi-o închise iarăş, apoi întoarse cheia în broască.

Nici nu se aşezase bine la loc, şi uşa încuiată, se deschise binişor, ca şi adineauri. Nu puteam să văd în coridor, din locul unde mă aflam, căci d-na Maltravers şi Poirat erau în faţa mea. Castelana, vânătă de emoţie, se întoarse zicând:

— L'aţi văzut, colo pe coridor?

Detectivul o privi mirat şi scutură din cap.

— Era chiar soţul meu... Trebue să-l fi văzut şi dv.!...

— Dar e cu neputinţă!.. strigai eu; n'am văzut nimic! Dimpotrivă, mi se pare, doamnă, că nu vă simţiţi tocmai bine, că sunteţi obosită...

Dar ea răspunse cu îndârjire, nedeslipindu-şi ochii dela uşă:

— Vă înşelaţi... mă simt destul de bine... Ah! D-zeule!...

Deodată luminile se stinseră. Prin întunericul ce ne înconjura, auzirăm trei bătăi uşoare, în uşă. Lângă mine, d-na Maltravers se sufoca.

Şi atunci, văzui... văzui bărbatul pe care-l văzusem pe patul de moarte, stând în picioare, înaintea noastră, într'o licărire turbure, fantomatică.. Pe buze avea sânge, iar mâna dreaptă o ţinea ridicată în sus. Un fel de lumină părea că porneşte din el... Trecu prin faţa lui Poirat şi a mea înaintând până lângă d-na Maltravers. Chipul acesteia se făcuse galben-vânăt, spăimântător la vedere...

— D-zeule!... Poirat!... strigai eu, — priveşte-i mâna... mâna dreaptă... e plină de sânge!...

Castelana se uită de-asemenea şi se prăbuşi la pământ în prada unor svârcoliri ucigătoare.

— Sânge!... bolborosi ea, — sânge! Eu l-am ucis... da, eu!... Am pus degetul pe trăgaciu şi.. am apăsat... Acum s'a întors!... Induraţi-vă!... scăpaţi-mă de el!

Vocea i se tăia.

— Lumină!... strigă cu vioiciune detectivul. Lumina se reaprinse ca prin farmec.

— Aici am voit să ajung!... urmă el, triumfător. Ai auzit, Hasting? Şi d-ta, Everett? Ah!... daţi-mi voe, iată-l pe d-l Everett, marele nostru actor... I-am telefonat eu azi dimineaţă, rugându-l să vină aci... Arta lui neasemuită de a se grima, i-a reuşit de minune, nu-i aşa? Acum haidem să nu scăpăm trenul... Inspectorul de poliţie, Japp, se află îndărătul ferestrei... Afurisită noapte!...

— Vezi, — continuă Poirat, în vreme ce mergeam cu pas vioiu prin vânt şi ploaie, — aveam o mică bănuială... Doctorul, credea că mortul era teosof şi cine l-ar fi făcut să-şi închipue aceasta, dacă nu chiar d-na Maltravers? Pe când nouă, ni-l înfăţişa ca fiind foarte preocupat de sănătatea lui... Şi apoi, dece era dânsa atât de impresionată la întoarcerea tânărului Black? Insfârşit, deşi ştiu că obiceiul cere ca o văduvă să pară la fiece pas că a plâns, ochii ei înroşiţi de lacrimi nu-mi inspirau încredere... N'ai observat şi d-ta asta, Hastings? Nu!... D-ta nu vezi niciodată nimic...

Erau două ipoteze: povestirea lui Black suggerase d-lui Maltravers un mijloc ingenios de a se sinucide, sau soţiei acestuia, un mijloc tot atât de ingenios de a-l ucide? Eu, înclinam pentru ipoteza a doua. Ca să se omoare în felul arătat, răposatul ar fi trebuit să se sprijine pe trăgaciul carabinei cu degetul piciorului, cel puţin aşa îmi închipuiam. Dar d-l Maltravers a fost găsit încălţat numai cu un singur pantof, de bună seamă că ni s'ar fi spus aceasta, ca fiind un detaliu destul de curios şi cu neputinţă de uitat.

Imi închipuiam că a fost un asasinat şi nu o sinucidere, dar n'aveam nici umbra unei dovezi mai temeinice în sprijinul presupunerii mele. Deaceea, am pus la cale comedioara pe care-ai văzut-o jucându-se adineauri.

— Totuş, eu nu înţeleg nici acum fazele amănunţite ale crimei! — îi răspunsei.

— Iată o femee dibace, care cunoştea prăbuşirea financiară a soţului ei şi care plictisită de convieţuirea cu un bărbat prea vârstnic, cu care se măritase numai de dragul banilor lui, îl îndupleca să-şi asigure viaţa pentru o sumă respectabilă. Apoi dânsa porneşte hotărîtă, în căutarea unui mijloc prin care să-şi pună planul în aplicare. O întâmplare îi prilejueşte mijlocul acesta: povestea stranie a căpitanului Black. In timp ce-şi închipuia că acesta se afla departe, pe mare, se plimba cu soţul prin grădină.

— „Ce curioasă şi povestea de seară!" zice ea. „Oare ar putea un bărbat să se omoare astfel?" Arată-mi dacă e cu putinţă!" Nefericitul soţ îi arată şi puse capătul carabinei în gură. Femeia se apleacă, lipeşte degetul pe trăgaciu, şi râde... „Acum, zice dânsa, cu o drăgălăşie prefăcută, şi presupunem că apăs pe trăgaciu?" Şi atunci — şi atunci, dragă Hastings — ea apasă...

Astfel a murit d. Maltravers.

Trad. de G. RĂDULESCU

BÉBÉ PĂUN
din Timişoara

BOMBIŢICA TUDORACHE
din Cluj

DEPINDE

— *„Tăticule, dumneata poţi să scrii cu ochii închişi?"*

— *„Da, dar dece mă'ntrebi?"*

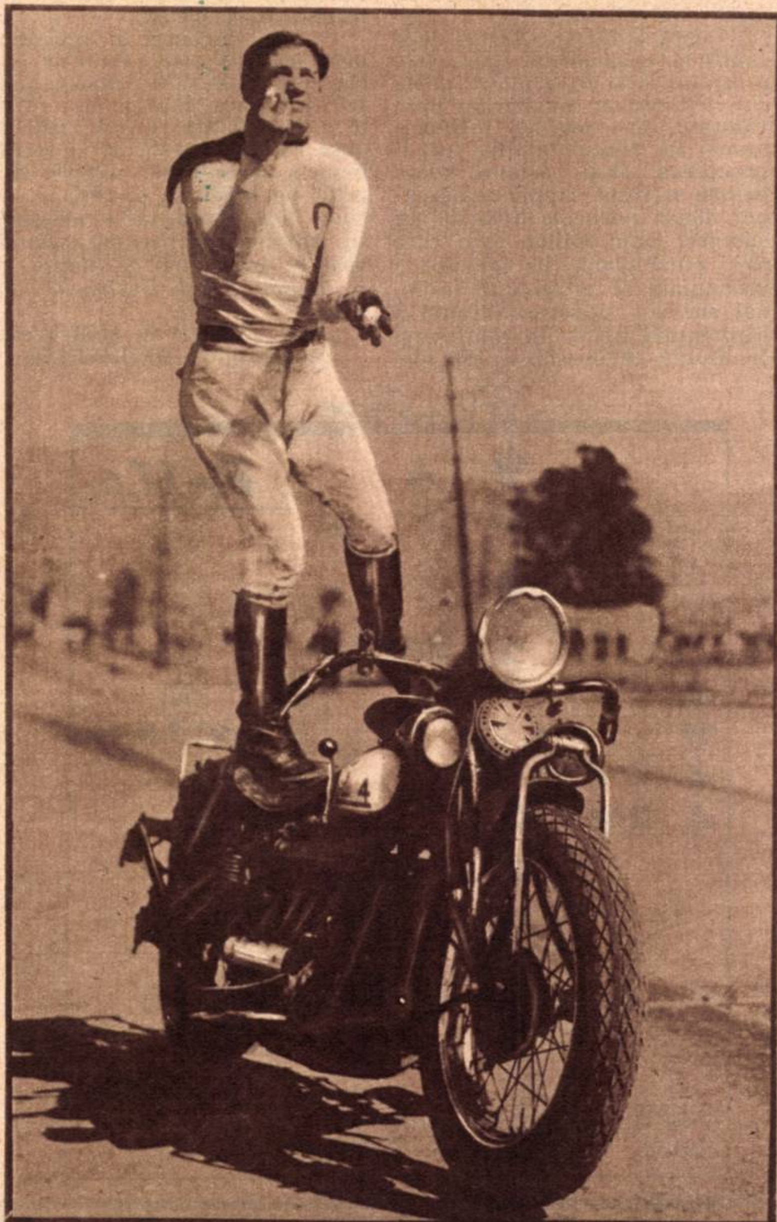
— *„Fi bun, te rog, închide ochii şi semnează-mi certificatul dela şcoală".*

Bridge

Pr. N. 6.

	♠ A ♥ - ♦ - ♣ 1.7.6.5.4.3	
♠ - ♥ - ♦ R·D·V ♣ R·D·V·10	A B D C	♠ 3 ♥ D.10.9.8.7. ♦ 10 ♣ -
	♠ 2 ♥ A.R.V ♦ A.2 ♣ 2	

Fără atout.-C joacă şi mai face şase levate din şapte.

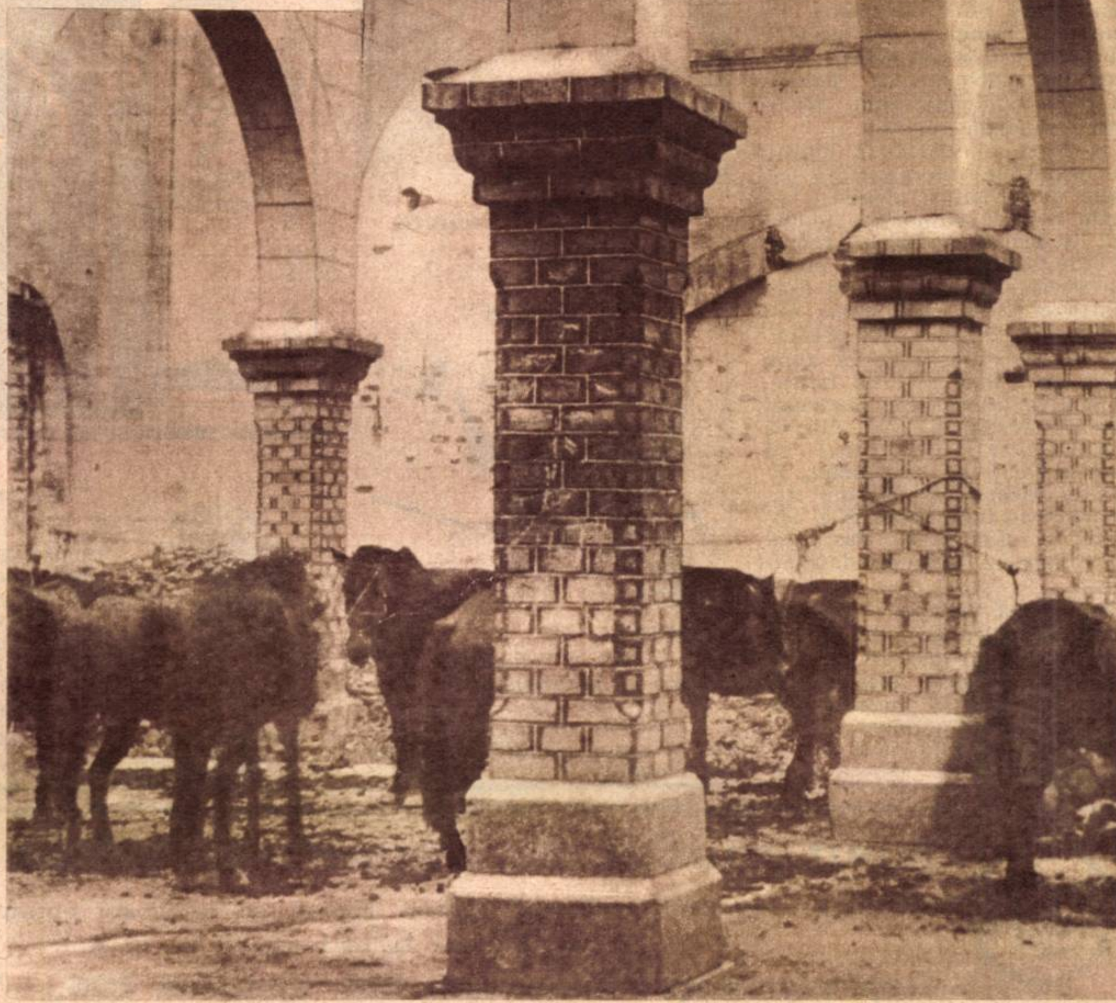

Din toată lumea

Desigur că nu-i o jucărie exhibiția pe care o face Putt Mossman, un actor de cinema. Natural că nici o gospodină nu i-ar încredința ouăle din cămară, pentru jongleriile lui, dar el afirmă că, cu toată viteza de 60 de klm. pe oră, nu sparge nici un ou din cele patru, cu care jonglează pe motocicletă.

Preotul catolic Bernard R. Hubbart a întreprins cu însoțitorul său Rodney Chisholm o expediție în periculoasa regiune vulcanică din Alaska. Expediția sa a fost prima care a putut înainta până în interiorul insulelor Kodiak. Fotografia noastră din dreapta paginei sus, reprezintă pe explorator, în timp ce hrănește pe seniorul unui cârd de morse.

Dreapta: *Incă una din ororile răsboiului. După un bombardament care a ruinat-o, biserica din Hwosan (China) a fost transformată în grajd pentru cai. Opera armatei chineze de nord!!*

VÂNĂTORII DE IMAGINI

In goană după senzaționalul pe care-l cere publicul azi, fotograful și operatul cinematografic își riscă de multe ori viața. Deaceea vom pomeni mai jos câteva din primejdiiip prin care trec reporterii fotografi, la adunarea materialului informativ.

PRINTRE principalele reforme, introduse de direcția revistei noastre, odată cu imprimarea „Realității Ilustrate" la Tiefdruck (foto-rotogravură), a fost reportajul fotografic cât mai vast, cât mai amplu.

Intr'adevăr, cititorii noștri cari posedă colecția revistei, pot constata din paginile ei, nu numai că la timpul lor au fost înregistrate toate evenimentele importante din toată lumea, dar au și fost publicate cu extraordinară rapiditate. Esențialul nu este numai publicarea promptă a fotografiei, ci și redarea ei în perfecte condițiuni technice. Aceste două calități împreună, n'au putut fi realizate până azi la noi în țară, decât de „Realitatea Ilustrată". In pagina 32-a a fiecărui număr, se găsesc evenimentele principale petrecute cu trei zile înainte, Duminică: sport, întruniri, accidente, solemnități, etc.

Se înțelege dela sine, că principalul nostru colaborator, pentru informarea rapidă și perfectă, pe cale de ilustrații, este reporterul fotograf, acel din străinătate, ca și cel din țară.

REPORTERUL FOTOGRAF

Răsfoiți un număr al revistei noastre sau al unei publicațiuni similare străine și veți constata că sunt reprezentate în ea evenimente din cele mai variate colțuri ale lumii. Reportajul din Shanghai stă alături de atentatul împotriva Președintelui Statelor Unite, iar fotografia unei escadrile aviatice franceze, în formație de sbor, alături de o revistă militară la Cairo.

Simplu de tot, cititorul privește fotografiile, unele îl interesează, altele nu, unele îl entuziasmează, iar peste altele privirea lui trece rece și nepăsătoare, dar nimeni nu-și poate da seama de prețul și de riscurile cu care aceste clișee au fost făcute.

Ca un vânător la pândă, fotograful-reporter trebue să aibă totdeauna aparatul gata de înregistrat, să fie pregătit pentru orice eventualitate, căci indiferent ce eveniment, oricât de mic, îl poate face celebru.

Desigur că cititorii de toate categoriile au observat, că în ultima vreme nici un reportaj de actualitate, nu se mai face fără concursul reporterului fotograf. Amintiți-vă de ultimele anchete apărute în ziare, în care de multe ori fotografia spunea mai mult decât un ciclu întreg de articole. Nici un scriitor n'ar putea reda atât de plastic mizeria sau nenorocirea, așa cum o dă un simplu clișeu fotografic.

Am spus mai sus că exercitarea acestei profesiuni, comportă riscuri extraordinare, mergând adesea ori până la sacrificarea vieții. Vom da câteva exemple :

LISABONA, INAINTE DE RASBOI

Cortegiul regal se îndreaptă spre clădirea Parlamentului. Lucrările Corpurilor Legiuitoare vor fi inaugurate de suveran. Mulțimea aclamă pe tânărul rege, batistele și steagurile flutură în vânt, iar entuziasmul e la culme. Reporterii fotografi aleargă dealungul căii pe care o urmează cortegiul și fixează momentele cele mai interesante pe plăci. Deodată însă un obiect negru și rotund spintecă aerul, și la o secundă după aceea, o bombă face explozie. Dar unul din reporteri, care a zărit pe atentator în mulțime, l-a fotografiat în aceeaș secundă în care brațul stâng i-a fost luat de o schije.

Regele a scăpat neatins. Câteva persoane din anturajul lui au căzut însă victime. Se produce o debandadă extraordinară, grație căreia poate dispărea și atentatorul, lumea fuge în toate părțile, cortegiul regal își accelerează mersul, sub o escortă puternică; pe teren au rămas morții și răniții. Printre aceștia, reporterul fotograf face semne disperate și cu eforturi extraordinare isbutește să lămurească pe un polițist că în aparatul care zace sfărâmat lângă el, a fixat pe placă pe criminal, în momentul când comitea atentatul.

Placa fotografică a fost developată imediat în laboratorul poliției: fotografia arăta clar chipul atentatorului. Cum gările ca și portul erau păzite cu strășnicie, în șase ore anarhistul a fost arestat, în urma unei razii operate în pripă.

Dar fotograful? A fost decorat, i s'a dat o recompensă națională de aproape două sute de mii de lei, în valoarea de atunci, și a devenit pensionar al statului.

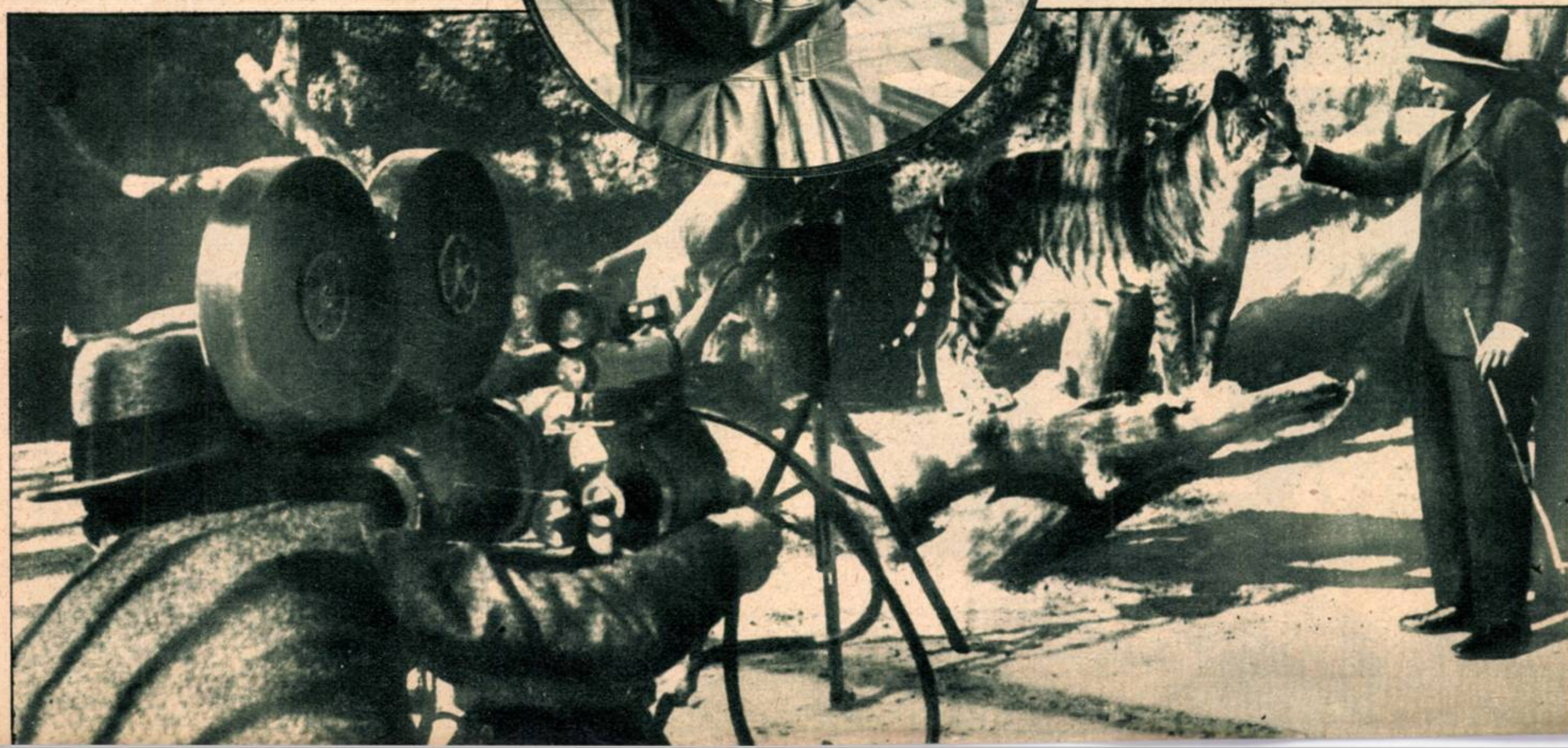
Aceasta face parte din așa numitele „lovituri ale profesiunii".

LA INALȚIMI

Ați văzut desigur fotografiile luate

Dreapta: *O poziție riscată, pe acoperiș;* jos: *Reporterul cinematografic în cușcă tigrilor.*

din vârful unei schele, sau depe acoperişul unei case. Intr'una din fotografiile noastre, vedem pe reporterul nostru fotograf la lucru, fotografiând un cortegiu, dela înălţime. Reporterul stă în marginea extremă a acoperişului, la jghiab, sau la marginea unei terase. Un singur moment de slăbiciune sau cea mai mică ameţeală i-ar fi fatală. Vă rugăm să credeţi că reporterul fotograf, fie că-şi ia clişeele depe un acoperiş oarecare, depe scheletul în construcţie a unui sgârie-nori american, dintr'un avion sau depe vârful unei scări de pompieri, nu lucrează niciodată „cu plasă", cum face orice acrobat care se respectă. Şi acrobaţiile reporterului fotograf nu sunt chiar dintre acelea care n'ar trebui băgate în seamă.

Sus: *Cum se prezintă arhiva unei redacţii de jurnale sonore.*

Ochiul lui ager găseşte întotdeauna subiecte şi nu pregetă niciodată să pătrundă în locurile cele mai inaccesibile pentru ceilalţi muritori, pentru a-şi exercita cu orice risc profesiunea.

MICI NEPLĂCERI PROFESIONALE

Numai cine a avut ocazia să lucreze cu un bun reporter fotograf, îşi poate da seama de admirabilul devotament al acestuia, pentru meseria sa.

O întrunire publică. Asistenţa nu mai încape în sală, Boulevardul geme de lume. După ce şi-a terminat treaba în interiorul sălii de întrunire, reporterul iese în stradă, şi fie dintr'un balcon, sau depe o terasă, fotografiază mulţimea. Alteori, când vrea să ia grupuri mai de aproape, se urcă pe o scară dublă, sprijinită de un ajutor. Cea mai mică mişcare de mase însă sau un grup de opoziţionişti ai manifestaţiei, pot provoca prăbuşirea lui şi distrugerea aparatului, a cărui valoare se cifrează întotdeauna peste 15.000 lei. Şi doar omul nu-i bogătaş!

In cursul ultimelor manifestaţii din preajma atelierelor C. F. R., Berman, reporterul nostru fotografic, s'a deplasat imediat la faţa locului. A întâmpinat însă greutăţi de asemenea natură, încât i-a fost imposibil să facă mai mult decât fotografiile publicate de noi, la timp. Anume, în primul rând n'a putut fotografia nimic, deoarece bandele de davastatori au început un atac cu pietre împotriva lui. Autorităţile militare nu permiteau luarea nici unui instantaneu, iar în ceeace priveşte pe grevişti, se ascundeau pur şi simplu în faţa obiectivului.

In asemenea condiţiuni, se înţelege dela sine că toată strădania lui a fost inutilă.

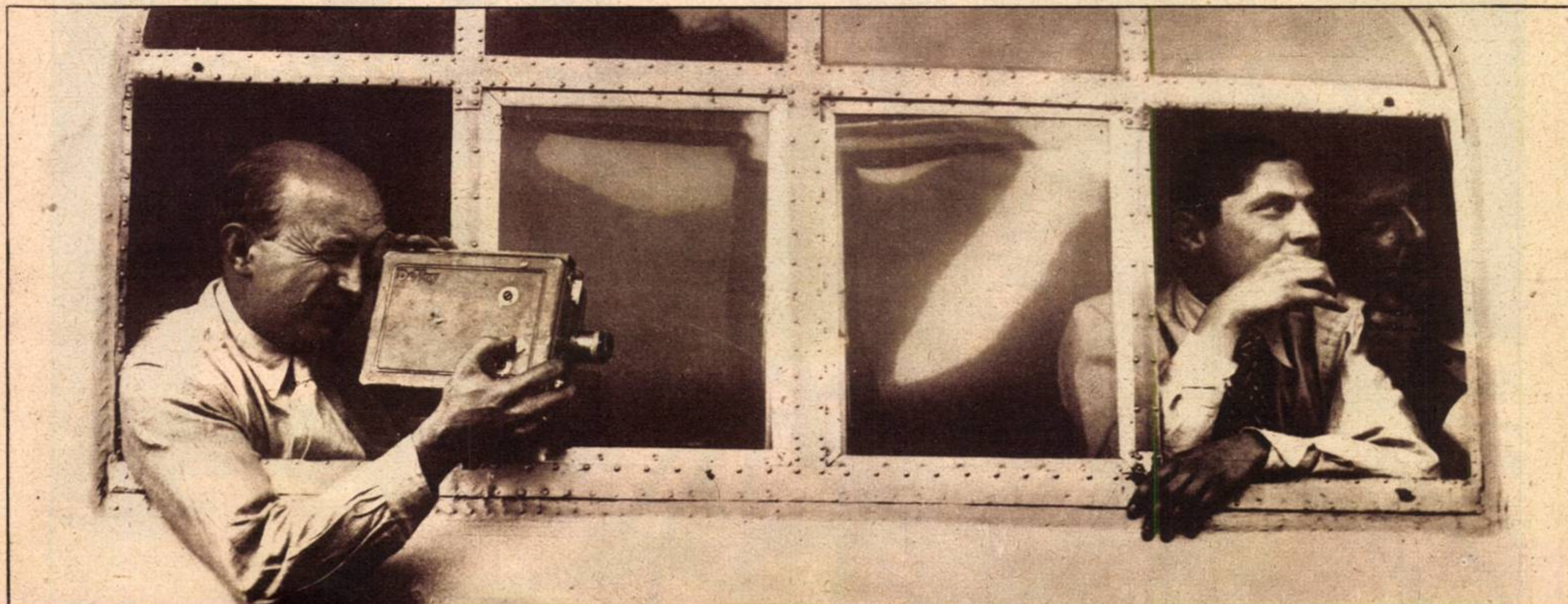
Dacă Berman sau alt reporter fotograf şi-ar scrie vreodată amintirile, cititorul ar trăi cel mai dramatic roman de aventuri din câte s'au scris vreodată.

Căci acest modest colaborator al presei este pretutindeni: la vânători, la alegeri, la toate ministerele, la parăzi şi la manevre şi adesea ori trebue să uzeze de toate vicleşugurile posibile, pentru a prinde câteva clişee interesante, cum este în cazul unui duel sau al unui proces senzaţional, unde fotografierile sunt interzise.

DUŞMANI AI FOTOGRAFIEI

Se ştie că Raymond Poincaré, fost preşedinte de republică şi prim-ministru al Franţei, a fost pe vremuri un duşman neîmpăcat al fotografilor. Intr'adevăr, cum zăria câte un obiectiv îndreptat asupra-i, imediat ducea mâna la obraz, îşi ştergea nasul, sau întorcea capul.

Stg: *Se apropie cortegiul. Fotograful e la pândă;* jos: *Operatorul la bordul Zeppelinului.*

Fostul comandant al flotei germane, în timpul războiului, amiralul von Tirpitz, mergea până la amenințarea fotografilor cu bastonul și într'o zi un reporter l-a enervat într'un asemenea hal, încât a repezit asupra aparatului servieta pe care o purta. Cazul a fost adus în fața instanțelor judiciare, care au dat câștig de cauză fotografului, întrucât au considerat că acesta se află în serviciul celei de a patra puteri în stat: presa.

Pe de altă parte, figurile importante ale proceselor senzaționale din ultima vreme, au apărut în clișee cu fețele acoperite după clasicul sistem al batistei, cum a fost cazul d-nei Hannau și cele ale gangsterilor americani, conduși cu tot alaiul la pușcărie. Se vede că oamenii țin la reputația lor !

Ce e drept însă, ca în orice profesiune, sunt mulți chemați, dar puțini aleși. Deaceea oamenii politici și celebritățile mondiale, consideră fotografia ca o plagă a secolului în care trăim. Căci una este reporterul de profesiune, care prinde gestul subiectului său, într'un moment pe care acesta nici nu-l bănuește și alta este fotograful amator, care-l silește pe bietul om, prins de atâtea probleme internaționale, să se oprească în loc, să-și ia o poziție adecuată și mai ales să surâdă când poate are un guturai, care-l cutremură din 5 în 5 minute.

FOTOGRAFI CELEBRI

Din galeria reporterilor fotografi se desprinde în primul plan doctorul Salomon, un tip dotat cu o inteligență extraordinară, cu o cultură vastă și mai ales cu o îndrăzneală nemaipomenită. Acolo unde nici un fotograf nu poate răzbi (festivitățile internaționale dela Geneva, ședințele Societății Națiunilor, Comitetele și Secțiunile forului internațional, etc.) doctorul Salomon apare în frac sau în ținuta respectivă și din colțuri neobservate prinde în obiectiv cele mai interesante aspecte ale evenimentului la care a luat parte. In consecință, fotografiile sale sunt cele mai bine plătite, căci nimeni n'a isbutit, până la el, să prindă figura jovială a fostului premier francez Briand în timp ce șoptia la urechea răposatului Streseman, într'un mare restaurant din Geneva:

— „E minunat sosul ăsta à la milanaise!"

In al doilea plan se clasează Robert R. Kennyon, cel mai bun reporter fotograf al Statelor Unite, singurul specialist care poate pătrunde oricând la Casa Albă. Kennyon este afiliat puternicului trust Hearst și se înțelege dela sine că odată cu venirea lui Roosevelt la președinția Americii, prestigiul său a sporit considerabil.

Nu vom lungi această listă, ci vom menționa doar că „modestul" nostru colaborator, I. Berman, contează drept unul din cei mai buni reporteri fotografi ai Europei.

PRIETENI AI FOTOGRAFILOR

Din colecția de fotografii a „Realității Ilustrate" reese, că personalitățile internaționale cele mai des fotografiate sunt d-nii: MacDonald, Mussolini, Herriot, Tardieu, Hitler, Roosvelt, Hoover, Lindbergh, Titulescu, Prințul de Wales, Aga Khan, Ghandi, Ex-Regele Alfons al Spaniei, iar dintre doamne : Miss Amelia Earharth, Marlene Dietrich, Anita Page, Marion Davies, d-na von Schleicher, etc., etc.

Este însă de remarcat că în timp ce toți cei enumerați mai sus au în fotografiile lor atitudini naturale, domnii: Mussolini și Hitler iau poze marțiale în fața obiectivelor. Și e curios cum oamenii aceștia surprind totdeauna pe reporterul fotograf în exercițiul funcțiunii sale. Să fie oare o dictatoromanie?

OPERATORII DE CINEMATOGRAF

O altă categorie de profesioniști îndrăzneți, sunt operatorii de cinematograf. Cu riscul vieții, acești reporteri ai jurnalelor săptămânale sau ai filmelor documentare, prind pe benzile de celuloid cele mai variate aspecte și evenimente depe întregul glob. Cot la cot cu specialistul pentru sonorizare, ei pătrund în palatele capetelor încoronate, ca și în junglele misterioase ale Africei și Asiei, pe terenurile de sport ca și pe teatrele de război, în peisagiile pitorești ca și în craterele vulcanilor.

Fox-Movietone, care este considerat drept cel mai bun jurnal de actualități cinematografice, întreține o adevărată armată de operatori cinematografici și un parc uriaș de mașini pentru înregistrare. Dar nici celelalte case nu se lasă mai prejos, și pentru a demonstra curajul acestor temerari profesioniști ai fotografiei, vom aminti doar cazul reporterului casei Paramount, care a însoțit pe căpitanul Wilkins în expediția acestuia la Polul Nord, la bordul submarinului „Nautilus". Este îndeobște cunoscut tragicul final al acestei expediții. Avariat și fără provizii, „Nautilus" a fost întâlnit și remorcat de un crucișător american, atunci când aproape orice speranță de salvare era pierdută.

Ei bine, operatorul cinematografic, nu numai că a filmat la un ger de — 40°, peisagiile Arcticului, dar a avut curajul, atunci când „Nautilus" aplecat pe o coastă, părea gata să se scufunde, să filmeze toate operațiunile de salvare ale crucișătorului.

Operatorul cinematografic uzează de toate mijloacele de locomoție: vapor, avion, tren, automobil, barcă cu motor sau funicular, nimic nu e prea greu, nimic nu e inaccesibil, întru misiunea de a servi publicul și de a... nimici concurența.

LIMIR

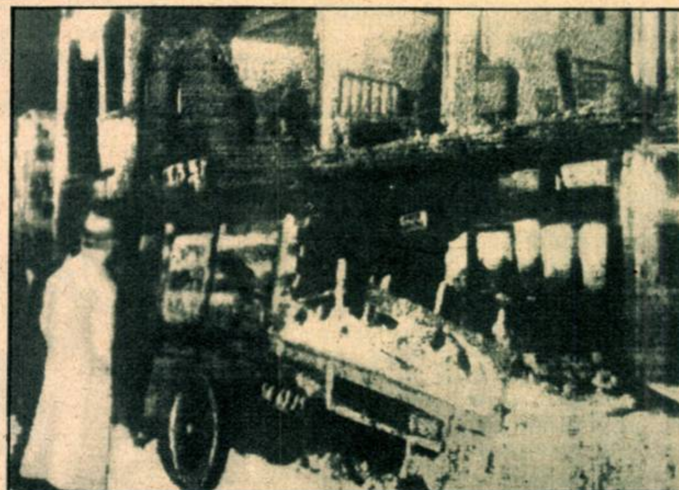
(Fotografii Berman și Fox).

rii zidurilor, cupolelor şi acoperişurilor. Continuitatea zguduirilor a împiedicat transportarea victimelor la spitale, astfel că a fost nevoe să se improvizeze ambulanţe sub cerul liber, în pieţe şi grădini, fiindu-ne dat să asistăm la scene dramatice de operaţii urgente, executate la lumina farurilor de automobile...

Sgârie-norii au rezistat mult mai bine decât casele cu unul sau două etaje, care s'au dărâmat în cea mai mare parte. Totuş, din fericire, fiind aproape toate înconjurate cu grădini, incendiile n'au putut să se propage, iar pompierilor veniţi într'ajutor, le-a fost lesne să le localizeze.

Recentul cutremur care a distrus câteva oraşe din California, prilejueşte corespondentului nostru din Hollywood, articolul de mai jos.

CALIFORINA trăeşte de vre-o douăzeci şi cinci de ani o viaţă fantasmagorică, de basm. San Francisco a renăscut pentru a doua oară, în feeria unui paradis făurit de însăşi dărnicia naturii, devenind mai mare, mai bogat, mai cochet.

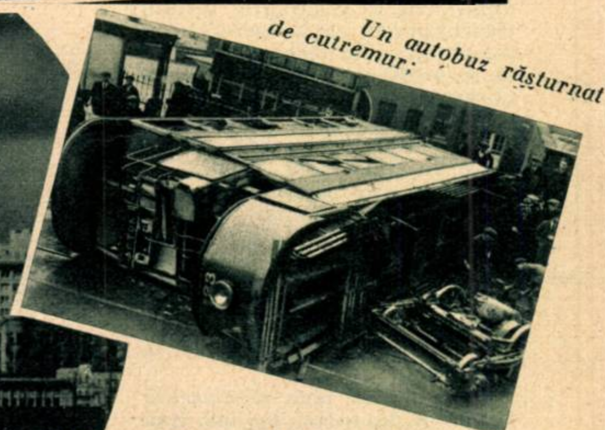
Puţini sunt acei cari îşi mai amintesc de tragedia întâmplată în 1906, când cutremurul a distrus o bună parte a oraşului. De atunci, California cicatrizându-şi rana, s'a impus ca o Mecca mondială a cinematografului, cu Hollywood, oraşul fantastic.

Dar astăzi ţinutul acesta care a fost preţuit — cu drept cuvânt — ca un paradis verde-albastru, e iarăş un morman uriaş de ruine. Los Angeles, Long-Beach, — întâlnirea de predilecţie a vilegiaturiştilor din cele două Americei, — Santa Monica, Pasadena, etc., sunt o grămadă tragică de năruiri fumegânde, din mijlocul cărora tot mai răsar, când şi când, macabrele flăcări ale incendiului. Seismologii afirmă chiar că sguduirile se vor mai repeta câteva zile, până când se va ajunge la o statornicire definitivă a straturilor subpământene.

PĂMÂNTUL SE ZGUDUE ÎN PARADISUL DIVELOR

Catastrofa s'a deslănţuit fără veste, într'o Vineri seara, pe la ceasurile 18 (ora locală), cu o repeziciune uluitoare, luminile s'au stins deodată, cufundând oraşul într'un întuneric de mormânt, în vreme ce sgârie-norii tremurau, casele se prăbuşiau, iar vaetele răniţilor se ridicau jalnice spre cer. Numărul morţilor, relativ mic — n'a trecut de 200, — e datorit faptului că în clipa primei zguduiri, locuitorii oraşelor devastate se aflau pe străzi, eşiţi de curând de prin ateliere şi biurouri. Iar numărul celor răniţi — destul de mare — se datoreşte numai năruirii zidurilor, cupolelor şi acoperişurilor.

Un autobuz răsturnat de cutremur;

Los Angeles, deşi a avut un număr mic de victime, are un procent însemnat de case distruse. Ici-colo, s'au produs şi inundaţii din cauza ruperii conductelor subterane de apă; chiar Teatrul Statului s'a prăbuşit, îngropând sub ruinele sale multe victime omeneşti.

La Hollywood, în timpul când s'a simţit prima zguduitură, artiştii cinematografici ţineau o întrunire. Preşedintele Reginald Barrow, reuşi cu influenţa lui să menţină ordinea şi să evite astfel panica şi chiar victime.

Da, Hollywood a trăit o aventură tragică şi reală, dar şi-a revenit în scurtă vreme după aceea.

Studio-urile au pus iarăş în activitate aparatele cinematografice şi reflectoarele şi în curând vom avea poate prilejul să vedem pe ecranele noastre un film, în care ni se va înfăţişa, în toată grozăvia lui, cutremurul recent.... J. G.

Stânga: Vedere din Long-Beach, locul de vilegiatură a vedetelor; jos: prima fotografie a dezastrului, transmisă prin radio.

PUTEM MODIFICA UNIVERSUL DUPĂ NEVOILE NOASTRE?

de René Thevenin

In acest ultim articol profesorul Thévenin tratează cu o rară competenţă radio-activităţii materiei şi a descompunerii atomilor.

IN momentul când strămoşul nostru primitiv, maimuţa, a început să frece două bucăţi de lemn, până când acestea s'au aprins, s'a făcut trecerea dela animal la om, iar în ultima vreme, când savanţii au descoperit principiul radioactivităţii cu toate consecinţele pe care le comportă, am făcut un pas tot atât de uriaş, ca şi la descoperirea focului.

Invenţia focului a determinat desvoltarea tuturor industriilor noastre şi a fost factorul de bază al progreselor realizate până în ultima parte a secolului trecut. Studiul radiaţiilor însă ne dă o concepţie cu totul nouă asupra universului şi legilor sale, de unde rezultă că întregul nosstru edificiu ştiinţific, ridicat cu formidabile şi nenumărate eforturi, în timp de şaizeci de secole, va trebui reconstruit cu totul pe alte baze.

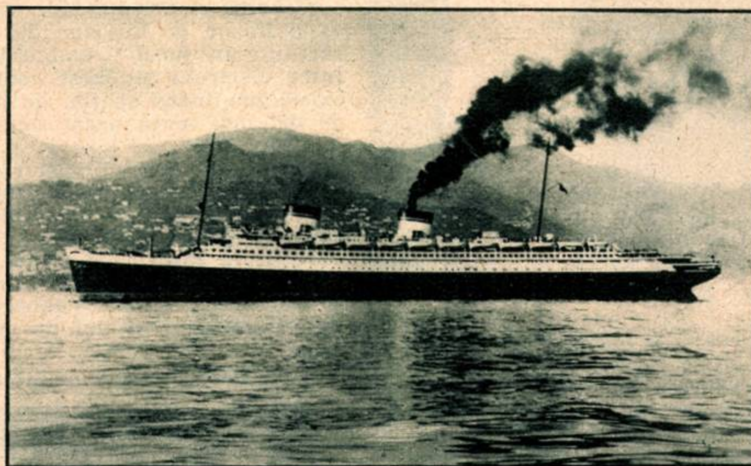
Omul primitiv a văzut în germene la primele sale focuri, multe din minunatele lucruri pe care descendenţii săi aveau să le realizeze cu ajutorul magicei sale descoperiri. El a văzut astfel, pietre sfărâmându-se fără a fi fost lovite şi sburând în diferite direcţii, — o prevestire a exploziei.

A văzut vapori ce se ridicau sfârâind dintr'o buturugă udă, ideia maşinei cu vapori; coloana majestuoasă de fum ce se înălţa trecând peste fluvii şi prăpăstii, îi vorbia de primul balon; carnea şi vegetalele luau aspecte foarte ciudate în atingere cu acest element, — o aluzie la conservarea alimentelor prin sterilizare. Omul a privit multă vreme aceste aluzii, fără a le înţelege însă. Tot ce ştia în momentele acelea era, că flacăra fierbinte şi roşie care-i ardea mâinile, ţinea la distanţă fiarele sălbatece şi-l încălzia atunci când timpul era rece.

Omul modern a descoperit acum în aceleaş împrejurări radioactivitatea şi simte în mod vag posibilităţile acestui nou şi cu mult mai puternic fenomen, ce nu rămâne decât să fie utilizat la diferitele-i realizări, imediat ce va fi reuşit a-l stăpâni definitiv.

Concepţia noastră despre viaţă, materie şi energie, a intrat acum pe căi încă neexplorate, ce duc în câmpuri ciudate şi necunoscute. Pentru a trata această chestiune cu amploarea necesară, am avea nevoie de câteva volume. Aci, însă, nu putem decât s'o rezumăm în câteva paragrafe şi ne va fi posibil s'o facem în cazul că cititorul se va mulţumi cu câteva exemple, ce-i vor da o idee asupra imenselor orizonturi pe cari ni le deschid noile descoperiri.

Vom fi deci asemeni unor prizonieri închişi în camera strâmtă şi întunecată a necunoscutului, dar cari, cu ajutorul câtorva lovituri de târnăcop ici şi colo în zid, au deodată viziunea celor mai îndepărtate stele. Faptul, de sigur că nu ne-ar da posibilitatea să ajungem la aceste stele, dar am căpăta o idee despre existenţa lor, le-am primi lumina şi le-am putea calcula depărtarea. Un astfel de spectacol prezintă în sine atâta interes, încât am fi bucuroşi de ocazia care ni l-ar oferi.

O bucată de cărbune de mărimea unui bob de mazăre, ar fi suficientă pentru a alimenta mişcarea transatlanticului „Rex" de 50.000 tone, pe ruta Genova-New-York şi înapoi.

Câteva scurte definiţii ştiinţifice sunt aci indispensabile. Astfel, pentru a înţelege ceva asupra radiaţiei, trebue să ştim mai întâi ce este atomul. Vechii greci, cu o extraordinară intuiţie, întrucât îşi fondau teoria numai pe un raţionament abstract, credeau că materia nu putea fi divizibilă la infinit. Cu cinci secole înainte de era creştină, filozofii greci, erau de părere că: împărţind mereu o picătură de apă, se ajunge în cele din urmă la un punct de unde stropul nu mai poate fi divizat. Ei au numit atunci această ultimă părticică nedivizibilă *atom*, care înseamnă punctul unde proprietăţile materiei devin cu totul diferite de ceeace au fost înaintea acestei ultime diviziuni. După multe cercetări, savanţii secolului al douăzecilea au găsit că vechii oameni de geniu avuseseră dreptate.

Dar pentru a clarifica această chestiune, vom face următoarea experienţă. Să presupunem că am pus la fiert o anumită cantitate de apă. Dacă această fierbere s'ar putea produce pe o balanţă extrem de sensibilă, am vedea că apa nu se preface treptat în vapori, ci prin salturi. Fiecare din aceste salturi înseamnă că un atom sau, mai exact, o moleculă de apă s'a ridicat din massă. Fiecare variaţie a greutăţii reprezintă greutatea exactă a unei molecule.

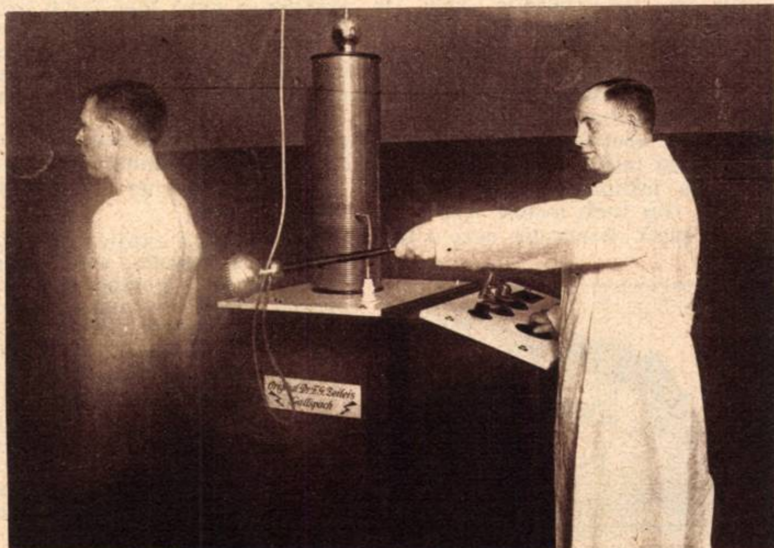
Aceasta explică fenomenul greutăţii. Să considerăm acum pe cel al volumului. Uleiul se întinde într'un strat extrem de fin şi proprietăţile sale se schimbă cu desăvârşire, după ce stratul a ajuns la o anumită subţiere. In 1890, Lordul Rayleigh a reuşit să determine printr'un ingenios procedeu, grosimea minimă a acestui strat de uleiu. Era mai puţin de a douăzeci şi cincia milioane parte dintr'un inch (un inch având 2.50 cm).

Această observaţie care a fost confirmată de nenumărate alte experienţe, făcute ulterior în aceeaş direcţie, dovedea că uleiul e compus din molecule, a căror mărime e ceva mai mică decât douăzecişicincea milioana parte dintr'un inch. Calcule similare au dus la determinarea mărimei moleculelor ce compun o mare parte din substanţele solide, lichide sau gazoase. Dimensiunile lor sunt întotdeauna foarte mici ceva mai puţin de o trilionime dintr'un inch.

Dar pentru a explica mai bine chestiunea aceasta, vom întrebuinţa acum o comparaţie mai simplă. Dacă am pune moleculele dintr'o uncie (30 gr.) de apă, capăt la capăt, am realiza o linie care ar înconjura de 70.000.000 ori pământul, sau dacă moleculele ce se cuprind într'o jumătate de litru de apă ar fi boabe de grâu, acestea ar ajunge la semănarea întregei suprafeţe a pământului, cu această cereală.

Un alt lucru foarte important de ştiut este faptul, că deşi materia pare calmă şi inertă, moleculele ce o compun îşi pot schimba poziţia cu o foarte mare repeziciune, în raport cu stimulul ce li se dă. Această schimbare a poziţiilor moleculare e ceeace produce energie. Să luăm spre exemplu un corp solid, un obiect de metal. Moleculele ce-l compun se mişcă poate cu o extremă încetineală, în momentul când am pus mâna pe el. Dar să presupunem că încălzim corpul. Moleculele încep atunci să-şi schimbe poziţia din ce în ce mai repede şi vine un

moment când viteza acestei mişcări e atât de mare, încât moleculele se separă unele de altele, căpătând o independenţă parţială, iar obiectul solid devine lichid. Să presupunem că sporim mereu căldura la care am supus corpul. Moleculele se mişcă cu o viteză din ce în ce mai

Un tratament modern cu curenţi de înaltă frecvenţă.

mare, se împrăştie în toate direcţiile, încep să se ridice în spaţiu şi lichidul devine un gaz. Energia produsă de această mişcare din ce în ce mai rapidă a moleculelor, este căldura.

Toate acestea ne duc la concluzia că energia există în obiectul inert şi că pentru a o elibera, nu era nevoie decât de un stimul. La fel stă energia electrică în acumulator, energia mecanică în resort, energia chimică în praful de puşcă şi aşa mai departe. Toate acest energii sunt potenţiale în materie şi nu aşteaptă decât ocazia de a se manifesta. In ultimă analiză, putem spune că întreaga viaţă a universului nu e altceva decât o serie de manifestări a diferitelor energii, eliberate de diverse cauze, sau eliberându-se singure, acţionând unele asupra altora. Dar de unde au venit aceste energii închise, adormite în materie şi aşteptând să fie deşteptate, care este adevărata lor origine? Pentru a răspunde la aceasta, nu vom da o teorie abstractă, ci vom alege un exemplu concret, uşor de înţeles. Să luăm o bucată de cărbune. Aceasta conţine o oarecare energie ce se va transforma în căldură, când vom arde materia în sobă. Dar de unde a luat bucata de cărbune această energie? A luat-o cu milioane de ani înainte dela soare, într'o vreme când era, nu o bucată de mineral, ci o plantă, un fragment dintr'un arbore ce trăia într'o pădure primitivă, absorbind zilnic razele soarelui şi nutrindu-se prin ele. A venit apoi o vreme când arborele a murit, păstrând această hrană în fibrele sale. Pădurea din care făcuse parte, fu doborită şi îngropată în mlaştinile ce se formară în acele locuri. Printr'o lentă transformare de secole, lemnul acestei păduri deveni turbă, iar în cele din urmă, cărbune şi în acest stadiu a fost scos din mină. Dacă îl băgăm acum într'un cuptor, ne dă o parte din căldura pe care a primit-o dela soare, acum 100.000 de secole.

Dar ne vom întoarce curând la această bucată de cărbune, care ne va mai revela încă multe lucruri interesante; pentru moment se impune să ne încheiăm cu chestiunea precedentă.

Molecula, după cum am spus, este cea mai mică formă în care materia îşi păstrează proprietăţile. Dar această moleculă la rândul său, poate fi compusă din alte elemente. Spre exemplu, molecula de apă este compusă din două părţi hidrogen şi o parte oxigen, ceeace se exprimă prin formula chimică: H_2O. Părţile componente ale moleculei sunt atomii.

Toţi corpii existenţi sunt formaţi din atomi. Masa la care scriu, jurnalul pe care-l citiţi, aerul pe care-l respirăm, soarele care ne dă lumină, trupurile noastre şi hainele care le acoperă, sunt compuse din atomi. Aceşti atomi, cu toată marea varietate de substanţe, sunt departe de a fi nenumăraţi. Cunoaştem în total 91 din aceştia şi s'ar putea să mai existe cel mult unul, pe care să nu-l cunoaştem. Unii sunt foarte rari şi doar doisprezece sau paisprezece se întâlnesc mai des în jurul nostru. E mai mult decât sigur că toţi cititorii îi cunosc: hidrogenul, oxigenul, carbonul, nitrogenul, sulful şi alţi câţiva. Aceşti atomi sunt formaţi la rândul lor dintr'un sâmbure central, care e dens şi încărcat cu electricitate pozitivă şi în jurul căruia gravitează electronii încărcaţi cu electricitate negativă — aşa cum planetele gravitează în jurul soarelui—cu o viteză de mai multe mii de mile pe secundă, dar într'o orbită care trebue să fie extrem de restrânsă, întrucât în cursul acestei călătorii de o secundă, electronul face câteva milioane de bilioane de învârtituri în jurul sâmburelui. Intre electroni şi acest centru există un imens spaţiu, de mii de ori mai mare decât diametrul său.

Cât despre numărul electronilor, aceştia variază după natura atomului. In atomul de hidrogen, un singur electron se învârteşte în jurul sâmburelui. In atomul de uraniu, cel mai complicat dintre atomii cunoscuţi, există nouăzeci şi doi de electroni.

Inţelegând aceste principii,

putere de penetraţie, ceeace face ca unele să poată străbate straturi groase de metal.

Explodând astfel, atomul sfârşeşte prin a-şi schimba natura şi proprietăţile. Pe această cale, uraniul se transformă în plumb. Deşi nu cunoşteau aceste proprietăţi ale materiei, vechii alchimişti au visat întotdeauna să transforme un metal într'altul, începând cu plumbul şi sfârşind cu aurul. Toate sforţările lor în această direcţie au rămas zadarnice dar nici noi, cari înţelegem acum mecanismul atomului, n'am ajuns încă să preschimbăm plumbul în aur. Nu se poate spune încă că o asemenea realizare ar fi imposibilă şi asta ne pune înainte tabloul remarcabilelor desvoltări pe care aceste descoperiri le-ar putea lua într'un viitor nu tocmai îndepărtat.

Să luăm spre exemplu bucata de cărbune din care am extras tocmai energia prin ardere. Suntem foarte mândri de acest rezultat şi ne fălim nu fără motiv cu faptul, că prin această operaţiune, am eliberat energia solară ce dormita în ele de milioane de ani. Dar în ce proporţie am eliberat această energie?

Mai toată energia ce se cuprinde în această bucată de

Tratament cu raze ultraviolete, într'un sanatoriu modern.

putem primi acum definiţia radio-activităţii. Aceasta constă în proprietatea pe care o are sâmburele central al unor anumiţi atomi, de a exploda în mod spontan, emiţând raze, care în acest caz nu sunt întotdeauna părticele materiale şi care se mişcă cu o viteză greu de conceput pentru o minte omenească. Această viteză le dă o mare cărbune e pierdută pentru noi, sub formă de cenuşă, gaz, fum, etc. Dacă am putea elibera energia internă a atomilor ce compun bucata de cărbune, utilizând-o fără nici o pierdere, aceasta ar fi de 20.000.000.000 de ori mai mare decât aceea pe care o obţinem prin ardere.

O bucată de cărbune de mărimea unui bob de mazăre, ar fi suficient pentru a alimenta mişcarea celui mai mare transatlantic pe distanţa America-Europa şi înapoi, dacă i s'ar utiliza întreaga energie atomică.

Dacă am putea elibera în proporţia necesară, sub cazanele unuia din aceste imense vapoa-

re, toată energia ce se cuprinde în bucăţica de cărbune, realizarea ar fi formidabilă, dar numai în cazul când nu s'ar produce cine ştie ce contrareacţie, pentru a anihila triumful. Să considerăm spre exemplu, acel violent explosiv, trinitrotoluolul, cunoscut sub simbolul TNT şi devenit faimos în timpul răsboiului, exploziv ce poate fi trântit şi chiar lovit cu un ciocan, fără nici un pericol. Mai mult decât atât, substanţa poate fi pusă chiar pe foc, unde arde ca celuloidul; dar dacă o lipiţi de o bucată de dinamită, se va produce o explozie ce nu-şi găseşte echivalent în niciuna din isbucnirile tuturor celor lalte explozive.

Nu e exclus ca eliberarea energiei atomice din acea bucăţică de cărbune să aibă consecinţe similare. S'ar prea putea ca oţelul cazanelor să-şi elibereze şi el latentele-i energii iar acestea să afecteze la rândul lor apa pe care o conţin. Asta ar fi destul pentru a descompune întregul vas în atomi, dar procesul ar putea merge şi mai departe. Contaminarea s'ar putea întinde dela sfărâmăturile vaporului la apele oceanului şi de aci la solul continentelor, spre centrul pământului, transformând într'o fracţiune de secundă, lumea noastră bătrână şi răcoroasă, într'un mic şi arzător soare. In acest caz, omenirea ar pieri fără să aibă măcar timpul de a-şi da seama de ceeace i se întâmplă.

Dar în aşteptarea momentului când vom ajunge la o totală utilizare a energiei, sau la o uriaşă sinucidere în massă, am învăţat să exploatăm cu un folos din ce în ce mai mare, elementele ce ne stau la îndemână.

Lumina e compusă din radiaţii ale căror lungimi de undă variază şi din cari ochii noştri nu percep decât o porţiune, între roşu şi violet. Dar de o parte şi de alta a acestor limite, există o întreagă serie de alte radiaţii, de a căror existenţă n'am aflat decât cu ajutorul unor aparate mecanice sau al unor reacţii chimice. Unele, situate sub limita roşie, ne ajung doar sub formă de căldură, dar putem totuş cu ajutorul unui aparat special, să le facem întrucâtva vizibile.

Astfel, făcând un ecran cu totul opac pentru razele de lumină obicinuită, dar permiţând trecerea razelor infra-roşii — ceeace se poate face cu o sticlă acoperită cu un strat de oxid de manganez — obţinem modalitatea de a face razele infraroşii vizibile pentru o persoană prevăzută cu un aparat special. Pe calea aceasta un vapor poate trimite altuia semnale absolut invizibile pentru persoanele din jur, şi perceptibile doar pentru cei anume echipaţi spre a le primi.

Până şi animalele de rasă sunt tratate cu raze ultraviolete.

Dar procedeul acesta mai are o aplicaţie, pe cât de ciudată, pe atât de utilă: Se instalează spre exemplu, într'o cameră pe care vreţi s'o puneţi la adăpost de pătrunderea unor vizitatori indiscreţi, proectoare speciale ce emit raze infra-roşii. Acestea, cad pe o celulă foto-electrică, ceeace are darul de a crea o veritabilă reţea pe toată întinderea camerei, de un efect similar cu al unor fire electrice, dar cu totul invizibilă.

Dacă cineva se mişcă în această reţea, umbra produsă de corpul său, întrerupe circuitul stabilit de raze, iar celula fotoelectrică nemaifiind acţionată, face să sune un clopot, printr'un aparat electric foarte uşor de instalat. Intrusul îşi vesteşte astfel intrarea, fără să viseze că ar face vre-un sgomot.

Nu e greu de înţeles sper, importanţa unei astfel de descoperiri şi nenumăratele aplicări ce i se pot da. Spaţiul nu-mi permite să stăruesc prea mult asupra lor, dar putem arunca totuş în grabă o privire asupra celor ce se pot face cu razele de dincolo de limita violetă a scării. Aceste raze au o acţiune destructivă extrem de violentă şi cum soarele le proectează într'o foarte mare măsură, ar fi distrus de mult întreaga viaţă a pământului, dacă natura nu ne ar fi protejat împotriva lor.

Globul pământesc e învăluit de un strat de ozon suspendat la o înălţime de 25 de mile, ce opreşte o mare parte din aceste raze, nepermiţând decât trecerea celor ce sunt indispensabile vieţei.

In unele părţi, datorită unor defectuase condiţiuni de existenţă, aceste raze nu ajung la pământ în măsura necesară şi atunci vieţuitoarele — omul, animalele sau plantele — încep a se ofili şi mor chiar, dacă nu intervine o modificare în ambianţă.

Ştiinţa a găsit însă mijlocul de a produce aceste raze pe cale artificială, utilizându-le în tratamentul diferitelor boli.

Nu trebue să uităm însă un fapt pe care l-am examinat într'un articol precedent şi anume că anumite radiaţii de o extraordinară putere de penetraţie, produse de exploziile unor stele situate la infinite depărtări, joacă un rol foarte important în destrucţia atomilor ce formează trupurile noastre, scurtându-ne poate vieţile.

Inţelegerea acestor fenomene ne dă posibilitatea de a căuta un mijloc prin care s'ar putea combate pernicioasele lor consecinţe. Doctorii au şi ajuns să trateze anumite boli, supunând pacientul unor băi de raze ultraviolete. Amintim printre altele excelentele efecte ale luminei roşii asupra bolilor eruptive şi terapeutica multor turburări cu ajutorul razelor infra-roşii şi ultra-violete.

S'ar putea ca într'un viitor apropiat, ştiinţa să pună la dispoziţia omului o armură care să-l protejeze împotriva acţiunii destructive a razelor, prelungindu-i astfel viaţa.

Intr'un alt articol, am vorbit despre numărul de ani pe care un om îi trăeşte în mod normal şi numărul pe care-l poate atinge în mod excepţional.

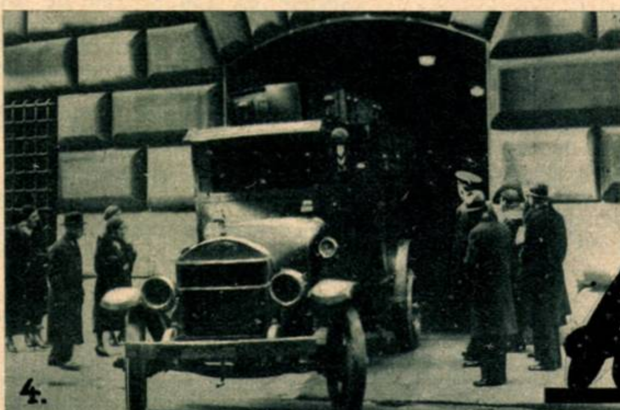
Dacă asupra recordului de 165 de ani câţiva experţi mai au încă îndoieli, se crede că vârstele de 130 şi 150 de ani n'ar sta tocmai dincolo de posibil. Prin seria de descoperiri pe care le-am enumerat tocmai şi prin aplicarea legilor lor, aceste excepţiuni pot deveni legi. Atunci când am aflat cauza unui rău, nu suntem departe de a-i găsi şi remediul. Câţiva din biologii moderni sunt de părere că una din cauzele morţii noastre fizice rezidă în acţiunea radiaţiilor extra-planetare.

Vom ajunge într'o zi, foarte curând poate, să corectăm această acţiune, micşorându-i efectele într'o mare măsură, dacă nu vom reuşi a o anihila chiar cu desăvârşire. Vom avea atunci o nouă dovadă a magicei puteri ce sălăşlueşte în geniul rasei noastre, justificând încă odată titlul sub care am început această serie de articole.

— SFARŞIT —

Actualități

1) Regel: Al
luat parte la pr
try al primăve
personal premi
lui. 2) In rest
York-ului a înc
vească din nou
Berlin a avut l
vanșă de hocke
tre echipa can
Statelor Unite.
minat cu 2-1 p
fotografia noast
larul Von Pape
căpitanii ambel
automobil blin

stoc de bani, unei bănci americane, care şi-a redeschis ghişeele. 5) Corpul factorilor telegrafici englezi a fost înzestrat cu motociclete, pentru a se asigura transmisiunea mai rapidă a telegramelor. 6) La Berlin s'a inaugurat de curând o nouă biserică evanghelică. Altarul este construit în stil cu totul neobicinuit, după cum se vede din clişeul nostru. 7) Primul ministru al Angliei, d. Ramsey MacDonald a vizitat săptămâna trecută Roma. Pe aeroportul Ostia a fost întâmpinat de d. Mussolini. Premierul englez a propus un nou plan pentru asigurarea păcii europene. 8) Aviatorul Mollisson va porni în curând într'un nou raid transatlantic, din Anglia în America şi înapoi.

...ert al Belgiei a ...imul cross-coun...ii şi a înmânat ...ul, câştigătoru... ...aurantele New-...eput să se ser... berea. 3) La ...c un match-re... pe ghiaţă, în...diană şi cea a ...Match-ul s'a ter...ntru Canada. In ...ră: Vice-Cance...n, salutând pe ...or echipe. 4) Un ...lat ducând un

Vedete și Spectatori

Corespondentul nostru din Hollywood analizează mai jos preferințele publicului american pentru vedetele cinemetografice. Citind articolul, veți găsi că gusturile publicului românesc se aseamănă mult cu acele ale yankeilor.

FIECARE actor își are publicul său și e plătit în raport direct cu numărul și entuziasmul acestuia. Foarte bine — veți spune dv. — numai că aserțiunea aceasta n'are nimic nou, e banal de logică. Și aveți perfectă dreptate. Dar dacă ne-am oprit asupra acestui fapt, a fost numai pentru a face o constatare extrem de interesantă din punct de vedere psichologic și anume că: în preferința pe care, diferitele categorii de oameni ce formează marele public, o manifestă pentru unul din cei câțiva idoli ai ecranului, se reflectă ceva din caracterele lor, din năzuințele și complexul personalității lor.

Astfel, începând cu Greta Garbo, steaua care a făcut atâta senzație în ultimii ani, vedem, nu fără mirare, că în ciuda mult trâmbițatului ei „sex appeal" publicul filmelor sale e format în marea majoritate din femei, din femeile a căror viață e lipsită de senzații, din femeile dornice de romantice și misterioase aventuri amoroase, din femeile care-i copiază sprâncenele și rochiile, imitându-i mișcările străduindu-se să-și însușească acea minunată și caracteristică siguranță de atitudini a vedetei.

Marlene Dietrich, pe de altă parte, este actrița care ar trebui să întrunească sufragiile sexului tare — felină, provocătoare, extrem de feminină... Cu toate acestea, ca e idolul fetițelor din cursurile superioare ale liceelor, care nu numai că-i

Clark Gable;
jos: *Joan Harlow*

Marlene Dietrich joacă actualmente în rolul unei „Gretchen". Lângă ea, celebra aviatoare Amelia Earhart.

gustă frumuseţea dar simt că au multe de învăţat dela ea asupra îmbrăcămintei, atitudinilor şi asupra bărbaţilor. Pentru numele lui Dumnezeu! Tinereţea ştie doar unde să se uite — când e vorba să înveţe ceva!

Clark Gable este un actor fabricat pentru public. Nu el şi-a creeat publicul, ci acesta l'a creat pe el. Subita şi miraculoasa-i ridicare a fost rezultatul uneia din acele ciudate şi neprevăzute emoţii de masă. Milioane de femei au descoperit la un moment dat, că actorul acesta era tipul pe care-l visaseră o viaţă întreagă. Şi astfel Gable se pomeni peste noapte, o mică zeitate. Dar ceeace-i mai ciudat, entuziasmul pe care l'a provocat nu şi-a găsit ecou numai în rândurile adolescentelor; el place tuturor femeilor fără excepţie, până la 25 de ani.

Doamnele mai în vârstă nu intră în publicul lui Gable, pentrucă maturitatea caută o oarecare siguranţă şi confort, adică sentimente mai durabile, ceeace tipul creeat de Gable pe ecran nu pare de loc să promită. Cât despre bărbaţi e singurul june-amorez, care n'a suferit antipatia lor şi asta pentrucă se desprinde din el un aer de onestitate şi modestie, ceva primitiv masculin, care-i aduce admiraţia sexului tare.

Dacă publicul lui Joan Harlow ar fi fost altul decât cel care este, tragica moarte a lui Paul Bern ar fi avut un efect dezastruos asupra carierei sale.

Spectatorii ei însă, au fost profund impresionaţi de apariţiile sale din „Ingerii Infernului" şi „Femeea cu părul roşu" aşa că nu sunt surprinşi dacă în viaţa privată a actriţei isbucneşte una din dramele în care s'au obicinuit s'o vadă pe ecran. Aceasta nu face decât să confirme ideea pe care şi-au făcut-o asupra ei.

Publicul acestei actriţe e format în marea majoritate din femei condamnate a duce o viaţă monotonă, aproape fără orizonturi, care ar dori din când în când câte o schimbare de macaz şi din bărbaţi angrenaţi într'o ocupaţie uniformă cu atribuţii aproape mecanice. Se mai rătăcesc printre aceşti spectatori şi câteva zeci de persoane inteligente, care o privesc cu desăvârşită obiectivitate şi o admiră atunci când reuşeşte să dea o creaţie de adevărată artă. Atitudinea acestora faţă de actriţă, nu poate fi influenţată întru nimic de evenimentele vieţei sale intime.

Mulţi au crezut acum câţiva ani, când Lita Grey intenta lui Chaplin proces de divorţ, că marele actor căpăta cu aceasta o lovitură de graţie. Aceşti domni nu-şi dădeau însă seama că Chaplin era încă de pe atunci un artist consacrat, mai mult, un geniu, că era omul care scăpa lamentabilului chiar în cele mai ridicule situaţii. Putea să se poticnească, să-şi piardă pantalonii la balul unui ambasador sau să primească mirat în obraz conţinutul lipicios al nu ştiu câtor farfurii şi să-şi păstreze totuş acel ceva cosmic şi comic totodată, acel patetic surd ce-i fac creaţiile atât de originale. Odată ce un actor a dobândit această însuşire cosmică, nimic nu-i mai poate ştirbi prestigiul. Vă place Chaplin? Sunteţi o persoană de spirit.

(Continuare în pagina 22)

Jos: *Charlie Chaplin în vizită la Marion Davies; la stânga lui Billie Dove.*

Stg.: *Vedere din Tokio.*

Justiţia japoneză va avea să judece în curând, cel mai senzaţional proces al erei moderne, acel al „Frăţiei de sânge", o asociaţie de asasini... naţionalişti.

...«KETSU MEIDAN».....«RONIN».......NICHIREN»...

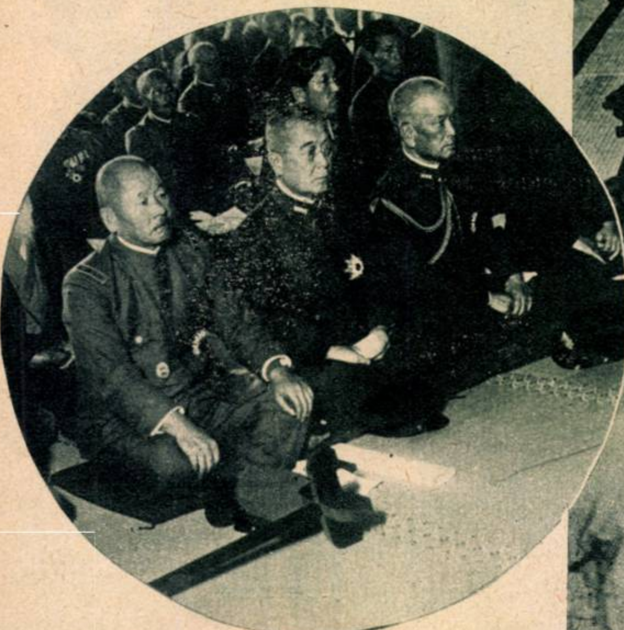
Cuvinte până eri aproape necunoscute marelui public iar astăzi pronunţate cu groază!... Căci ele alcătuesc lanţul asociaţiilor teroriste, al căror fir poliţia din Tokio l-a descoperit după cercetări îndelungate şi care acum câteva zile au apărut în capitala nipponă într'unul din cele mai sgomotase procese din câte şi-aduce aminte istoria. Lanţul care uneşte aceste trei misterioase cuvinte, e pătat de sânge şi în ele se află cheia tuturor atentatelor teroriste săvârşite în vremea din urmă: asasinarea ministrului Inuye, — răpus cu trei gloanţe de revolver, pe când se ducea să voteze; aceea a baronului Dan, directorul celui mai important consorţiu japonez— „Mitsui Gomei Kaisha" —, atacat cu un glonte care i-a perforat un plămân, aceea a primului ministru Inukai, ucis în propria-i locuinţă de către un grup de ofiţeri şi, poate chiar asasinarea, prin cunoscutul atentat cu dinamită, a mareşalului Ciang-So-Lin—, la Mukden, în anul 1928.

Patrusprezece membri ai asociaţiei „Ketsumeidan", („Fraţia sângelui") vor trebui să răspundă pentru seria aceasta de crime, care dealtminteri au fost complet mărturisite. Scopul asociaţiei era să suprime pe toţi şefii moderaţi ai Japoniei, spre a face astfel ca puterea să treacă în mâinile extremiştilor. Preotul budhist, Inue, un înfocat şi aventuros bărbat de aproape patruzeci de ani, se mândreşte că este căpetenia şi întemeetorul acestei secte. Totuş, parese că şi el ascultă de unele ordine superioare. Acest Ynue, e un personagiu dintre cele mai stranii. Fiu al unui medic din Kawate-Mura (provincia Gumma) şi fratele unui aviator căzut în recentele lupte contra chinezilor, şi-a făcut studiile secundare la liceul din Maebaşhi, apoi, cum dovedise calităţi excepţionale în mânuirea spadei a fost numit maestru de scrimă al poliţiei locale. Pe vremea aceea, el era cel mai zelos discipol al contelui Tanaka, ministrul Casei Imperiale, sub guvernarea lui Meiji, şi al reacţionarului Toyama. La isbucnirea războiului european, deveni secretarul particular al generalului Sakanishi şi el a fost organizatorul serviciului de spionaj japonez în Manciuria, sarcină care, prin însăş însemnătatea ei, cerea un temperament excepţional. Reîntors în patrie, se avântă cu trup şi suflet în vârtejul doctrinei budhiste a sectei „Nichiren", făcând propagandă ultraextremistă. Atunci, el concepu ideea să fondeze o asociaţie, ai cărei membri trebuiau, cu preţul vieţii lor, să mântue Japonia de plaga modernismului, readucând-o la caracterele originilor ei îndepărtate. Astfel luă naştere „Frăţia sâneglu", compusă din oameni dornici să acţioneze.

Ynue cerea calitate iar nu cantitate, sau mai bine zis, „Metal puţin, însă aur!", după o expresie locală.

Când asociaţia căpătă desvoltarea râvnită, şeful ei se stabili la Tokio, unde intră în legătură strânse cu scriitorul Gondo, cu Suzuki şi Nishida, recrutând adepţi credincioşi de prin toate straturile reacţionare: Yotumoto, Ikebukuro, Kukida, Tagura, etc. Conjuraţii alcătuiră pe loc o listă a „personalităţilor cari trebuiau să fie suprimate cu orice preţ pentru salvarea patriei". Fiecărui membru i se dădu câte o misiune şi tragicul lanţ de sânge începu să se lege. Profesorul Furunchi — un descreerat tuberculos, implicat în procesul de astăzi — a fost omul de încredere al lui Ynue. El avusese sarcina să-l asasineze pe directorul Băncii Mitsui, doctorul Tkède, cel mai priceput expert financiar al Japoniei. Tânărului Ikebukuro, în vârstă de douăzeci şi opt de ani, după dorinţa lui, îi reveni obligaţia de a-l răpune pe principele Saionji, Nestorul vieţii politice a Japoniei, un ofiţer îl învăţă să mânuiască revolverul, dar „fratele", după în-

Dreapta şi jos: *Două ceremonii budhiste; la acestea luau parte regulat membrii asociaţiei „Frăţia de sânge".*